

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1923 december 8.

334. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A hit fátyla

A késő őszi nap színesre füstli még a világot. Sugárzó palettájának szívérványa tisztára mossa még a tárgyakat, a kék ég alatt a színek fürdőjében frissül fel minden, mintha tavaszra készülődne a természet, mintha még egyszer fölülne s nagyot lélekezene, mielőtt téli ájulásba szenderül el.

Hiába hazudik a fény tavaszt s a langyos szelek hiába ámitanak meleggel, ősz van, nyirkos, nedves, kegyetlen ősz; a tavaszi napfény — mint a ministransgyerek a püspök előtt — a Szent Este közeledését hirdeti.

Rorate coeli — egék harmatozások. Harmatozások békét, áhitatot és derűt a megkínzott életnek, nyugalmat és elpihenést a vivódó gondolatnak. Harmatozások hitet a kételkedőnek vigasztalóul és felejtőül, nem hitet, amelyik gyilkosok szájában torzul el s véres tettekben válik becstelenné. Hanem az igaz, a szent, a krisztusi hitet, a kétezer esztendő messzeségéből felénk sugárzót. Az örök melengetőt, a lágy pólyát, a vigasztaló simogatást, a mulhatatlan csudát, amelyik lelkünk kincsévé teszi azt is, ami értelmünk küszöbét nem tudja átlépni s ami egy főhajítás, egy keresztvetés, egy térdreborulás póztalan gesztusává mélyíti és egyszerűsíti le azt, ami megoldhatatlan problémaként, megválaszolhatatlan kérdésként feszíti keresztre és töri kerékbe az önmagával viaskodó gondolatot.

Délbábos reményt és fájdalmakat elcsittító elpihenést ad az a hit még a földrengés és égszakadásos időkben is. Fényében új értelmet kapnak a jelenségek s tüzeben salak nélkül oldódik fel az élet céljának kínzó problémája. Ez a hit: az értelemmel fel nem fogható dolgok világnézete. Ott kezdődik, ahol végződik a tudás. Minél nagyobb a kör, amit a tudomány rádiuszával vonunk a kutatás végtelen mezőin, annál nagyobb az a kerület is, amellyel a tudás fölmért mezője a hit végtelen világával érintkezik. A tudás szigetét a hit tengere mossa. Minél nagyobbra építjük könnyel, vérrel, testtel, gondolattal ezt a szigetet, annál nagyobb lesz a tengermosta part is. A tudás világa elfér egy kitért tenyéren. S ha összevesszük mindazt, amit ember alkotott, gondolat kitervelt, kor megvalósított, ha összefoglaljuk mindazt, ami vérből, verejtékből, muló életből, elmulhatatlan gondolatból megmaradt — mindez összesen is milyen szánnivalóan

kevés, milyen siralmasan esendő a minden időket és minden tereket betöltő, besugárzó, bevilágító örök zengésű, örök harmoniajú hit mellett.

Ennek a hitnek termékeny talajából nem csak a vallás dogmái sarjadnak ki. Végső fokon minden tudás a hit fényében tündököl. A tudomány végső igazságai éppen olyan bizonyíthatatlanok, mint a vallás dogmái. Dispozíció, neveltség, életkörülmények játszanak közre, hogy mit fogad el meggyőződésünk: a tridenti zsinat határozatait-e, vagy az erfurti programot.

A hit örökérvényét, természeti feletti erejét, tudástól, értelemtől független voltát semmimsem példázza jobban, mint az, hogy egyező értelemmel, szinte egyező szavakkal nyilatkozott meg leg-átfogóbb dogmája mindenütt. A

felhőket imádó ősembert ugyanaz a vallásos érzés kényszerítette térdre, amikor a szálló felhő elsuhanó árnyéka rávetődött, ami Guatana híveit életmegvető önfeláldozásra kényszerítette s ami a krisztusi hit krisztusi követőinek lelkébe belenevelte a szeretet és alázat fenségét.

Mindent kockáztatott, mindent megkísérelt ez a nemzedék már. Mindent el is vesztett. Az adventi készülődés tömjénes megindultságában most elébünk vetődik a hit fátylójának fénye. De bűnös kézzel szabad lesz-e meggyújtani a karácsonyfa gyertyáit s fekélyes lélekkel alá állhatunk-e majd a szent fának? Karácsony adventjén legalább álmodozunk a jobb jövődönnek, örök békeségnek, különb, nemesebb, mélyebb és megbocsátóbb Embernek eljövételében.

A szubotikai földosztás botránya a parlament előtt

Raics Balázs beszéde az agrárhivatal visszaéléseiről Simonovics miniszter expozéja

Beogradból jelentik: A parlament pénteki ülésén *Ajanovics* muzulmán képviselő interpellációját tárgyalták a boszniai legelőknél agrárcélokra való igénybeviteléről. Az interpelláció lanyha érdeklődés mellett hangzott el félig telt padosorok előtt, holott jelentőssé vált azáltal, hogy *Simonovics* agrárminiszter felhasználta az alkalmat, hogy ezuttal első ízben nyilatkozzék részletesebben agrárpolitikájáról. *Ajanovics*, akinek beszédét a boszniai radikálisok több ízben félbeszakították, kifejtette, hogy a legelők felosztásánál a kormány igazságtalanul járt el a boszniai községekkel. Véleménye szerint a dobrovoljácoknak földet kell ugyan adni, de a földosztás módja nagyon rendszertelen.

Az agrárminiszter expozéja

Simonovics agrárminiszter azonnal válaszolt az interpellációra. Beszéde elején az agrárreform mozgalmak történetét ismertette általánosságban. Már e rómaiaknak is voltak agrártörvényeik és az egész ujkori történelmen végigvonul az agrárreform szociális jelentősége, amely különösen a háború után lett aktuális. Nálunk — mondotta az agrárminiszter — az agrárreformnak sajátos feladatai vannak, nemcsak a feudalizmus maradványait kell megszüntetnie, hanem olyan szociális strukturát kell vele teremteni, mint amilyen a háború előtti Szerbiáé volt.

Spahó: Szép dolog! Ön a háború előtti Szerbia strukturáját követeli a háború utáni Jugoszláviában! Hogy mondhat ilyent az SHS. királyság egy minisztere?

A boszniai radikálisok hevesen tüntettek, úgy, hogy az elnök alig tudott rendet teremteni. A viharcsillapodása után *Simonovics* miniszter folytatta beszédét és hangsúlyozta, hogy az államnak kötelességei vannak a dobrovoljácokkal és a szegénysorsu harcosokkal szemben, amit a földosztással lehet leróni. Az országban 30.000 dobrovoljác van, akik földet kaptak, ezekből 17.000 esik a Vajdaságra és körülbelül 500 Boszniára. Gondja volt rá hogy Boszniában csak boszniai dobrovoljácok kapjanak földet. Boszniában van elég föld a lakosság részére és azt hiszi, helyesen járt el, amikor a községi földeket felosztotta. Idézte az osztrák törvényeket, amelyek szintén nem biztosítottak teljes rendelkezési jogot a községeknek a legelők fölött. Okmányokkal igazolta végül, hogy a földosztásnál nem tett különbséget a muzulmán és szerb falvak között. Beszéde végén *Kobasica* radikális képviselő élesen összekülönbözött a muzulmánokkal, úgy, hogy a következő szónok: *Raics* Balázs subotikai bunyevác képviselő alig tudta a zajban megkezdeni beszédét.

Raics Balázs beszéde

Raics Balázs szerint az agrárreform senkinek sem használt eddig,

sem az államnak, sem pedig azoknak, akik földet kaptak. A Vajdaságban nagy középbirtokos-osztály volt, amelynek termelése egész Közép-Európát ellátta és száz, még százezer munkásnak adott kenyeret. Most ezeket a birtokokat 8—10 holdas parcellákra osztották fel, úgy, hogy sokan maradtak munka nélkül és a termelés is megbénult. Az új kisbirtokosok még magukat se tudják eltartani. Ezután rátért a dobrovoljác-kérdésre. A radikálpárti „Zasztava”-ban *Gyorgyevics* Mita radikális képviselő maga is azt írta, hogy sok ádobrovoljác van. Szerinte mindössze 17.000 dobrovoljác harcolt a szalonkii és más frontokon, ezek között azonban sok volt az amerikai, aki visszatért az Újvilágba és sok az olyan, aki még ma sem kapott földet. A vajdaságban alig van több dobrovoljác tízezerrel, ezzel szemben azonban a Vajdaságban 25—26.000 kapott földet. Kérde, miért éppen a dobrovoljácok kapnak földet, holott mások is harcoltak a háborúban. Ez a politika oda vezetett, hogy a Vajdaság termelése — amely a háború alatt egy-maga elég volt a központi hatalmak ellátására — a negyedére csökkent és kiltás van arra, hogy ilyen politika mellett a tízedére fog csökkenni.

A subotikai agrárhivatal visszaélései

Ezután rátért *Raics* Balázs a subotikai agrárhivatal visszaéléseinek a felsorolására és részletesen ismertette az egyes eseteket, amelyeket a vizsgálat lefolytatásával megbízott bizottság leplezett le, most pedig Noviszadon jár hasonló eredménnyel a vizsgálat. Az agrárhivatalok szabálytalan működéséért a radikálisokat teszi felelőssé. Nem jogos reflektánsok kaptak földet, akiknek már 25 hold földjük volt, még tízet kaptak, viszont olyanok, akiknek egy sűrűlyni földjük sem volt, semmit sem kaptak. *Koresmárosok* földet kaptak viszont azért, mert a radikálpárt részére korcskedtek. Fölémeltette a sombori Szemzőné esetét, akinek férje a sombori kórház javára nagy alapítványt tett és akinek birtokából százszázötven holdat elvettek. Hetven hold maradt meg összesen és most ebből is elvettek negyvenkilenc holdat azzal az indokolással, hogy nem ő műveli.

Kinek kell földet kapni?

Ezután az adóztatás igazságtalanságairól beszélt, majd rátért a dobrovoljác kérdésre:

— „Zasztava” írja — mondotta *Raics* Balázs — hogy szdznyoic-

vanezer hamis dábrovoljac igazolvány van forgalomban.

Tiltakozott a katolikus püspökök földjeinek elvétele ellen és kijelentette, hogy nem egyformán járnak a pravoszláv és a római katolikus egyházakkal szemben és kijelentette, hogy helyteleníti azt, hogy az agrárreform csak a dobrovoljacokat részesítette földben, holott minden szegény embernek joga van hozzá. Az államnak kötelessége mindenkit ellátni földdel, aki éhez, de ért a földműveléshez. Hivatkozott a királyi proklamációjára, amely szerint minden szegényt földhöz kell juttatni.

— Az agrárreform következtében földjeiktől megfosztott földbirtokosokat — mondotta — kártalanítani kell, mert a földjeikért kapott pénzen iparvállalatokat létesítenének és ezáltal hozzájárulnának a valuta javításához. Nem tartja igazságosnak, hogy a nemzetiségek nem kapnak földet, szerinte azoknak is adni kell, akiket ma még magyaroknak és németeknek hívnak. Akkor ezek az emberek sem lesznek rosszabb állampolgárok, mert látni fogják, hogy az országban igazságosság uralkodik. Ez az agrárpolitika, ha még sokáig tartja magát, az államot is nagy veszélybe sodorhatja, mert úgy a békeidőben, mint háboru alatt csak elégedetlenség fog vezetni.

— Hogyan fogja felszólítani az állam — mondotta végül Raics — háboru esetén ezeket az embereket, akiket így kisémmiztek a földből, hogy legyenek jó hazefiak? Ezek az emberek akkor azt fogják felelni: *Ha nincsenek jogaink, kötelezettségeinket sem teljesíthetjük.*

Békebeli háborus történet

Irtá: Stella Adorján

Dr. Hány János beszélt a legtöbbet a kis asztaltársaságban. Minden délután kettő és három között összegyűltek a kávéházban, megbeszéltek a napi aktualitásokat, elmondtak néhány elmondhatatlan viccet, kifizették a feketéjüket és eltávoztak. Az asztalukra az volt írva, hogy »Foglalt« és a székek mindig befordítva várták a megszokott vendégeket. Olyan igazi kávéházi törzsasztal volt. Tagjai között helyet foglalt ügyvéd, orvos, festő, mérnök, újságíró, bankfiú. A pincér az egyszerűség kedvéért »mérnökasztaltársaságnak« hívta őket, talán azért, mert éppen mérnök volt közöttük a legkevesebb. Ide tartozott dr. Hány János, akit csak azért neveztek dr. Hány Jánosnak, mert doktor juris volt és ő tudta a legnagyobb részben a történeti igazságra és talán ezzel a körülménnyel van — igazságban a becéző név, annyi azonban bizonyos, hogy mint egy előkelő lap tudósítója már bejárta a félvilágot és gazdag impressziókkal tért vissza. Most éppen a tripoliszi háborúról beszélt mély csend és figyelem között.

»Tudjátok — kezdte — akkor, amint kitört Tripoliszban a háboru leutaztam, hogy lapomnak pontos tudósításokat küldhessek. Egy kellemes kis hotelben kaptam szállást. Roszker érkeztem, az előttem elterülő fronton ideiglenesen csend uralkodott. A helyzetről azért küldtem pár táviratot, már csak azért is, hogy a szállodai személyzet lássa, hogy mivel van dolga. Mert a szállókban a táviratok sose annak szólnak, akinek címezzük azokat, hanem annak, aki a feladást látja. Pár óra múlva az egész hotel tudta, hogy ki vagyok. Meg se lepődtem reggel hét órakor, amikor a szobapincér erősen bekopogott az ajtómon és így szólt:

— Nagyságos ur, tessék felkelni, megkezdődött a csata...

Rögtön felöltöztem. Haditudósítói egyenruhát öltöttem magamra, amely tudvalevően olyan, hogy zavarba ejti a

Raics Balázs beszéde után az ülést berekesztették.

A délutáni ülés

A parlament délutáni ülésén folytatták az interpelláció fölötti vitát, amelyben több képviselő vett részt.

Az ellenzék éles támadást intézett a kormány ellen agrárpolitikája miatt, a radikális fősó-lalók pedig replikáltak az ellenzékiek beszédeire, ami több ízben heves jelenetekre adott okot. Nagy érdeklődéssel hallgatták Szrszkiec erdőügyi minisztert, aki nemcsak a muzulmánokat, hanem a demokratákat is támadta. A

vita során három javaslatot terjesztettek elő.

Az első javaslat, amelyet Korkánovics földmivességi nyújtott be, úgy szólt, hogy az interpelláció felett térjenek napirendre, azzal, hogy a kormányt bélyegezze meg a parlament agrárpolitikája miatt. Ilsevic radikális azt javasolta, hogy térjenek egyszerűen napirendre az interpelláció felett. A muzulmánok pedig azt javasolták, a többi ellenzéki pártok nevében is, hogy a kérdést tüzzék a parlament napirendjére.

Az ülés este kilenc órakor még tartott és döntés alkalmával a radikális párt a vaslatát fogadták el.

A rendőrség újabb zsarolásokat derít fel a letartóztatott adófőnök bűnyügyében

Újabb letartóztatás — A főkapitány-helyettes nyilatkozata

A Cselics-Kapetanovics ügyben — amelyben szerdán este szenzációs fordulat következett be — a rendőrség pénteken tovább folytatta a nyomozást és még a délelőtt folyamán újabb letartóztatás történt. Miladinovics Szlobodán helyettes rendőrfőkapitány pénteken délelőtt a szerdán este letartóztatott Perhac Szretykó adóhivatali osztályfőnököt és Veljkovic Voisláv adótitkárát hallgatták ki, akik Cselics-Kapetanovics bűntársai voltak és közösen végezték zsarolási manővereiket.

Az újabb zsarolási esetek

Perhac Szretykó, aki a suboticiai állami adóhivatal vezetője volt, hábár ezt az állást ideiglenesen töltötte is be, a péntek délelőtti kihallgatása alkalmával tovább folytatta azon kereskedők felsorolását, akiket, magas büntetéseket helyezve kilátásba, megszaroltak. Beismerte, hogy Lijka Sándor kereskedőtől kétezer koro-

ndát, Kalmár Sándortól nyolcezer koronát és Ungerleider Simon bécsi nagykereskedőtől és szállítótól 80 ezer koronát vettek fel és ezeken az összegeken is hárman osztották meg. A megszarolt kereskedők névsora még nincs lezárva és előreláthatólag több zsarolás is ki fog derülni a nyomozás folyamán. A rendőrség kihallgatta Cselicsék áldozatait is, akik elmondották megszaroltatásuk történetét.

Zsarolás helyett megvesztegetés

A károsult kereskedők kihallgatása alkalmával Ungerleider Simon bécsi nagykereskedő, akinek Suboticián szállítóvállalata van, nem tudta kellőképpen igazolni, hogy hogyan zsarolták meg, mire Perhacot ismét kihallgatták. Perhac adófőnök azután azt állította, hogy Ungerleider őket megvesztegette nyolcvanezer koronával.

Kiderült ugyanis, hogy Ungerleider ellen feljelentés érkezett a suboticiai pénzügyigazgatósághoz, amely szerint az Ungerleider szállító cég a törvény szerint meg nem engedett módon köt üzleteket, nagymennyiségű árut vásárolt össze Jugoszláviában, amit Bécsbe csempésztett át, azonkívül tiltott devizauzletekkel foglalkozik. A feljelentés folytán a Pálics kerületi adófőnök vizsgálatot indított és a vizsgálat vezetésével Perhac Szretykó adófőnököt bizta meg.

Ungerleider felkereste Perhacot, aki közölte vele, hogy a feljelentésben foglaltak megfelelnek a valóságnak és előreláthatólag háromszáz ezer dinár pénzbüntetésre fogják ítélni. Ungerleider kijelentette, hogy azt az összeget ő nem tudja megfizetni, ellenben, hogy az ügyet nyugodtan elintézhessék, a vizsgálatot vezető főnököt meghívta a lakására. Perhac másnap fel is kereste a nagykereskedőt, aki arra kérte, intézze úgy a vizsgálatot, hogy a cégre kedvező legyen és ennek ellenében nyolcvanezer koronát ajánlott fel Perhacnak. Az adófőnök az ajánlatot elfogadta és nyomban átvett hatvanháromezer koronát, míg a hátralévő tizenháromezer koronát néhány nap múlva kapta meg.

Miladinovics rendőrfőkapitányhelyettes erre nyomban letartóztatta Ungerleider Simont, aki Perhac valómása után is ragaszkodott előbbi kijelentéséhez, amely szerint őt Perhac megszarolta.

A rendőrség a bonyodalmas bűnyügyben tovább folytatja a nyomozást.

Ha fejük tetejére is állnak...

A suboticiai Hírlap szombati számában minősíthetetlen támadást intéz — nem is első ízben — a Bács-megyei Napló ellen, amiért rámutattunk arra, hogy Cselics-Kapetanovics huszszoros rablógyilkossága, a miből a Hírlap hatásadászó és a nagy szenzációk minden külsőségével jelentkező cikket dagasztott, nem történt meg és bár valóban ér-

legöregebb törzstiszttel is. Rendfokozat nincs rajta csak télen-nyáron prémgálér. Mindenki generálisnak nézett. A kávéházban először megreggeliztem. Tele volt a helység tisztékkel.

— Önök még itt vannak? — kérdeztem kedélyesen és órára néztem. — Ót perc múlva nyolc és a csata hét órakor kezdődött. Le fognak késni...

Gunyos megjegyzésemre a tiszték nem mertek válaszolni. Ők is tábornoknak néztek vagy legalább is vezérkaritörzstiszttel. Kisérteltem a frontra, nagyszerű tudósítást csináltam. Pár óra frontszolgálat után igazán jól esett az ebéd. Ebéd után lefeküdtem egy kicsit szunyókálni. Erős kopogás ébresztett fel. A szobapincér volt.

— Nagyságos ur, tessék felkelni, megint elkezdtek a csatát...

Egy kicsit már dühösített az eset, de mitsem tehettem, első a kötelesség. Kilovalogok a frontra, hát kérem csata helyett, mit látok: egy kis jelentéktelen csatározást. Pár száz halott mindössze. No hiszen kapott tőlem a pincér.

— Guiseppe — mondt nek, ami magyarul Józsefet jelent — legyen szíves és a jövőben ne zavarjon, minden csip-csepp utközetért. A kisebb csetepatéknál igazán nincs szükség személyes jelenlétemre.

Guiseppe alázatosan meghajolt és ettől kezdve csak a fontosabb csatáknál költött fel.

Igy teltek a napjaim Tripoliszban. Meglehetősen unalmasan. Vágytam már más életre, valami újat áhítottam. Elhatároztam, hogy pár napra berándulok Rómába.

— Giovanni — szóltam a portásnak, ez Jánost jelent magyarul — csomagoltasson, holnap Rómába utazom.

A hadvezetőséggel is közöltem terveimet egyben megkértem őket, hogy az esetleges visszatérésemig a fontosabb hadműveleteket mellőzzék. Ezt meg is ígérték. Autót kaptam, a hadvezetőség autóját, ezzel tettem meg az utat Rómába, hú inasom Gabriel — magyarul Gábor — kíséretében.

Rómában így szóltam a sofförnek.

— Antonio — ez magyarul Antalt jelent — a Palace előtt álljon meg.

A Palace-ban kivettem egy apart-

mant. Igazán jólesett a nomád harctéri élet után egy kis komfort. Este frakkba vágtam magam és beültem a hotel előkelő restauránsba. Micsoda közönség! Csupa frakk és estélyi ruha! Az ékszerrekből ki lehetett volna fizetni az olasz állam hadiköltségeit. Megrendeltem a souper-t és körülnéztem a fényesen világitott teremben. Megakadt a szemem egy karcu, magas szőke hölgyön. Egyedül állt. Fejedelmi tartás, aranyhaj, csodálkozó kék szemek, birodalmat érő ékszer. Erősen megneveztem. Barátságosan rápillantott hosszan, kacéran.

— Giulio — szóltam a maitre d'hotelnek, ami magyarul Gyulát jelent, ki ez a csodálatos nő?

Giulio hódolattal válaszolt:

— Ófensége Maria Katia Feodorovna, orosz nagyhercegnő.

— És a fenséges ur?

— Holnap érkezik, uram.

— Vigye oda a névjegyet és mondja meg, kéretem engedje meg, hogy a souper-t a társaságában fogyaszzam el.

Giulio vonakodott, mire a kenyereslányt kértem meg.

— Eleonora — mondtam neki, ami magyarul Leonkát jelent — vigye oda ezt a névjegyet a hercegnőnek.

A névjegyet csak két szó állította. A nevem. A lány ányujította a névjegyet, majd visszajött és közölte velem, hogy a nő — beleegyezett.

— Grácia — mondtam neki, ami magyarul azt jelenti, hogy köszönöm.

Átültem a hercegnőhöz. Vontatottan indult meg a társalgás. Rövid mondatokban választottam kérdéseire. Attasé vagyok és a tripoliszi csatából jöttem. Na igen, jelentéktelen sebet kaptam. No de mi ez ahhoz képest, hogy tavaly egy spanyol örerőf hat centi mély sebet ejtett a vállamon. Nőügy. A hercegnő nevetett.

— Homni soit qui mal y pense — szóltam angolul, ami annyit jelent, hogy nem szabad rosszra gondolni. Együttal, hogy a hercegnő bizalmát kérdemeljem, magamhoz kértem a portást.

— Danillo — szóltam neki, ami magyarul Danit jelent — táviratblankettát és ceruzát kérek.

— Prego — mondtá az alkalmazott,

ami annyit jelent, hogy méltóztasson parancsolni.

Az előnyuitott táviratblankettára a következőket irtam

Aerenthal

Wien Ballplatz

342 83 19540 . 36 482 3210 40, 68 107

73 12870, 6

Fred

A nő nyujtogatta a nyakát.

— Mik ezek a számok? — kérdezte.

— Sáfirozott sürgöny a külügyminiszternek a helyzetről.

Majd hozzátettem franciául:

— C'est la guerre, — ami annyit jelent, hogy bocsánatot kérek, amiért vacsora közben irok, de ez a háboru.

Pezsztöt hoztattam. Éjfélkor a hercegnő kis mértékben becsipve kocsziló hajított. Félóráig kocszitunk. A kocsziban megöleltem.

— Maga azeszponem, — mondtá oroszul, ami annyit jelent, hogy illetlen vagyok.

Nem folytattam. Visszahajtottunk a hotelbe. Felkísértem az apadmanja elé.

— Adio — mondtá itt spanyolul és kezét nyujtott, ami annyit jelent, hogy menjek a — pokolba.

— Pardon — szóltam én breton akcentussal, ami azt jelenti, hogy csak nem fog ilyenkor bucsut mondani.

— És a herceg? — kérdezte — Péter, Nikolaj Szergej minden pillanatban megjöhét.

— Csak holnapra várja! — szóltam erélyesen.

Besurrantam a szobájába. Százhusz líras szoba volt és a fűtés külön. Reggel távoztam.

Itt dr. Hány egy kis szünetet tartott, majd benyult a zsebébe kivett egy cigarettatárcát és így szólt:

— Látjátok ezt az orosz nemzeti tárcát. Tőle kaptam örök emlékül.

A társaság egy tagja kajánul kiáltott fel:

— Hiszen ez a tárca már tavaly meg volt neked!

Mindenki nevetett. Hány János mély filozófiával, csendesen mondtá:

— Nem lényeges. A mesélőnek sohse az a fontos, hogy elhagyják a történetet, hanem, hogy meghalassák.

tekfesztő, de alapítlan mesénél nem egyéb. Laptársunk, miközben góskodik velünk, azzal védekezik, hogy Cselics-Kapetanovics ellen a rendőrségen huszszoros rablógyilkosság miatt tették feljelentést és a Hírlap nem tett egyebet, mint azt a tényt közölte, hogy ilyen feljelentés érkezett a rendőrségre. Ugyanebben a cikkében azt írja a Hírlap, hogy mese a Bácsmegyei Naplónak az az állítása, hogy a Cselics-Kapetanovics ügyből kifolyólag letartóztatott az adóhivatali főnököt, mert — mint a nyúszok iránt finom érzékkel rendelkező laptársunk írja — a letartóztatott Perhac nem volt adóhivatali főnök, hanem csak alárendelt pénzügyigazgatósági tisztviselő.

Nincs kedvünk laptársunkkal vitát folytatni arról, hogy ki foglalt el tudatosan valótlan álláspontot a Cselics-Kapetanovics-ügyben, a Bácsmegyei Napló-e, vagy a Hírlap, hanem ehelyett ideiktatjuk Miladinovics Szlobodán dr. főkapitányhelyettes nyilatkozatát arról, hogy történt-e egyáltalán rablógyilkosság miatt följelentés Cselics-Kapetanovics ellen és hogy adóhivatali főnök-e a letartóztatott Perhac Szretko, vagy pedig csupán dalai láma?

— Teljesen légből kapott koholmány, — mondotta munkatársunknak a főkapitányhelyettes — hogy Cselics rablógyilkosságok miatt jelentette volna föl valami Szátics nevű diák. (Ezt írta a Hírlap.) Cselicsét egy állami tisztviselő jelentette föl, mert álnevet használt. A rendőrség nem rablógyilkosság és kémkedés ellen indított eljárást ellen, hanem hamis névhasználat miatt, az volt gyanus előttünk, hogy leplezetése után is ragaszkodott a Kapetanovics névhez. Többi visszaélése, csalásai, zsarolásai, okmányhamisításai csak a nyomozás során derültek ki. Nemcsak az mese tehát, hogy Cselics-Kapetanovics huszszoros rablógyilkosságot követett el, hanem az is teljesen valótlan, hogy ilyen címen jelentették volna fel. Rettenetes számárságokat firkáltak erről össze a lapok... Ami azt illeti, hogy az egyik subotikai hírlap megcáfolja azt az állítást, hogy Perhac adóhivatali főnök, erre vonatkozólag a következőket mondhatom: a subotikai adóhivatal a kerületi adóhivatal egyik alosztálya és Perhac, mint a kerületi adóhivatal egyik ideiglenes osztályfőnöke, az adóügy vezetésével van megbízva. Hiába igyekeznek egyes sajtóorgánusok saját külön szempontjaikból alantás tisztviselő gyanánt feltüntetni Perhacot és a rendőrség purifikáló munkáját ezzel ledegradálni, Perhac adóhivatali főnök, még ha egyesek a fejük tetejére is állanak...

Még mindig nem fűtik a subotikai gimnáziumot

A szülők hajlandók vállalni a fűtés költségeit

Már néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról a tarthatatlan helyzetről, hogy a subotikai iskola nagyrészt nem fűtik. A gimnáziumban — mérsékelten ugyan — de mégis csak megkezdtek a fűtést, míg néhány nappal ezelőtt ismét beszüntették a fűtést.

A szülők részéről temérdek panasz hangzik el ezek ellen az állapotok ellen, hogy az előadásokról tömegesen hiányoznak a tanulók, akik a hideg tanteremben való négy-öt órás ülések következtében megbetegedtek. Az iskola fűtetlensége ellen elhangzó minden panasz ezideig teljesen hiábavalónak bizonyult, úgy, hogy a szülők részéről már felmerült

az a terv, hogy vagy nem járatták az iskolába gyermekeiket, vagy hajlandók az iskola fűtéséhez szükséges költségeket összeadni.

A gimnázium igazgatósága még mindig arra az álláspontra he-

lyezkedik, hogy takarékoskodni kell a rendelkezésre álló tüzelőanyaggal. És ezt a takarékoskosságot úgy értelmezik, hogy egyáltalában nem fűtenek az iskolai tanterekben.

Rupert a kormányzósági bomba-alapról

A letartóztatott merénylők azzal védekeznek, hogy a budai várból finanszírozták a bűncselekményeket

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés mai ülésén Rupert Rezső napirend előtti felszólalásában elmondta, hogy a tegnapi ülésen az elnök a parlamenti napló szerint rendreutasított egy másik képviselőt olyan közbeszólásért, amit pedig ő tett. Minthogy az elnöki rendreutasítást nem hallotta, most jelentkezik, hogy ő használta a tegnapi ülésen a »bombaalap« kifejezést a kormányzósági titkos pénzalappal kapcsolatban, amelyből Prónay Pál, a hirhadt különítményi parancsnok fizetését kapja.

— Mindössze azt akartam ezzel a közbeszólással mondani, — jelentette ki Rupert — hogy ezt az alapot illegitímnek tartom. Nevezetesen az állam pénzügyi felségjogát csak maga az állam gyakorolhatja. Nem lehetnek ilyen külön alapok, amelyekből az állam szerveit alimentálják. Vége van annak az időnek, amikor a hadsereg egyszerű banderális szervezetté válhatnék. Veszedelemes is volna, ha léteznének egyes alapok, amelyekből ilyen hatalmas szerveket fizethetnek. Akkor megtörténhetné, hogy ezt a hadsereget megmozdíthatnák az állam ellen is. Az utolsó napokban kiderült, hogy

a bűncselekmények gonosztevői mind azzal védekeznek, hogy ők a Várból kapták azokat az anyagi eszközöket, amelyekből a merényletet szervezték és elkövezték.

Ne méltóztassanak csodálkozni azon, ha bizonyos összefüggéseket keresünk, ha bombaalapokat sejtünk, mert

nemcsak pénzbeli, hanem erkölcsi bombaalapok is vannak,

Sulyos vereséget szenvedtek a konzervatívok az angol választásokon

A liberális munkáspárt győzelme

Az angol választási harc, mint előrelátható volt, fordulatot hozott a brit politikában. A konzervatív párt, amely közel két évig volt kormányon, Lloyd George megbuktatása óta, a csütörtöki választásokon sulyos vereséget szenvedett a közös listával harcba induló liberálisok és a munkáspárt ellenében. Az ide érkezett első jelentésekből még nem bontakozik ki tisztán a konzervatívok kudarca, de az ismert választási eredmény már sejteti, hogy Baldwin pártját ez alkalommal katasztrofálisan tönkrevették a liberálisok és a munkáspárt, amelyek a jelek szerint abszolút többséggel vonulnak be az alsóházba.

A konzervatívok visszavonulását és az ellenzéki pártok előrenyomulását két szempontból lehet magyarázni. Az angol közvélemény, mely a választási eredmény szerint ugyszólván egységesen szembefordult Baldwinékkal, egyrészt elutasította a vámvédem politikáját, amelyet a konzervatív párt Anglia belső helyzetének megjavítására tartott célszerűnek, másrészt — s ez az angol választás leglényegesebb

különböen érthetetlenek volnának azok a szomorú jelenségek, amelyek napjainkban előfordultak. Nekünk jogunk és okunk van tehát keresni, hogy vannak-e bombaalapok. Méltóztassék a kormányzatnak arról gondoskodni, hogy mi a kapcsolatot más hol keressük, mint ahol ma keressük.

Az elnök: Kérem a képviselő urat, ne méltóztassék ezzel kapcsolatban úgy nyilatkozni, mint ahogy tegnap tette. A képviselő urat ezért rendreutasítom.

Szeder Ferenc szociáldemokrata képviselő foglalkozott ezután részletesen a földreformnovellával és általában a földbirtokpolitikával. Amikor azt fejtegette, hogy a katolikus egyházi birtokok nem a katolikusok tulajdonát képezik, hanem a nemzet tulajdonát, nagy zaj támadt a középben. Petrovác és Hegedűs György a padot verve kiáltották:

— Azok a birtokok a katolikus egyház birtokai!

Huszár Károly elnök (Szeder Ferenchez): — Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a magántulajdon törvény véd.

Dénes István földművespárti: A vérszerződés, amely még ma is érvényben van, mást mond.

Dénes az elnök rendreutasította. Szeder Ferenc végül is kijelentette, hogy a novella nem lesz képes arra, hogy megoldja a földbirtokreformot.

Az ülés végén Farkas István tette szóvá azt az elnöki figyelmeztetést, amelyben Szeder részesült, mikor a magántulajdonról beszélt. A házszabályok — mondotta — bármily irányu eszméket és gondolatokat kifejezésre engednek juttatni.

Az ülés két órakerült véget.

les győzelmeiket arattak. A pártok eredményei jelenleg a következők: konzervatívok 110, liberálisok 59, a munkáspárt 76, független munkáspárt 7. Háromszázötven kerület választási eredményét még nem ismerik.

Ujabb londoni jelentés a választókerületek kétharmadrészből ismeretes eredmények a liberálisok győzelmét jelenti a konzervatívok rovására. A hatalmas ipari központok a védővámpolitika ellen szavaztak, a legnagyobb kikötőváros, Liverpool Baldwin ellen szavazott. A konzervatívok Észak- és Közép-Angliában elbuktak, ahol pedig a legbiztosabban érezték magukat. Ha az eddig még ismeretlen eredményü kerületekben az eredmény hasonló arányu lesz, akkor a konzervatívok erős kisebbségben maradnak, sőt a liberálisoknak esetleg kompakt majoritásuk lesz.

A gyáriparosok

szövetsége

a gazdasági élet sérelmei ellen

Mozgalom a vasúti tarifa, a vámeljárás és az illetéktörvény megjavításáért

A subotikai gyárosok szövetségének megalakulásáról már hírt adtunk és megírtuk azt is, hogy a Vajdaságban három alszövetség fog működni, amelyeknek mindegyike a beogradi országos szövetséghez tartozik. A subotikai szövetség alakuló ülése után most megindult a szervezkedés munkája. Eddig a subotikai szövetségnek ugyanis csak ötven tagja van, holott mintegy kétszáz tagra számítanak, ezért most felszólítják a subotikai körzethez tartozó községek valamennyi gyáriparosát, hogy lépjen be a szövetségbe.

Érdekes, hogy a gyáriparosok szövetségének a gyárosok által való támogatását kötelezővé teszi egy új miniszteri rendelet is, amelynek értelmében minden gyáriparos — még az esetben is, ha nem lép be a szövetségbe — tartozik anyagilag támogatni az egyesületet, az ezen célra kirovandó adószerű összeggel. Egyébként azonban arra számítanak, hogy amugyis minden gyáros belép a szövetségbe, amely a gyáriparosok érdekeit van hivatva védeni.

A szervezkedés befejezése után értesülésünk szerint a subotikai gyáriparosok szövetsége a többi vajdasági szervezetekkel karöltve akciót fog indítani azoknak a sérelmeknek az orvoslása ügyében, amelyek elsősorban az ország iparát, de éppúgy a kereskedelmi és közgazdasági élet minden megnyilvánulását sújtják. Így elsősorban akciót fog kezdeni a gyáriparosok szövetsége a magas vasúti tarifa ellen, amely a szövetség vezetői szerint nemcsak a belföldi forgalomban drágítja meg lényegesen az árakat, hanem lehetetlenné teszi azoknak az amugyis kevésszámú ipari termékeknek a kivitelét, amelyek egyébként exportra számításhoz jöhetnek, azonban épp a magas vasúti díjszabás miatt nem versenyképesek a külföldön még a távolabbról szállított angol vagy német áruval szemben sem.

Ugyancsak el akar járni a subotikai szövetség, a beogradi országos központtal egyetértőleg a sérelmes vámtarifa ügyében is, amely ugyancsak megbénítja a jugoszláv kivitel, valamint lényegesen megdrágítja a belföldi árakat is. Az egyesület tervei között szerepel még az új illetéktörvény ellen felveendő küzdelem, valamint a közgazdasági életre ránehezedő minden más sérelem orvoslása.

CIRKUSZ

A Régi jó idők-klub

Bécsben előkelő klub alakult, amelynek csak hatvan esztendőnél idősebb urak lehetnek tagjai. A klub neve: »Régi jó idők« és tagjainak, míg a klubhelyiségben tartózkodnak, szigorúan tilos 1914 után történt eseményekről beszélni.

Kabátom és kalapom a garderóban hagytam, ahol a falon valódi békebeli felírás hirdette, hogy a ruhatári díj 20 f. Libériás inas vezetett át innen a klub titkárához, aki mikor megtudta, hogy mi járásban vagyok, előzékenyen karon fogott és bevitt a nagyterembe, hadd győződjek meg személyesen arról milyen a különös társaskör élete. Utközben még figyelmeztetett rá, vigyázzak a klub egyetlen alapszabályának betartására, mert különben zálogot fizetek, azután már be is mutatott az elnöknek. Gússzübbli Szalvátor főhercegnek, aki leereszkedő hangon kérdezte meg tőlem:

— Ön újságíró?

Már a szájamon volt a felelet, hogy igen, amikor eszembe jutott, hogy hopp, ezerkét-hétszázötvenben még nem ez volt a foglalkozásom. Megfontoltan válaszoltam tehát:

— Nem, fenséges uram, nyolcadik gimnazista vagyok.

— Á, á! Hogy is hívják?

— Perperék Jenőnek, fenséged szolgálataira.

A fenséges urnak kegyesen mosolyogni méltóztatott:

— Ilyen fiatal és máris Perperék?

Szerettem volna megmagyarázni a főhercegnek, hogy a változott viszonyok következtében ő sokkal fiatalabb, mint én, de nem tehettem, mert véget vetett a cerce-nek, sarkon fordult és ellépett, mielőtt elkövethettem volna a tervbe vett alapszabálysértést. Beleegyeztem egy beszélgető csoportba, ahol egy pofaszakállas öregur vitte a szót, akiben felismertem a Stern & Co. bankház segédkönyvelőjét. Majdnem zálogot fizettem, mert nem tudtam, hogy táborosernagy volt a háboruban és excellenciás urnak kell szólítani; szerencsére senki sem figyelt rám, hogy elfogadjam-e Szerbia a demarsot?

— Csak energikusan kell fellépni, — harsogta egy öreg diplomata, aki most szabad óráiban börtönügynök — pillanatra sem szabad elfelejteni, hogy a monarchia presztízsről van szó...

— Anella és Olaszország biztosan mellénk fognak állni....

Ezt a kijelentést az osztrák urak háza egyik igen előkelő tagja tette, aki több ízben közmegelegedésre töltötte be a külügyminiszeri széket. Mindenki helyeselte felfogását és a volt lemergi hadseregparancsnok hozzátette:

— Egyetlen csendőrpatriujjal beveszszük az egész Balkánt.

A hangulat határozottan lelkes volt; az új idők szelleme nem fertőzte még meg ezeknek a fényűzően berendezett termeknek levegőjét. Az egyik sarokban ugyan két tiszta és jólöltözött agastyán még ezt a beszélgetést is kifogásolta, azt állították, hogy nem szabadna ilyen friss és aktuális eseményekről vitatkozni.

— A régi jó idők — mondta az egyik — azok a régi jó idők... azok még régebben voltak.

— Hajaj, — tette a másik hozzá — a régi jó idők, na ja... és jobbak is voltak....

Egész este nem szóltak egyebet. Ezek még a boszniai okkupációról álmodoztak. Harmadiknak a leggazdagabb bécsi siber sóhajtozott velük akivel a békevilágban — amikor még kereskedőség volt — egy házban laktunk. Megkérdeztem tőle, hogy van?

— 1914-ben jól voltam, — felelte óvatosan és alapszabályszerűen.

— Persze, persze, — mondtam lenyelve mérgemet — a régi jó idők....

Helyeslően bólintott:

— Akkor még tisztelték az érdemeket... a tekintélyt... a származást, — mondta szemtelenül — más világ volt az egészen....

Undorral otthagytam. Csöndes beszélgetés ütötte meg fülemet az egyik kártyasztal mellől, ahol három öregur tarokozott:

— ...nagyszerűen alakított, hiába, elsőrangú színész!

— Láttad ebben a legutóbbi darabban?

— Hogyne, briliáns volt, fényes, ragyogó.

Azt hittem, hogy Moissi-ról beszélnek és már figyelmeztetni akartam a teremőrt, hogy fizetessen zálogot velük, amikor egyikük hozzátette:

— Nincs párja mégsem ennek a Girardinak....

Elég volt! Kimerültem az előszobá-

ba, ahol, szerencsétlenségemre, a főhercegbe ütköztem. Majdnem ráléptem a lábára.

— Pardon, — szóltam zavartan — bocsánatot kívánok....

— Nem tesz semmit, — felelte Szalvátor főherceg meglepő előzékenységgel — ellenben legyen olyan szíves, adjon kölcsön ötszáz ezer koronát. Otthon felejtettem a pénztárcámat. Holnap megadom.

— Nagyon szívesen, — mondtam zsebembe nyulva a főhercegnek — de ne felejtse el kedves mester, hogy 1914-ben vagyunk és most még nem beszélünk százezresekben.

Azzal kezébe nyomtam öt koronát. Papírban. És osztrákban. Képzelem, hogy örült neki. A régi jó időkben ez nagy pénz volt....

SKIZ

Gyilkosságra való felbujtás miatt vizsgálatot indítványoz az ügyészség a volt zentai polgármester ellen

Súlyos vádak Petrovics Branko dr. ellen — A merénylő leány a bíróság előtt — Kedvre megidézik a megvádolt polgármester alibi tanuit

Rendkívüli érdeklődés mellett kezdte meg szombaton a suboticiai törvényszék Patócs Böske sentai varróleány bűnügyének tárgyalását. Az előzményeit részletesebben ismertettük pénteki számunkban és most a főtárgyalás lefolyásáról számolunk be.

A büntető tanácsban, amely az ügyet tárgyalta, Pavlovics István törvényszéki elnök elnökölt, a tanács tagjai Ilcs Dragomir dr. és Gyorgyevics Jovan törvényszéki bírák voltak.

A közzéadás Marusics Koszta államügyész, az ügyészség vezetője képviselte. A védelmet Ludaics Milos dr. ügyvéd látta el, a sértett képviselőt Petrovics Márkó dr. ügyvéd jelent meg.

Szuronyos börtönőr vezeti be a múlt év augusztus 6-ika óta vizsgálati fogságban levő Patócs Böske vádlottat. Nyulánk, fekete haja, fekete szemü, szép arcú leány, kis kockás, térdig érő szoknya és matróz bluz van rajta. Az egész tárgyaláson rendkívül nyugodtan, minden iránt közömbösen viselkedett, mint ha az egész ügy nem érdekelné.

Vallomásában súlyos vádat emelt Petrovics Branko dr. volt sentai polgármester ellen, azt mondván, hogy közte és Petrovics Branko dr. között szerelmi viszony volt és hogy

Petrovics Branko dr. beszélte rá, hogy ölje meg a feleségét.

Petrovics Branko dr. — akit a tárgyaláson tanuként hallgattak ki — ezt a leghatározottabban tagadta és kijelentette, hogy sohasem beszélt Patócs Böskevel, nem is látta soha.

A főtárgyalást — amely csekély megszakítással egész délelőtt és délután tartott — Pavlovics István elnök 9 órakor nyitotta meg. Az általános kérdések során Patócs Böske elmondja, hogy 17 éves, róm. kath. vallású, Sentán született, ott is lakik, hét iskolát végzett, varróleány.

Az elnök ismerteti a vádrat rendelkezés részét, majd megkérdezi a vádlottat: bűnösnek érzi-e magát?

— Nem, — feleli lassu hangon Patócs Böske és így folytatja:

Engemet dr. Petrovics Branko kényszerített erre a büntetésre.

Az elnök felszólítására, hogy mondjon el mindent, amit tud, a következőket mondja:

A gyilkos merénylő előzményei

— Ez év januárjában, — a napra nem emlékszem, — egyedül voltam a Tiszaparton. Néztam a vizet. Ekkor odajött Petrovics, — akit én

nem ismertem, — és kérdezte:

— Mit néz?

— Nézem a vizet, — feleltem.

— Nem tudta maga, hogy ki az, akivel beszél? — kérdezi az elnök.

— Nem. Jártam a Petrovicsék házába, munkába, de Petrovics Brankót nem ismertem.

Elnök: Mi történt aztán?

— Kérdezte Petrovics: — Idevaló Sentára? — Igen. — Hol lakik?

— Az alvén, a Gyura Jakšičevauccában, — Kihez van szerencsém, — kérdeztem ekkor? — Petrovics Branko dr. vagyok, — felelte ő. Azután megkérdezte, mi a foglalkozásom és azt mondtam, hogy szeretne velem találkozni, este 7 óra tájban.

Azt mondta, fog mondani nekem valamit, — Mit akar? — kérdeztem. — Majd megmondom este 7 órakor, csak legyen ott a Royal-szálloda oldalán a rakparton.

Este elmentem a megbeszélthelyre, Petrovics odajött és megcsókolt és azt mondta, hogy ez valaminek a jele. — Minek a jele? — kérdeztem. Erre azt mondta, hogy szeretne velem jóban lenni. — Én fiatal leány vagyok, — feleltem. Sok rábeszélés után azt mondtam, hogy én menjek előre, ő utánam jön. Szót fogadtam s a megbeszélés szerint a Royal lépcsőházában találkoztunk és fölmentünk a négyes számú szobába. Egy óra hosszáig voltunk együtt.

Aztán azt mondta, hogy neki el kell utaznia, nem tudja mikor jön Sentára, de én csak sétáljak a Tiszaparton, majd ott találkozunk.

Azután március hónapban találkoztunk másodszer és megbeszéltem, hogy aznap este 8 órakor találkozzunk a Royalban. Negyed óráig voltunk együtt. Másnap megint ott találkoztunk. Akkor többet nem találkoztunk, csak most, július 31-én Suboticián, az állomáson.

A felbujtás vádjai

— Miért jött maga Suboticiára?

— Munkába akartam lépni.

— Véletlenül találkozott Petrovics Brankóval?

— Véletlenül. — Ez úgy volt, — mondja itt a vádlott, — hogy én múlt év novemberétől májusig apámtól több ízben pénzt loptam.

— Mennyit loptott?

— Összesen 4700 dinárt loptam. Az apám a pénzt egy sublót nyitott fiókjában tartotta. Répát adott el, azért kapott sok pénzt. Abból loptam. Apródonként vittem el a pénzt. A legtöbb 1000 dinár volt, egy öszszegben. A pénzt könyves kufferembe rejtettem. Július 31-én bejöttem

Suboticiára, a reggel 4 óras vonattal, fél hatkor megérkeztem. Amikor jegyet kértek tőlem, ijedten vettem észre, hogy tárcámat, amelyben a jegy és egész pénzem volt, — az apától lopott 4700 dinár is — elvesztettem.

— Milyen pénzjegyekben volt magánál a 4700 dinár.

— Négy darab ezer dináros volt és hét darab százas. Én a pénzt, mielőtt Sentáról elutaztam, Frank József bankárnál apróról nagy pénzre beváltottam, hogy elférjen a tárcámban. Ezt a pénzt valahogyan elvesztettem, vagy ellopták tőlem. Amikor ezt észrevettem, elkezdtem sirni. Akkor találkoztam Petrovicsal. Odajött hozzám és megkérdezte, miért sírok. Megmondtam, hogy elveszté minden pénzem. Azt felelte, hogy mondana nekem valamit, de fél, hogy mielőtt azt megtenném, el fogom árulni és akkor nagy bajba jönné. Azt mondta, hogy meg fogja téríteni a pénzt is. — Azt feleltem, hogy meg fogom tenni, amit kíván és nem fogom elárulni senkinek, ha a pénzt megtéríti. Akkor megint elment egy kissé, majd visszajött és én mondtam neki, hogy hát mondja meg. Erre Petrovics ezt mondotta:

»Látja, nekem mindig utaznom kell, nem élek jól a feleségemmel. Vegye ezt a revolvert, én magát be fogom segíteni a lakásba és ott ölje meg a feleségemet.«

Azt feleltem, hogy nem tudok revolverrel bánni. Akkor ő azt mondta, hogy ott van a konyhában a rézmozsár, vagy balta...

— Hol történt ez a beszélgetés? — kérdezi a főtárgyalási elnök.

— A Perronon történt, sétáltunk és úgy beszélgettünk, reggel 6 és 7 óra között.

— Ott ilyenkor sok nép van, nem vették észre magukat?

— Nem. Sétálva beszélgettünk.

— Mit mondott Petrovics, hogy mozsár van ott és balta?

— Igen, és azt is mondta, hogy mindenestre vigyek balta magammal, arra az esetre, ha ő nem lesz otthon és nem érezhet be, akkor én hozzak balta, hogy a kiskert ajtaját felfeszítem és ott jöjnek be.

— És maga vállalkozott rá?

— Igen. Azt is mondta, hogy az előszobában az ablak középső tábláját nyitva hagyja, azon jöjnek be. Én nem akartam a nagyszagos asszonyt meggyilkolni, de ő azt mondta, hogy ott lesz a pénz a szekrényen, a tálcá alatt, vagy a terítő alatt. Én csak a pénzt akartam elvenni.

— Mi történt aztán?

— Akkor adott nekem Petrovics huszonöt dinárt, hogy utazzak vissza Sentára. A nyolcórás vonattal visszautaztam és megérkeztem tíz órakor. Petrovics is ezzel a vonattal jött. Én III-ik osztályon utaztam, ő az I-ső osztályon.

Részletesen elmondja az elnök kérdéseire, hogy mit csinált délelőtt tíz órától addig az időpontig, amíg behatolt Petrovicsék házába. Sógóráról, Tóth Andrásról kölcsön kért egy balta azzal az ürüggyel, hogy otthon faapritáshoz kell. Éjjel tízenkét óra tájban, kezében a baltaival elment Petrovicsék tiszaparti házához.

— Amikor elmentem — mondja — a kis kapunál a kutya ugatott. Azt hittem, hogy Petrovics már elutazott. Megkerültem a házat és át-másztam a falon.

A merénylő

— Milyen magas a fal? — kérdezi az elnök.

— Két és fél méter.

— Hogy tudott maga ezen átnásznani?

— Az erkélyen vasrud van. Abba kapaszkodtam. A kis kutyát bezártam a pincébe. Amikor ezzel készen lettem, jött Petrovics, a konyhán át. Én megálltam a kapunál, a falnál. Petrovics a konyhából jött. A kocsi

már ott volt a ház előtt. Amikor ő kijött, előjöttem és akkor beemelt engem az ablakon. A felesége kikialtott a hálószobából, hogy dobja vissza a kapukulcsot. Petrovics erre kiment a kapun, bezárta kívülről és a kulcsot visszadobta. En bementem az előszobába és kerestem a pénzt, de nem találtam. Villanyt nem mertem gyújtani, azért vártam, amíg világos lesz. Reggel hat óra vagy fél hét lehetett, amikor a nagyságos asszony feikelt és kijött. Amikor jött a nagyságos asszony, megijedtem és ráütöttem a baltával, ami nálam volt.

— Miért ütött rá?
— Megijedtem, mert ott talált engem.

— Hányszor ütötte meg?
— Csak egyszer. Inkább ráéjtetem a baltát, mint ütöttem. A nagyságos asszony elesett, de aztán felugrott és szaladt a vendégszoba felé, én pedig kimentem a Tiszapart felé. Elmentem az állomásra és elutaztam Adára. Kádár Ferenc sógoromhoz. Szerdán délelőtt jöttem vissza Suboticára, mindjárt rámismertek a vonaton és letartóztattak. Én magam akartam csütörtökön Sentára visszamenni, hogy beismerjek mindent, mert a bűn nyomta a lelkemet.

— Járt maga máskor is Petrovicsék házában? — kérde az elnök.

— Igen, amikor Boros Franciska szobánél, mint tanonc dolgoztam, vele mentem varrni. Megtörtént az is, hogy a Petrovicsék kis leánya zongorázott és én hegedültem.

— Maga így vallott először Sentán a rendőrségen, de aztán visszavonta vallomását és sógorát, Tóth Andrást keverte bele az ügybe — mondotta az elnök. Aztán pedig vallott, hogy Tóth András is teljesen ártatlan és azt mondotta, hogy az egészet maga tette?

— Amikor a Beslic kapitány ur kihallgatott — felelte erre a vádlott — Petrovics jelen volt, a kezét tördelte és kért, hogy ne valljak rá. Ezért vontam vissza az őt terhelő vallomásomat. Most azonban őszintén beszélek. Először Sentán is bevallottam az őszintét, azután a sógoromat huztam bele, de ezt megbántam, bevallottam, hogy ő ártatlan és én magamra vállaltam mindent.

A vádlott kihallgatása ezzel véget ért és a tanúkihallgatásra tért át a bíróság.

Petrovicsné vallomása

Elsőnek Petrovics Brankó dr. feleségét hallgatták ki, aki kijelenti, hogy Patócs Böske náluk csak egyszer járt, egy vasárnap délután. Nem igaz, hogy a kis leánya zongorázását hegedüvel kísérte. A férje nem látta Patócs Böskét a lakáson egyszer sem.

— Férjem vasárnap érkezett Novisadról Sentára — mondja — és hétfőről keddre virradó éjjel utazott vissza Sentáról Novisadra. Hétfőn az egész napot otthon töltötte Sentán. Kedden reggel félkettőkor távozott el férjem a lakásból és még visszakiáltott, hogy csavarjam le a villanyt. Ugy határoztuk, hogy a kapukulcsot dobja vissza, de ezt nem kiáltottam utána, mert azt már este megbeszéltük. Én a konyhaajtóig mentem eloltottam a villanyt és halottam, amikor férjem visszadobta a kulcsot. Negyed óra múlva ajtonyikorgást hallottam, de azt gondoltam, hogy a szél mozgatja. Nagyon sokáig nem tudtam elaludni. Reggel öt óra lehetett, amikor végre elaludtam. Hét órakor felkeltem, halóruhát vettem fel és papucsban kiléptem a folyosóra. Ekkor már előttem állt ő ezzel a nagy baltával. (Rámutat a bíról emelvény előtt elhelyezett baltára.) A fürdőszoba ajtója egy belső folyosóra nyílik. Én a hálószobából akartam a fürdőszobába menni, de az ajtóban ott állt a vádlott baltával a kezében. Rettenetesen megrémül-

tem. Ő felemelte a baltát és ütött vele. Az első ütés után összeestem, de mégegyszer rámsújtott, mire a földön fekvő sikoltozni kezdtem. Erre eldobta a baltát a fürdőszobába és elmentek.

— Mit gondol, mi volt az oka a támadásnak? — kérde az elnök.

Petrovicsné védi a férjét — Nem tudom elképzelni. Még csak szóváltás sem volt köztünk soha. Ezután az elnök kérdésére elmondja Petrovicsné, hogy férjével a legjobb házasságot élte, teljes békeségben és soha nem volt köztük civódás.

Ezután Petrovicsné szembesítése következett Patócs Erzsivel.

Patócs Erzs: Hétfőn reggel találkoztam Petrovicsal Suboticán. Petrovicsné: Férjem vasárnap érkezett Novisadról Sentára és keddre virradó éjjel utazott el. Hétfőn egész nap Sentán volt.

Patócs Erzs: Hétfőn reggel itt beszéltem vele Suboticán.

Petrovicsné: Hétfőn nem lehetett az uram Suboticán, mert Sentán tartózkodott. Ugy rontott rám — mondja Patócs Erzs:hez fordulva — mint egy örült. Ha bejuthatott volna a hálószobába, bizonyosan agyonszúrt volna engem és a leányomat is.

Elhalasztják Petrovics tanúkihallgatását

A következő tanu maga Petrovics Brankó dr. volt polgármester lett volna, de kihallgatása ellen Ludaics Milos dr. védő kifogást emelt és kérte, hogy a bíróság Beslic és Duddás sentai rendőrkapitányokat hallgassa ki előbb. A bíróság helyt adott a védő kérésének. A tanuként kihallgatott Beslic Dimitrije rendőrkapitány elmondja Patócs Böske kihallgatásának körülményeit Petrovics Brankó valóban jelen volt a kihallgatásnál, de amikor a rendszeres, érdembeni kihallgatás következett, távozott. Tudomásom szerint Petrovics nem maradt egyedül Patócs Böskével. Amikor a lány első vallomását, amelyben Petrovics Brankót vádolta felbujtással, megtette, és eléje tették a jegyzőkönyvet, hogy írja alá, sirni kezdett és azt mondta, hogy visszavonja vallomását. Ekkor emelt vádat sógora ellen.

Duddás Emil rendőrkapitány lényegtelen tanuvallomást tesz, amely után az elnök szünetet rendel el.

Petrovics vallomása

Délután két órakor Pavlovics István megnyitja a tárgyalást és Petrovics Brankót szólítja tanúkihallgatásra. Marusics Koszta államügyész és Ludaics Milos dr. ellenzik Petrovics tanukénti kihallgatását, de a bíróság elrendeli.

Petrovics Brankó dr. szilárd, kemény hangon kijelenti, hogy sohasem látta Patócs Böskét, soha életében vele nem beszélt, a kérdéses hétfőn nem volt Suboticán, hanem az egész napot Sentán töltötte, a hova vasárnap érkezett meg Novisadról.

— A feleségével a legjobb viszonyban élt — mondja — és soha nem volt köztük civódás. Hazugság, hogy bármilyen módon befolyásolta volna Patócs Böske vallomását Sentán. Telefonon értesült a felesége elleni támadásról, amikor azonnal Sentára utazott. Szuboticáig vonattal jött, innen autón folytatta az utat.

Petrovics és Patócs Böske szembesítése

Ezután szembesítették dr. Petrovics Brankót Patócs Erzsivel. A szembesítésnél a vádlott dr. Petrovicsnak a szemébe mondja, hogy a sentai Royal-szállodában három alkalommal találkoztak, amit Petrovics határozottan tagad és kijelenti, hogy a Royal-szálló szobáiban soha nem volt; már csak azért sem, mert Sentán mindenki ismerte és így ezt nem is tehette volna meg.

A szembesítés után még több tanút hallgattak ki, akik lényegtelen vallomást tettek, majd dr. Perazics Bozsidar törvényszéki orvosszakértő terjesztette elő véleményét, amely szerint Patócs Erzs: a látszat szerint külső behatás alatt követte el tettet.

A vád kiterjesztése

A bizonyítási eljárás befejezése után Marusics Koszta államügyész előterjeszti, hogy a vádat módosítsa-

ni kívánja és ki akarja terjeszteni dr. Petrovics Brankóra is, amit a bizonyítási eljárás során produkált adatokkal indokol.

A bíróság hosszas tanácskozás után úgy dönt, hogy a főtárgyalást keddig elnapolja, amikor néhány új tanút idéz be és fog kihallgatni arra nézve, hogy dr. Petrovics a hétfői napot Sentán töltötte-e. Ezzel a pénteki tárgyalás délután öt órakor véget ért.

Százmillió frankkal akarta egy szélhámos-banda Jugoszláviát megkárosítani Pésics hadügyminiszter fegyvervásárlása

Beogradból jelentik: Pénteken az a feltűnést keltő távirati jelentés érkezett Párisból, hogy az ottani rendőrség letartóztatott egy szélhámos társaságot, amely a hadiszállítókhoz kapcsolatban óriási összegekkel akarta megkárosítani a S. H. S. királyságot.

A távirati jelentésben említett hadiszállítók története a múlt évre nyúlik vissza. Az elmúlt esztendőben a hadügyminiszter 50.000 fegyvert vásárolt egy francia konzorciumtól, amely szállítást azzal az ürüggyel, hogy a biztosító-társaságok nem vállalják a fegyverrakomány biztosítását, nem eszközölte, de mindent elkövetett, hogy a szállításra jelentős előlegeket kapjon a jugoszláv kormánytól.

A Beogradski Novosti péntek esti száma az ügygel kapcsolatban azt a jelentést közli, hogy Stojadinovics pénzügyminiszter óvatosságának köszönhető, hogy nem sikerült a nagyarányú panama, amely mögött egy külföldi hatalom állott, amely így akarta megakadályozni, hogy Jugoszlávia fellegyverkezze.

A lap szerint Gavrilovics Vojislav kereskedő a hadügyminiszternek ajánlatot tett 250.000 Mauser-fegyver szállítására. Pésics hadügyminiszter azonnal megbizta Praportsetovicsot, akinek a neve a Bleer-

féle kölcsön-tárgyalásokból ismeretes, hogy vizsgálja meg az ajánlatot. Gavrilovics ajánlata meglepően olcsó volt. Egy fegyver teljes felszerelésével és ezer darab tölténnyel hatezer koronába került volna az ajánlat szerint. A pénzügyminiszter ennek ellenére is ellenezte, hogy az ajánlatot elfogadják. Pésics hadügyminiszter azonban huszonnégy óra előtt elfogadta és elfogadtatta az ajánlatot a minisztertanáccsal, amely az ajánlattevőt háromszázezer fegyver vásárlásával bizta meg. Gavrilovics garanciás levelet is adott, amely azonban hamisítvány volt. A garancialevél ellenében az államtól százmillió frank előleget kértek. Ezt az összeget azután az ajánlattevők különbözőképpen akarták gyümölcösöztetni, természetesen a fegyvereket nem szállították volna, hanem bevárták volna, amíg az állam peres utra tereli a ügyet. A látszat kedvéért, szándékukban volt egy üres hajót utnak indítani, mint hajórakományt, ezt a hajót azonban utközben elsüllyesztették volna.

A terv megbukott azon, hogy Stojadinovics pénzügyminiszter nem egyezett bele az előleg kifizetésébe.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják az érdekes ügy további fejleményeit, amely máris szenzációként hatott.

Vámkonferenciák tartását

rendelte el a vámigazgatóság Vasárnap tartják meg a kereskedők és vámtiszték első konferenciáját

A beogradi vámigazgatóság leiratot intézett az ország valamennyi elsőosztályu vámhivatalához, amelyben a vámhivatalokat fölhívja, hogy az ország kereskedelme érdekében keressenek megoldási módot arra, hogy a rég panaszolt vámmizériák megszűnjenek. A leirat, amely a szubotícai vámhivatalhoz is megérkezett, a vámhivatal főnökét felhívja, hogy valamennyi vámtisztel együtt minden hónapban kétszer tartson közös konferenciát a kereskedő egyesületek és kamarák megbízottjaival. A konferencián az érdekelt kereskedők és gyárosoknak be kell jelenteni az időközben kiadott vámrrendeleteket, amelyeket részletesen le kell tárgyalni, hogy a kereskedők és gyárosok tisztában legyenek mindig a vámhivatalok működésével és az általános tarifális helyzettel. A leirat elrendeli azt is, hogy ezeken a konferenciákon a vámhivatalok hallgassák meg a kereskedők részéről esetleg felmerülő panaszokat, amelyeket a lehetőséghez képest gyorsan orvosoljanak.

A subotícai kereskedők és vámhivatal első közös konferenciáját vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg a Lloyd helyiségében.

HIREK

— Zmaj Jovan Jovanovics emlék-ünnep Novisadrón. Novisadról jelentik: Pénteken délután öt órakor a városi székház dísztermében tartották meg ünnepélyes külsőségek között Zmaj Jeván Jovdnovics emlékünnepejét. Az ünnepélyen jelen volt Ireney püspök, a hadtestparancsnok és más előkelőségek. Dr. Jovdnovics Tomasin és Stejanovics Zsarkó polgármester ékes beszédben méltatták az elhunyt nagy költő érdemeit. Este nyolc órakor a színházban díszelőadás volt, amelyen Vasziljevics Zsarkó, a jugoszláviai aktivista irodalmi mozgalom egyik kitünősége tartott előadást Zmaj Jován Jovdnovicsról.

— Kinevezések. Novisadról jelentik: A novisadi királyi ítélőtáblához Radovics Szvetislav szkopljai felebbviteli törvényszéki bírót neveztek ki bírónak. — a novisadi selyemgyárhoz aligazgatóvá Sretkovics Ljubobrad postatisztviselőt neveztek ki. Az eddigi aligazgatót elbocsátották.

— Ada községet huszonötmillió korona kártérítésre ítélték. Sentáról jelentik: Pollák Izrael sentai lakos a hábour alatt hétszáz hold földet vett bérbe Ada községtől. Pollák a földek egy részét alhaszonbérletbe adta, ami miatt a község felbontotta a szerződést. Pollák annakidején kártérítési pert indított Ada ellen, amit most tárgyalt a subotícai törvényszék felebbviteli bírósága. A törvényszék megítélte Polláknak a kártérítési költségeket, huszonötmillió koronát.

— **A szubotical ujságírók estélye.** A szubotical ujságírók december hó 15-én megtartandó estélyére az előkészületek már serényen folynak és a műsor már teljesen kialakult, aminek alapján meg lehet előre is állapítani, hogy az ujságírók estélye egyike lesz a szezon legsikerültebb hangversenyének. A legkényesebb zenei igényeket is ki fogja elégíteni *Milica* Ankanak, a moszkvai opera volt énekesnőjének, az osijekai színház jelenlegi primadonnájának a fellépése, aki épp legutóbb óriási sikert aratott Beogradban és Zagrebban, mint hangversenyének vezetője is. Ugyancsak kiváló operaénekes *Staglar* Milán, a maribori opera baritonistája is, akinél kiválóbb énekes már rég nem szerepelt a szubotical hangverseny-pódiumon. A két vendégművészen kívül *Starkovics* Aca zongoraművész és *Gavanski* Saca zongoraművész duettje magyar és szláv felolvasások és szavalkatok teszik változatossá az ujságíró-estély műsorát, amelyet tánc követ. Az estélyt a Lloyd termében tartják meg december 15-én, szombaton este fél kilenc órai kezdettel és a jegyek már a jövő hét elején elővételben kaphatók lesznek.

— **A szentai hadirokkantak ügye.** Szentáról jelentik: Szentán eddig a rokkantak ügye igen elhanyagolt állapotban volt, mivel nem akad munkaerő, akikkel a hatszázötvennégy szentai hadirokkant és hadiözvegy ügyét rendezhették volna. A városi jegyzői hivatal most egy újonnan lefektetett törzskönyvben tartja nyilván a rokkantakat. A száz százalékos rokkantak havonként, a száz százalékon aluliak pedig félővenként kapják meg ezentul illetékeiket a városi számvétség pénztárától.

— **A szentai polgármesterválasz.** Szentáról jelentik: Szentá város közgyűlését bizonytalan időre elhalasztották, mert a sok munkával járó költségvetést még nem sikerült befejezni. A városi közgyűlés ügyében máris erős agitáció indult meg, amely főként az újonnan megválasztandó polgármester mellett folyik. Az eddigi helyettes polgármester, *Branovacki* Szevén ellen ugyanis több oldalról, többek között a helyi radikális párt részéről is, erős kifogások hangzottak el.

— **A szlovenszkói kommunisták elszakadnak Prágától.** Pozsonyból jelentik: A szlovenszkói kommunisták, akik már régóta elégedetlenek a prágai központi végrehajtó-bizottság működésével, elhatározták, hogy elszakadnak Prágától és külön szlovenszkói pártot alakítanak. Az elszakadási mozgalomba eddig már bekapcsolódtak Szlovenszkó valamennyi kommunista szervezetei, amelyek rövid időn belül kongresszust fognak tartani, amelyen megállapítják a párt viszonyát Prágához. A központi végrehajtó-bizottság, amely mindent elkövet, hogy az elszakadást meggátolja, a III. Internacionálét kérte fel, hogy a tisztán személyi villongások következtében beállott szeparatista mozgalmat leszerelje.

— **Megmérgezte magát.** Noviszádról jelentik: Dolga Demeterné pénteken este morfiummal mérgezte magát. Tettét szerelmi bánatból követte el. Beszállították a noviszádi kórházba.

— **Kisiklott a kanizsai személyvonat.** Szentáról jelentik: Csütörtök este hat órakor a Csóka-csali vasútvonalon, közvetlen a kanizsai állomás után kisiklott a kanizsai személyvonat. Szentáról rögtön segélyvonat indult és hajnaira már ismét rendbe hozták a megrongált vonalat.

— **Elhalasztották a szentai adótárgyalásokat.** Szentáról jelentik: Mint már a »Bácsme gyei Napló« is megírta, Szentán a harmadosztályú kereseti adótárgyalások december 15-ére, a vagyon- és jövedelemadó-tárgyalások január hó 5-én kezdődnek meg. Most, mint hírlik a városi adóhivatal elkészítette a munkálato- kat, azonban a pénzügyigazgatóság munkaerő hiányában a szükséges bizottsági tagokat nem nélkülözhetette és így a tárgyalásokat bizonytalan időre elhalasztották.

— **Miért késik a törökszentmiklósi személyvonat?** Szentá és Törökszentmiklós között egy állandó diákvonat közlekedik reggelente — állandó késéssel, ami miatt az a hatvan gimnazista diák, aki a vicinálison naponta kétszer megteszi a kis utat oda és vissza, órákat késik el az előadásokról. Az érdekelt szülők között most mozgalom indult meg, a csökönnyös vonat megrendszabályozása érdekében.

— **Elöntéssel fenyegeti a Tisza a mákosi és a pátkai földeket.** Szentáról jelentik: A kisajátított városi földek nagyrészt, főleg a mákosi és a pátkai földeket a Tisza újabb áradása elöntéssel fenyegeti. Több mint 800 katasztrális hold föld elöntésétől tartanak. Ezek Szentá környékének legjobb földjei és minden védelem nélkül állanak kitéve az árvíz veszedelmének.

A *Ma Este* képes színházi hetilap legújabb száma szombaton jelent meg változatos és gazdag tartalommal. A hét hírességeinek arcképei, színházi, irodalmi, mozi és sport-ujdonságok teszik frissé és elevenné a kitünően szerkesztett budapesti képes színházi revüt. Azonkívül a lap bevezeti a *Jugoszláviai színházi események ismertetését* és külön rovatot nyit legközelebbi számában az itt működő magyar műkedvelők kulturális teljesítményeinek méltatására. A *Ma Este* megrendelhető az Athenaeum könyvterjesztőnél Subotica, Alexandrova-utca 5.

Schäffer Szilveszter sombori fellépése néhány napi késedelmet szenved. A művész összes produkcióihoz két teljes vasúti kocsit különféle felszerelésre van szükség, az egyik vagon azonban utközben valahol megrekedt. A *Művész csak teljes programot akar bemutatni* és éppen ezért a tegnapi és mára tervezett előadást december 10. és 11-ére halasztotta el. A már megváltott jegyek természetesen érvényben maradnak, a hatodikára váltott jegyek a 10-iki, a hetedikére váltott jegyek a 11-iki előadásra lesznek érvényesek.

— **Bécsben felosztják a volt császári fehérnemű-kamara készletét.** Bécsből jelentik: A történelmi nevezetességű volt császári fehérnemű-kamara, amelyet Mária Terézia alapított, e héten felosztásra kerül. A császári fehérnemű-kamara milliárdos értéket reprezentál. Pompás ágyneműk, asztalneműk és egyéb fehérneműk százai és ezrei vannak felhalmozva. Az osztrák kormány ezeket a kincseket mostan egyheti időtartamra kiállítja, úgy, hogy sok háziasszony tekintheti meg majd sóvárogva. A kiállítás bezárása után a történelmi nevezetességű, selyemből készült luxus-fehérneműk az állami múzeum tulajdonába kerülnek, a többiek pedig felosztják a kórházak és állami szanatóriumok között.

Kérelom. A zsidó népkonyha vezetősége kéri a jószívű embereket, hogy *őszi bevásárlásaik* alkalmával ne feledkezzenek meg a népkonyha szegényeiről. Zöldséget, főzelékféléket, burgonyát, a legkisebb mennyiségben is hálásan fogadjanak. Cim: Zrinjski trg.

— **Darvas Lili elájult édesapja temetésén.** Budapestről jelentik: Pénteken délután 3 órakor temették el a rákoskeresztúri izraelita temetőben a tragikus körülmények között elhunyt *Darvas Sándor* dr. ismert fővárosi orvost, *Darvas Lilinek*, a Magyar Színház művésznőjének édesanyját. A gyászszertartásnál a nagyszámu rokonságon kívül, *Beöthy Lászlónak*, az Unio-színházak vezérigazgatójának vezetésével a Magyar Színház tagjai közül többen jelentek meg. A gyászszertartást *Hevesi Simon* dr. főrabbi végezte. A kórus megható éneke után *Hevesi* dr. mondott gyászbeszédet s azután a menet megindult a koporsóval a sír felé. Közvetlenül a koporsó után alétan, teljesen összetörve követte édesanyja holttestét *Darvas Lili*. Az utóbbi napok izgalmai az amugyis beteg művésznőt teljesen megviselték. A sírnál megható jelenet játszódott le. Az édesapját rajongásig szerető *Darvas Lili* hangtalanul nyújtotta kezét a leomló göröngyök felé, majd egyszerre fájdalommal hang tört ki belőle s ájultan esett a kísérő rokonok karjaiba.

Az **Elvárásolt huszár** énekes népsziművet vasárnap, e hó 9-én este mutatja be először a Müpartolók Köre a városi színházban. A kacagató darabban a kör művészi gárdájának játékán kívül kiemelendő a toborzó-tánc, melyet hat urileány fog lejtetni, valamint Nagy Gyula szülő tánc, továbbá *Varga Ida*, a szegedi színház volt tagjának énekszámait. *Hirth Lipót* mint vendég lép fel. Jegyek már kaphatók.

— **A Reusz zsidó ifjusági kulturgyűlés** műsoros estélye. A »Reusz« zsidó ifjusági kulturgyűlés vasárnap, december 9-én délután 5 órakor a Városi zenede nagytermében műsoros estélyt rendez. A műsoron *Klein György*, *Engl Magda*, *Hay Ella*, dr. *Boschan Samu*, *Szmatana Lajos*, *Fried László*, *Vig István* és *Vig Károly* szerepelnek.

El ne mulassza felkeresni a Csirkepiacra a **Kuluncsics-féle vendéglőt**, ahol a legolcsóbb és legjobb ételeket és italokat kaphatja. Abonéseket elfogad.

A **Szeretet Nőgyűlés** december 20-án délután 6 órakor a Bányász-utca téli kertjében kabaréval egybekötött jótékony célú előadást rendez. A kabarén dr. Szántó Róbertné, *Puketz Ella*, *Faith Illi*, *Lichtneckert Puca*, *Mažgon Richard*, dr. *Mezei István* szerepelnek és *Komor Gyula* konferál. A rendezőség külön meghívókat nem bocsájt ki.

SPORT

Sand-Sport. A sivar, program nélküli késő őszi futballesezon kiemelkedő eseménye lesz a vasárnapi **Sand-Sport** mérkőzés. Az oszijekai illetve noviszadi krándulásokon megédződött csapatok fitten várják a szezonzáró revans mérkőzést. Mindkét egyesület a legjobb tizenegyet küldi küzdelembe, amelynek kimenetele — tekintve, hogy a Sand »ott-hon« játszik — teljesen nyílt. A kitünő állapotban lévő Sand-pálya csak elősegíti, hogy a játékosok a legjobb formájukat játsszák ki. A mérkőzés pont kettőkor kezdődik.

Newyork százezer dollárt jegyzett az olimpiai alapra. Amerika gyűjtés útján teremti elő a párisi olimpiai ut költségeit. A társadalmi gyűjtésben Newyork város is részt vesz, melynek tanácsa százezer dollárt ajánlott föl az olimpiai alap céljára.

KÖZGAZDASÁG

Osztrák koronában váltják be az Osztrák-Magyar Bank pénztárjegyeit

Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank zavartalan likvidációját ismét veszély fenyegeti. Az antant által kiküldött likvidátorok határozata szerint a felszámoló volt közös jegybank a forgalomban levő pénztárjegyeket névértékben, **osztrák koronákban váltja be.** Ezzel szemben a csehországi, magyarországi, jugoszláviai és romániai pénztárjegy-tulajdonosok ragaszkodnak ahhoz, hogy a névértékben való beváltás saját valutáikban történjék meg. Az utódállambeli pénztárjegy-tulajdonosok azzal érvelnek, hogy igaz ugyan, hogy ezeket a pénztárjegyeket Bécsben állították ki, a kiállítók azonban még a háboru befejezése előtt történtek és a volt közös bank egyes fiókjaira, így például a budapesti második főintézetre, a prágai, brünni, zagrebi, kolozsvári, csernovitzi és egyéb fiókokra szólnak. Így tehát a likvidáló közös jegybank ezeket a pénztárjegyeket olyan valutában tartozik visszaváltani, amely jelenleg e kifizetőhelyeken forgalomban van.

A likvidátorok azonban ezekről a követelésekről hallani sem akarnak, hiszen ezek Magyarországon az általuk felajánlott összeg kétszeresét, Csehszlovákiában ezerszeresét, Jugoszláviában mintegy hétszázszorosát, Romániában pedig átlag négy-százszorosát tenné ki. Mivel azonban az utódállambeli pénztárjegy-tulajdonosok ragaszkodnak a nemzeti valutákban való beváltásához és igényeik teljesítését bírósági uton is készek kiharcolni, a pénztárjegyek kérdése a likvidálás befejezését ismét kitojhatja.

TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, december 7. Normális forgalom mellett 73 vagon árú kelt el. Buza 330 dinár. Tengeri prompt 220 dinár. Liszt 0-ás 525 dinár, 2-ös 475 dinár, 6-os 375 dinár. Bab fehér 570 dinár, szerémi 560 dinár. Zab 230 dinár. Korpa 160 dinár.

Beograd, december 7. Devizák: Brüsszel 418, Budapest 0.4750, Newyork 88, Milanó 383—384, Prága 258, Bécs 0.1243—0.1245, Szaloniki 170, Szófia 67—65, Bukarest 45, Genf 1544—1545, London 386.75, Páris 488, Amsterdam 38.70.

Valuták: Dollár 87.25, Léva 67, Lei 43. **Zürich, december 7. Zárlat:** Newyork 573, London 25.02, Páris 30.75, Milanó 24.75, Prága 17.72½, Budapest 0.0305, Beograd 647½, Bécs 0.0083 háromnegyed.

Budapest, december 7. A devizaköz-pont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 240—244, Bukarest — eLi 116—129, London 92200—97600, Milanó 930—935, Lira 940—995, Páris 1160—1226, Frank 1175—1241, Prága — Szokol 625—669.

Értéktőzsde. Lanyha irányzat. Koszt-pénz 3 százalékos. **Tőzsdezárlat** (ezer koronákban): **Bankok:** Bosny. agrár 42, Földhitelbank 270, Cseh iparbank 21, Magyar Hitel 545, Jelzáloghitel 59, Leszámítoló 88, Olaszbank 40, Mercur 19, Osztrák Hitel 139, Keresk. bank 1080. **Takarékpénztárak:** Belvárosi 33.5, Egyesült főv. 200, Ált. takarékl. 145, Mektár 170, Pesti Hazai 3660. **Biztosítók:** Első Magy. Bizt. 5750, Fonclére 265, Jég 150. **Malmok:** Back-malom 74, Borsod-miskolci 91, Concordia 71, I. bpesti gm. 170.

TÜZIFA

vagon tételekben valamint hasábban és aprítva, házhoz szállítva, legutá-nycsabbban beszerezhető

Vujković J. és Társa
cégnél, Jukićeva ul. 41. Telefon 669.

NYILTTÉR.

Üzletfeleimnek szíves tudomására hozom, hogy sógorom: *Steinberger Dezső* üzletemből kilépett.

Klein Jenő

kötött-szövöttáru kereskedő
Novisad, Jevrejska ulica 13

9289

Fontos!

Utlevelét

leggyorsabban és leglelkismeretesebben láttamoztatja külföldi konzulátusoknál ha azt posta útján ajánlvá beküldi

LJUBOMIR MIRKOVIĆ

(ezelőtt Braća Mirković)
Beograd — Poštanski fah 244.

Eljárás költsége csak 30 dinár, mely a vizumilletéke egyidejűleg postán előre beküldendő. Magyar, német és szerb levelezés. Számos elismerő levél.

Ezidőszerinti vizumilletékek:

magyar	— — — —	100.—	Din.
román	— — — —	52.—	"
német	— — — —	52.—	"
osztrák	— — — —	55.—	"

A többi illeték kurzus szerint változik.

Sok pénzt és időt takarít meg, ha közvetítésemel igénybeveszi. 9235

Stari-Bečej Község Előljárósága

7068/1922

Árlejtési hirdetmény.

Stari-Bečej Község Előljárósága közhírré teszi, hogy f. évi december 16-án d. e. 10 órakor a községi „Central” vendéglőt a község házában tartandó nyilvános szóbeli árverésen 1924. évi január 1-től kezdődőleg 3 évi időtartamra bérbeadja.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzői hivatalban megtudhatók.

Stari-Bečej, 1923 december 2-án.

9231

Községi Előljáróság.

Értesítés.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy Jugoviceva (Erdő) ulica 8. szám alatt a mai napon asztalosműhelyt nyitottunk. Kérjük a n. é. közönség szíves pártfogását. Elvállalunk butorjavítást és tisztítást.

Subotica, 1923. december 1.

9046

Rizsányi és Molnár.

Hirdetmény.

Odžaci község előljárósága közhírré teszi, hogy a községi nagyvendéglőt összes mellék helyiségeivel 1924. évi május hó 1-től kezdődőleg 3 — egymásután következő évre — 1923. évi december hó 27-én délelőtt 9 órakor a község ház tanácstermében nyilvános szóbeli árverés útján bérbe adja.

Kikiáltási ár: 15250 dinár.

Leteendő óvadék: 1 évi bérösszeg fele.

Az árverési feltételek a községi jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Odžaci, 1923. november hó

Milivoj Toponarszky
jegyző. 9203

Jakob Brunner
bíró.

Legelegánsabb és legizlésesebb női és férfi fehérneműt, zsebkendőket, menyasszonyi kelengyéket, disz-azsúrozásokat készít, valamint javításokat vállal az ujonnan megnyit

Viktoria kézimunka-üzlet
Subotica, Agina ulica 4. 8827

Rum és Likör
essenciák (Schimmel, Fantl és Pick gyártmányok) legolcsóbban
Landauer (Lackner) drogéria
Subotica 7310

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címme kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Villa Pallcon, két láncterülettel, modern családi ház belterületen, eladók. Cím a kiadóban. 9234

Két selyem pincikutyá eladó. Bövebbet Scotus Viatör ulica 38, kapu alatt balra. 9205

Megvételre kerestetik egy szalagfűrés. Kiss János asztalos, Stari-Bečej. 9199

Za prodaj 12 HP Naftamotor u dobrom stanju kod Draga Popovića, Beodra. 9147

Egy garnitura Máv.-motoros, 20 HP, gyári magánjáró, három éves, és egy generátor 20-tól 30 HP-ig, 4 drb cilinder, 5 és 4 méter hosszú, 1 drb daratiztító, egy pár kő teljes felszereléssel és 1 drb csutkadaráló és 1 drb Progres buzakoptató jutányos áron eladó. Aman Antal géplakatos, Temerin. 9136

Eladó és azonnal átvehető vendéglőberendezés, kétcsapos sörparát, billiárdasztal, jókarban levő szölyökkel és dákókkal, függő- és asztali lámpák, ükör, fogas stb. Senčanski put 18. 9121

Eladó egy jókarban levő, 8 HP, Máv. páros cséplőgarnitura, 1906-beli készítésű, 10 légkörös kazán, elevátor és teljes felszerelés. Levelekre nem válaszolok. Szakmány Vilmos, zentai gunaras. 9039

Eladó 30 HP, stabil, gyári szívógázmotor, 10 HP stabil benzínmotor, egy dinamó, 110 Voltos és különféle magánjáró és huzatos cséplőgarnitúrák. — Rózsa Ferenc, St.-Kaniža, Bačka 8996

KÜLÖNFÉLE

Szoba, konyha és kamra beltéren, csekély lelépéssel, azonnal átvehető. Cím a kiadóban. 9262

Utcai szoba, konyha, élés-kamra butorral olcsón átadó. Mészárosné, Fra Jese trg 9. 9281

Prima

KVARGLIT

kis ládában á 250 darab
legolcsóbban szállít

STEVAN ENGELMANN

Tvornica kvargla
PETROVARADIN.

Bácsmegeyi Napló
fiókiadóhivatala

Veliki-Bečkeroken
a főpostával szemben
LÉVAY NÁNDORNÉ
üzletében van.
A fiókiadóhivatal
felvesz hirdetések
előfizetéseket és minden
a lapra vonatkozó
reklamációkat.

Kitűnő házikoszt kapható 3-4 személyre házon kívüli kihordásra. Cím a kiadóban. 9204

Elveszett Braun Ernő névre szóló arcképes igazolvány. Megtaláló adja be a kiadóba. 9216

Jóforgalmu szállodámat bérbe adnám öt évre. — Szükséges tőke 100.000 dinár. Zsidóvallásuak előnyben. »Publik« hirdetővállalat, Subotica. 9173

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavításait és kö-foglalást megvárhatják Blahánál. Subotica, edénypiac. 9172

Hatóságilag enz. nyilv. zálogintézet
Subotica, Aleksandrova 6, emelet. 9037

Rum- és illőressenciák, Noiret-féle francia gyártmány és a hozzá szükséges finom alkohol főraktára: Decsy gyógyszer-tárban Subotica, kiskápolna mellett. 8806

Kissingeni soványító-tabletta ártalmatlan, orvosilag sokszorosan elismert legjobb szer. Kövérség és elzsírosodásnál használata csodás. Ismét kapható a Hercl-drogériában Subotica, Aleksandrova ulica 1. Postán rendeléseket utánvétellel azonnal elintéztünk.

Babaklinika babafejek és mindennemű alkatrészek, továbbá hajfonatok nagy választékban kaphatók. — Színházi parókakészítést, kölcsönzést és ugyszintén maszkirozást vállal. Mindenféle női hajat vesz Lagner János Edénypiac, Pašičeva ulica 6. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 7626

Vendéglőt, forgalmas helyen, házzal, örökáron, esetleg bérletbe átvennék. Cím a kiadóban. 9101

Pöstyénbe nem kell utaznia, ha rheumáját, ischiást gyógyítani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az Illés-gyógyszertárban, a főpostával szemben. Kérjen leírást. 7141

NYILTTÉR.

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget és t. ismerőseimet, hogy Sokolska (Gombkötő) ulica 4 szám alatt a Heiszler fürdővel szemben

uri divatszabóságot nyitottam

ahol továbbra is igyekszem gyors és pontos munkámmal valamint azolid áráimmal t. vevőimet kiszolgálni.

Szíves pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

Künstler Ernő

9112

uri divatszabó.

Kereskedelmi és Iparbank R. T., Novisad
ezelőtt Ipar és Ker. Takarékpénztár Novisad

Alap- és tartaléktőke: 6 millió dinár

Betétállomány: 30 millió dinár

Hirdetmény.

Értesítjük t. részvényeseinket, hogy a korábbi alaptőke felemelések kapcsán kiadott ideiglenes részvénybefizetési elismervényeket pénztárunknál a végleges részvényekre nov. hó 26-tól kezdve át-cseréljük. Ugyanakkor bevonjuk a régi korona értékre szóló részvényeket új dinárra szóló részvények ellenében.

9271

Az igazgatóság.

Eladó

divatáru és konfekciós üzlet

mely Szlavónia egyik szép és nagyforgalmu városának foterén 50 év óta fennáll. Lakás rendelkezésre áll. — Szükséges tőke 1/4 millió dinár. — Kérdezősködések „SICHERE EXISTENZ” jelige alatt I. Janić céghez, az INTERREKLAM D. D. képviselőjéhez intézendők Osijek, I. Kapucinska 8. sz.

Schäffer Sylvester

hétfőn, december 10-én

és

kedden, december 11-én

lesz Somborban.

Keresünk 1 vagon

5-5-7 Kg. HISVASUTI SINT

Bohn Téglagyár Džombolj

Bánát.

Ugyanott 1 új 35-40 HP szívógázmotor eladó

KARÁCSONYI VÁSÁR

LEGSZEBB AJÁNDÉKTÁRGYAK: Női redikülök, a legmodernebb kivitelben, szivar- és cigarettatárcák, manikürkészletek és nicsairek, a legfinomabb és legszebb kivitelben, mindennemű bőröndök és sportcikk a legjutányosabban

DIETRICH FRIGYES

bőrönd- és és diszműarukereskedésében Novi Sad Kr. Petra ulica 30. szerezhető be. Kocsikázó és lovagló felszerelések. Saját készítményű áruk. Ne mulassza el a karácsonyi vásár alkalmával kirakataimat megtekinteni!

dec. 6-tól
csütörtöktől-
dec. 9-ig
vasárnapig

Lifka

Griffith filmremek

A KÉT ÁRVA

I. rész. 2 részben, nagy dráma a francia forradalomból. Főszereplők: Lilian és Dorothy Gish

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvétel melléklendő.

Kiszolgáló-kisasszonyt felvesz Krécsi könyvkereskedése. Bunyevácul tudó előnyben. 9175

Fodrász- és manikűrözőnő felvétetik »Viola Salon«, Brod na Savi. 9174

Szobafas kerestetik vidékre, aki takarít, felszolgál és ruhát rendben tart. Cím a kiadóban.

Tyükszemeket
eltávolított négy nap alatt szava/losság mellett a **BURGIT**
16 év óta milliószor bevált. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban és az alkiszletekben.

Burgit G. m. b. H. Freilassing (Bayern)

Zongorákat ad oklevéles tanítónő. Cím: IV. Wilsonova ulica 44. 9277

Szakképzett kertész azonnali belépésre állást keres. Publikus hirdetőiroda, Subotica. 9286

VÉTEL-ELADÁS

KISS ZÁLOGINTÉZET mindenféle értéktárgyakra kölcsönt nyújt. — Zálogból visszamaradt 500 méter nagyon finom szövöt férfi, női raglánoknak és télikabátoknak. Cipők, ruhák, télikabátok, szőrmék, női bunda, arany ékszerek, ezüst ékszerek olcsón eladók. I. Bogovčeva (Kinizsi) ulica 12. 7622

Csókán, a vasut mellett, egy új ház, egy karikahajós varrógép, egy új plüssdiván és lakatos-szerszámok eladók. Hecskó János. 9254

Szalonszekrények, ágyak, szezlon, varrógép, szüblét, spanyollal, gyermekocsi, játékok, szőnyeg, függönyök és dísztárgyak olcsón eladók. Házak, lakások, burorozott szobák közvetítése Lániné Agina ul. 11. 9288

Eladó két háló, egy ebédlő, zöld garnitúra; cselédágy, stélázsok, nagy valóságos képek, szervizek és tollnemű. Palić, főbejárta, Falcione-villa. 9260

dec. 6-tól
csütörtöktől-
dec. 9-ig
vasárnapig

Közö

AZ AMAZON

dráma 5 főlvonásban.
Főszereplő: **EVA MAY.**

48 colos, 1 éves Hofherr-csöplő; 54 colos, 10 éves, Umrát-csöplő; 8 HP, hat légkörös Marsall-kazán, fogaskerekes magánjáró; 8 HP, Schlick, lánccos magánjáró, jutányos árért eladó. Csereüzlet is köthető. Ács Ferenc, Topola. 9287

Varrógép, kis Singer, eladó. Viktorija Agina ulica 4. 9227

FARAGÓ ISTVÁN
Kizárólagos szegedi PAPIKAMAGYKERESKEDÉSE SUBOTICA
Kérjen árajánlatot.

Selejtes, a gyártásnál kisebb megsérült férfi, női és gyermekcipők 9 órától 1 óráig árusítanak csak a jövő héten. »Royal« cipőgyár udvari helyiségében. 9273

Elköltözés miatt eladó hat méhesalád irzam kaptárakban befektetve. Košné, Martonos. 9272

PEKEKI
»Diamant« Hauser & Sobotka bécsi gyártmány, 25 év óta a legjobb sütőszet, háboru előtti minőség, a jugoszláviai vezérképviseletnél ismét kapható. — **EDUARD DUŽANEC** Zagreb, Strassmayrova ulica 10. (Távirat-cím: »DIA MANT« Zagreb)
FIGYELEM!
Óvakodjék a poralaku vagy folyékony utánszóktól és kérjen csak eredeti »DIAMANT«-ot

Divatcipők árusítása Rákosinál, kiskápolna mellett. 9274

Klasszikus regénytár és komplett Jókait keresünk megvételre. Cím: Fortuna hirdető Subotica, Skotus Viator ulica 5. 9276

Kitünő forgalmu női **fodrász üzlet** és illatszertár Subotica legforgalmasabb utcájában eladó. Érdeklődni lehet Salver Lajosnál, Karadžičeva ul. 14. (Bárány-köz) 9282

Eladó Magyarországon 20 hold prima fekete szántóföld egyben és parcellákban is, vagy elcserelem Vojvodinában ingó és ingatlanért. Cím: I. Aleksander Subotica, Wilsonova ulica 44, cukrászda. 9249

Olcso!!! Strapa-cipők Eisler Izsónál, barátok-temploma mellett. 9275

Naponta friss teavaj, nagy darab 13 dinárért kapható Konstantinovičnál Subotica, Senoe (Bem) ulica 32. vasutigazgatósággal szemben. 9279

Bőrkütiést, szeplőket
vizértárgulást régi sebeket is gyógyít az enyhe és jóhatású **San. Rat. Dr. Strahl HÁZIBALZSAMA**
Eredeti dobozokban kapható Illés gyógyszerár, Subotica

Zongorák, új, modern vagy átjatszott, keresztthurok, részleifizetésre is kaphatók nagy választékban, olcsóbban, mint bárhol. Kain hangszertüzetében Subotica, városi ház épületében.

Valódi Hercog-féle festett amerikai bárányszőr. Maurer Antal, Wilsonova ulica 24. 9146

Négy vaskerek erős tengellyel, 32 cm átmérővel, eladó. Kulundžić, Percičeva ulica 16, Margit-malomnál. 9224

Füszberendezés, kitünő állapotban, olcsón eladó. Pokaski Nikola kereskedő, Sombor. 9206

500 kg-mos mérleg, alig használt, eladó. VII., Sabačka ulica 9., I. Szöllősi. 9215

Fifi Crém
SZÁRIZ, ZSIROS
Pintér gyógyszerár nagy templom mellett. —

A. E. G. mozigépek! Mielőtt gépet vesz, kérjen árajánlatot minden tökéletesítéssel ellátott tüzmentes A. E. G. mozigépekről, melyet előnyösen szerelhet be a jugoszláviai főképviseletnél: Orient Film D. D. Subotica, Cirill Metodič trz 19, Lifka-mozi épületben. 8823

Keresek azonnali megvételre egy kalbásztöltő- és egy zuzó- (kvecsér) gépet, Reiter Ferenc hentes, Bezdán. 9140

Földbérlethez keresek társat, aki átvenne tőlem bérösszeg azonnali lefizetése mellett 14 lánccs földet 2500 dinár per lánccs. Ennek ellenében mint engedménynek: a föld igazvaló elmulkálása, a termés behordása költségmentesen, vetőmag engedve. Közlebbi adatok a kiadóban. 9230

LEVELEZÉS

31 éves, nőtlen, rk. iparos, saját házzal és üzlettel, nősülés céljából megismerkedne 24-30 év körüli rk. hajadonnal. Némi hozomány megkívántatik. — Kaland kizárva. — Leveleket »Boldog ívő« jellegre Miladijev könyvkereskedésébe, Sombor. 9217

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfinemítő legjobb szepítő szerek a világon
Készítője **Joanovics Sima** gyógyszerész és illatszertész **Debeljača.** 623

Fémnyomó-segéd, elsőrangú munkás, állandó tömegmunkára felvétetik. — Fűzy i Weiner bádogárgyárában, Subotican. 9239

LEGSZEBBEN LEGOLCSÓBBAN KÉSZIT FÉNYKÉPEKET

Egy mozigépező alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 9192

Tanoncok, jóházból való fiúk, felvétetnek fizetéssel Rieger i Piuković cégnél. 9190

Pénztárnoknő felvétetik Rieger i Piuković cégnél.

Kereskedelmi érettségit végzett fiatalember nagyobb iparvállalatnál vagy kereskedőcégnél alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 9187

Ujjonnan megjelent
zeneművek, szépirodalmi, tudományos, gazdasági, ipari (technikai) szakkönyvek — női- és férfi divatlapok továbbá Butornai lapok **huma** nagy választékban a legalkalmasabban kaphatók
HEUMANN MÓR
ipari szakkönyvkereskedőnél **SUBOTICAN 7786**

Motorgépező, 26 éves, nőgéplakatos, szivógáz-, Diesel nyersolajmotorok kezelésével, több évi gyakorlattal, állandó és nyugodt állást keres. Balogh motorgépező, Svilojevo, Bácska. 9223

Jó mellőkkeresete lehet minden városban és faluban férfiaknak vagy nőknek, ha kereskedőknél ismeretségük van és címkéket közlik »Rapid« jelleg alatt a kiadóhivatallal. 9259

FOGLALKOZÁS

Fűszerkereskedősegéd állást keres. Cím a kiadóban. 9231

Vasuti hivatalnok melléfoglalkozást keres délutánra. Ajánlatokat »Irodai munkaszer« jellegre a kiadóba kér. 9133

Gépezőkvács állást keres lehetőleg pusztára. Brasnyo Sándor, Srbobran, Bačka. 9200

Egy fiatal órásegéd állást keres. Cím: Ober Lajos, B-Topola. 9218

I-a búkkházab tűzfát, búkkházatványt, fenyőrudat, minden minőségű terméskövet ut-és házépítéshez, valamint aprókeresztet a Bánát és Bácska részére mindenkor versenyképes áron prompt szállít:
„Jugo-Romana Impex“
ALEXANDER WOLF
V. Kikinda :: Telefon 93

Gyógyszertárakat, drogériákat látogató utazókat magas provizióval alkalmaz, munkásnőket felvesz »Hygiea« kötszergyár, Badaličeva ulica. 9240

Jogzhallgató állást keres. Jártas az összes szerbnyelvű tárgyakban, francia, latin és egyéb nyelvekben. Felvilágosítás Paja Kujundžičeva ulica 20. 9258

A. E. G. Mozigépek legujabb szerkezetűek, felülmulhatatlanok. — Kérjen árajánlatot a vezérképviselettől: **Orient Film D. D. Subotica**
Kis motorok és elsőrangú slagerfilmek raktára.

KARÁCSONYI VÁSÁRT
DECEMBER HÓ 6-ÁN
az alacsonyán megszabott árakból további **10% engedménnyel nyitom meg.**
Eladásra kerülnek: valódi bronz, elefántcsont, majolika, márvány és porcellánból neves művészek által tervezett műtárgyak, topáz, ametist, smaragd és rubin-poharak, vázák és jardinierek, melyen csiszolt kristályüvegek és eredeti olajfestmények
BALOG LINA SUBOTICA
Bárány Szálloda mellett
Állandó képzőművészeti kiállítás
9153

SZABOTT ÁRAKI
Mélyen leszállított árak november 24-től december 24-ig
tisza gypju férfiszövet 150 széles **Din. 75.—**
tisza gypju nőiszövet minden szluben 130 széles **Din. 80.—**
finom széles Liliom-vászon **Din. 25.—**
legjobb minőségű kanavász és ingzephir **Din. 20—22.50**
Gyűszűjén meg minden vételköltségnyer nélkül.
VINCE ČOVIĆ
Közvetítő kereskedésében Subotica Rudičeva ul. (Konecz-ház) 8869

SZABOTT ÁRAKI

UJ! AMOR UJ!
VÁSZONZACSKÓS KÉKITŐ
Minden jó háziasszony ezt használ.
Kapható mindenütt! Első Jugoszláviai Vászonzacskós Kékitő Ipar Subotica, Tolstojeva ul. 11 8380 Telefon 690.

RENGETEG PÉNZT TAKARIT MEG!!
Ha karácsonyra dísz- és karácsonyi ajándékszükségletet: Képek, könyvek, mesék, könyvek, ifjúsági iratok és regények, magyar szobor, horvát, német, angol és francia nyelven írt választékban. Karácsonyi albumok: Bárd, Rózsavölgyi, Moravetz. — Regedi és zongora iskolák. Legujabb tánc és slager albumok raktára. Levélpapírok, emlékényvek, levelezőlap-albumok, íróasztal felszerelések a legmodernebb kivitelben. Karácsonyi díszek, diárapaszték, bon, schvuk, szines gumbók, sojcek és csillagszórók a legszébb kivitelben és a legjutányosabb árban.
VISZONTELADÓKNAK NAGY ÁRKEZVEZÉNY!
JEDINSTVO könyv- és papírkereskedés, **SUBOTICA**
TEKINTSE MEG KARÁCSONYI KIRAKATUKATI

Táncosnők és indus bölcsek

A jávai tánc lélektanához

Írta: Nádaí Pál

Pesti dalcsarnokok ormán mint izzó igéret világít bele az estébe: Jáva. Plakátokon az exotikus táncok mámorát hirdeti azoknak, akik macsicsból, fox blues-ból és egyéb keleti ritmusokból immár kiábrándultak. Mit és mennyit mérnek oda-bent a varieték forró deszkáin a távol indiai Océán szigetvilágának vad erotikájából a kreol, mulatt és néger nők, az alkalmassint az erkölcsrendészeti szabályok szerint váltakozik egy-egy fővárosban, de bizonyos, hogy Jáva divatban van Európa és Amerika minden nagyvárosában s nemcsak azokon a dobogókon, melyeken tánc, zene és a pajkos muzsa papjai döngenek. Jáva immár kulturfogalomná vált, hogy helyesebben egy mély és megragadó korszellem-változás kifejezőjévé, mely felett nem lehet egy vállvonítással továbbhaladni.

Gyermekkorunk érdeklődésében legfeljebb egy fűszeres illat magasságáig emelkedett ennek a tea- és gyömbér-aromákat rejtő szigetvilágnak a neve. Akik többet tudtak róla, azt is tudták, hogy a holland-indiai gyarmat a gyilkos sárgalázak és a rövidéletű, drágán fizetett katonai és orvosi szolgálatoknak is egyik centruma. S ebből a messze tengerek vizén átsóhajító gazdag és lázas szigetvilágból mintegy huszonöt évvel ezelőtt két pompás művészi felfedezés jutott Európának. Az egyik: a batik-technika, ez a finom és akkor exotikus díszítőeljárás, mely a viasz-fedésnek és a festékfoltok véletleneinek felhasználásával adott a selymeknek tarka és buja dekorációt. A másik művészeti szenzáció, mely ezzel körülbelül egyidőben merült fel az anyaországban: Hollandiában, Jan Tooropnak a festészete volt. Az az álmodó, vizionárius, nagy művészet, amelynek mély szimbolizmusában szinte ott szendergett az ázsiai álom, a színteljes belső nagy elrendezésében pedig tagadhatatlanul volt valami a batikmezők lángoló nyugtalanságából.

Mind a kettőt — mámorokon, lázálmokon és gyarmati öserőkön át — Jáva ajándékozta a világnak, mely addig csak gyömbérből roskadozó hajókkal és néger lift-boyokkal árasztotta el ezt a mi fénytől szikrázó világrészünket. Huszonöt éve ennek és ez idő óta alig beszélgettünk magáról Jáva. A batik-díszítő eljárás festés utszélivé vált azóta. Toorop festészete kissé elfakult az emlékekben. A néger fiúk mind regényírókká, boxbajnokokká és tenoristákká finomultak Európa színpadain. S Jáva talán csak a holland katonasorvosok itthonmaradt árváit érdekelte...

Látszólag. A felületről nézve. Am a világszíve sohasem szűnik meg dobogni s ebben az utolsó huszonöt évben talán hangosabban is zakatolt, mint valaha. Európa csendesen, olykor véresen zökkent a föld lassu járásában és ma már egykor legfényesebb elméi is egy sötét világrész felé fordulnak: Ázsia felé. Ebben az utolsó huszonöt évben országok, hírességek, embermilliók, nagy tudományos igazságok süllyedtek el a mi ódon földrészünkön s egy új üstökös fénye jelent meg Európa égen: Ázsia szíve. Ázsia az őskulturáknak és ősi primitív néptörzseknek nagy gyűjtőcsatornája ide vetette át egyrészt művészi formáinak évezredes nagy gyötreimét, másrészt filozófiai és vallási gondolatainak évezredes mély megnyugvását.

Mivel kezdődött a dolog? Talán a világháború első nagy emberroncs-

lásával, melyen a legnagyobb léket az európai önérzete kapta. Az a soká megátámadhatatlannak hitt nyugati civilizáció, amelynek lassu süllyedéséről Spingler mondta ki először vészes jóslatát. Gyászolva, kétkedéssel és lemondással állt az önhitt kultúra ravatala mellett a világ.

Akkor kezdett az ázsiai szellem újra beszivárogni Európába. Hamburgban egy nagy néprajzi múzeum nyílt meg: tele négerrel, afrikaiakkal, indiánokkal primitív munkáival, torz felfaragásokkal, vigyorgó álarcokkal, félmaim emberformákkal, tollkoronás nagyemlőjű maláji nőkkel. S Európa művészete, szobrászai, esztétái, díszítői és néplélekkutatói úgy zarándokolnak ehez a nagy kincsesházmához, mint egykor Götlé és a klaszicizmus kora a kiáélt antik világhoz és görög-római szobrokhoz. Alig több ideje ennek tíz évnél és nézd meg a mai könyvesboltok kirakatait: tele vannak a néger kisplasztika gyűjteményes munkáival, ázsiai népek primitív költészetének együgyű dalaival, nagy és ragyogó angol diszmunkákkal, melyek ezer Buddhaemlőt tárnak elé, messze maharadzák álomvilágából és telve vannak Dhammo erkölcszavainak fejtegető tudós könyvekkel. Könyvekkel, melyek talán egy új etika alapjait rakják le az emberiség egyeteme számára.

Mindent azek a totémisztikus fafigurák és cserépalakok hozták létre? A kubista szobrászat, az expresszionista festészet számára ez alakok nagy, átszellemült egyszerűsége lehetett tanító példa. Térérzésük, az arcokon megfagyott ősi életösszér, melyben félelem, istenhitt és némi érzékenység sajátos leple-

zetlenséggel tárul fel e más kultúrákon nevelődött európai szem számára, még soká idegenül fog hatni. De mikor Ázsia szelleme szublimáltan, filozófiája elmés gondolkodók és mély költők szaván suhan át hozzánk, mint aminők Keyserling gróf utelírásai és a mindeneknél nagyobb Rabindranath Tagore poémái, akkor, ha szabad ezt a kifejezést itt használni, demokratizálódott ez az új korhangulat, a közösség gondolatvilágának egy halk tényezőjévé vált, mely immár mindeneknek elméje ablakain ott kopogtat.

— Mert — s ez a lényeges ennek az utolsó huszonöt évnek lassu megfordulásában — nemcsak az emberi civilizáció önérzete kapott léket, hanem egy örökéletűnek hitt világnézet is: a materializmus. E teozofusok, költők, művészetmagyarázók és egyéb papok egy univerzális világszellem felé igyekeznek fordítani a tekintetet, melyben az egész csak egy csöppnyi akarat, az élet csak egy ritmushullám, a föld egy fenomen csupán s mindennek csak a kozmossal való vonatkozása érdekes. Az emberiség tehát, mely ma Ázsia felé fordul, nemcsak lázas vergődések után való pihenésre vágyik, mint a múlt század elején Napoleon háborúi után. Magának a létnek nagy, transcendentális erőt kutatja, az intellektus kínzásaitól akar elemelkedni a hit és megnyugvás tavaihoz.

... Mik ezek a piciny, festett ajkú jávai nők, a szendergő Budha-isten kicsiny fecskéi a nagyvárosok életkértésének egén? Halk kis villanások, apró színes gömböcskék egy álmodásban merült világrész mágius álmodozásában...

Bolyongás a régi Torontál dzsungeljében

4. A rabmunka variációjából

A régi időkben a rabok arra valók voltak, hogy a vármegyét szolgálják. Ők söpörték az udvart, vágták a szüzdohányt, meg a fát, az aszszonynép a vármegyék nagymosását végezte. Láttam olyan példát is, hogy házat építettek. Ez a két rabmunka azonban, amelyekről az alábbiakban lesz szó, kiválik a sok másfajta sorából. Neveket nem említek, ne hozzunk zavarba esetleges ártatlan utódokat, — egyébként is maga a történet az érdekes.

A bírósági fogházat Becskereken általában csak Munkácsnak hívták. Érdekes volna ráérő embernek utánajárnia, hogy honnan származott ez az elnevezés. Mint gyerek nem fogtam fel a kérdés jelentőségét, azóta pedig távolostem a régi pátriától. A hatalmas épület, amely magasabb a város sok más házánál, a megyeház tövében terjedt el, fronttal a Zápolya-utcára. Innen vittek a rabokat a megye szolgálatába.

Történet egyszer régen, hogy ült benne több év erejéig egy kereskedőember is, intelligens férfi, aki a kettőskönyvvitel körül követett el valami félreértésre okot szolgáló cselekményt s amikor a tiszt ügyészesség olesó irodai munkaerőt keresett, őt vezényelték ki. Reggel nyolckor a börtönőr felkísérte a hivatalba, átadta valamelyik irnoknak. Délben érte ment, vitte ebédelni. Még sziesztaozhatott is háromig, amikor folytatódott hatig a hivatalos élet.

(Mikszáth Kálmán írja valahol, hogy nincs kecsesebb valami az ebédutáni alvásnál. Az éjszakai álmot ugyanis az Isten adja, de a délutánt az ember a vármegyétől lopja el.)

A kereskedelmi férfi, aki még halás is volt, amiért foglalkozáshoz juttatták, pompásan bevált. Eszes, gyorskezü, törvénytudó volt, már kezdtek rábizni komolyab feladato-

kat is, nem csupán másolásokat. Néhány hónap múlva pedig olyan karriert ért, mint kevesen.

Az ügyészességnek sok dolga volt a vármegyében, gyakoriak a kiszállások, ellenben a megye területe meglehetősen nagy, a személyzet kevés ilyenkor az az eljárás, hogy megvárják, amíg egyes tájakon összegyűl az anyag, egyfolytában intézik el az egészet. Ma ebben a községben, holnap a másikban, — ugvis a gyors közgazgatás rovására megy a dolog s az ügyek tulsokáig aluszak.

Hát az történet, hogy egyszer kiküldték az ügyészesség képviselőjében a kereskedelmi férfit, a rabot. Árverezni kellett valamit, amint hogy akkortájt feltűnő sok ingatlan került dobszó alá. Nehéz és kínos ügy ez még ma is, sok részlete nem való a nyilvánosság elé, kiskoruk tartozása volt bennük a főmotívum. De mivel a kiküldetés pompásan sikerült s a rab különös értelmet árukt el, a legközelebbi alkalommal megint ő kapott megbízatást s attól kezdve rendszeressé vált a szereplése.

E sorok írója annak idején a Csávolszky-féle Egyetértés hasábjain igen részletesen feltárta az ügy részleteit s megdöbbentő adatokat produkált az »Árverési ring«-ről. Meg is volt az eredménye. Az alispán nyilatkozott a helyi lapban, hogy ő is tudomást szerzett a dologról s a rab kereskedőt kitiltotta a vármegyeházáról.

Más nem történt. Az eladott ingatlanok nem kerültek többé vissza kiskoru tulajdonosaikhoz, ellenben sokan tudták, hogy a rab kereskedő névén a vármegye különféle telekkönyveiben számtalan hold fekete földcske és ház van följegyezve. Akkor szerezte a licitációkon.

Nem sokkal rosszabb a másik rab-történet sem, amelynek azonban csak a megindulása torontáli.

Főszereplője előkelő állami hivatalnok volt, aki fiatalon tünt fel fényes jogász tehetőségével s képzettségének megfelelő állásba került, ahol gyorsan haladt előre. Kitűnő áttekintőképessége, nagy munkabírása, amelynek segítségével jászva küzdötte le a legfáradtságosabb feladatokat, arról győztek meg mindenkit, hogy itt egy ritka karriér bontogató szárnyait.

Ennek az embernek a felesége némileg különcödő természet volt, élt a társadalomnak s rajongott a színészetért. Mikor a vidéki társulat bajba jutott, vagy kevés volt a közönsége s Thália kordélyának kezeiket ki kellett vontatni a sárból, rendszerint megjelent vendégszerelésre Blaha Lujza.

De a fogadtatása szép volt. A nagy művésznő talán még emlékszik rá, hol várta az állomáson lovasbandérium. Az ő fogata négyesfogot volt, bakján a szőben forgó állan-hivatalnok felesége parasztnyecs-kének öltözve, kezében hatalmas lobogóval. És a többi kocsi is virággal borítva, a lovak fejpántikázva, a szálló előtt tust húzó cigánybanda.

Jött azonban egyszer egy sablonos hivatalvizsgálat is s az államkasszából hiányzott vagy ötezer forint. A hivatalfő bámult a legjobban, majd összeroskadt, képtelen volt felvilágosítással szolgálni.

Kénytelen-kelletlen letartóztatták szegényt, megindult a bírálat. De egyszer megjelent nála a felesége és bevallotta, hogy éjszaka elcsente a Wertheim-kassza kulcsait, a pénzt ő szedte ki.

Az ügy tárgyalására a szegedi törvényszéket delegálták, a jobb sorsra érdemes szegény ember nem akarta kompromittálni gyermekei anyját, csak lehajította a fejét s azt mondta:

— Megtévedtem, ítéljenek el.

Négy évi fegyházat kapott, a Csillagbörtönben ülte le szomorú idejét. Épp olyan halkan, mint amilyen az élete volt. Nem volt vele soha egy pillanatig sem baj, irodai munkára alkalmazták, megadva neki azt a legnagyobb jótéteményt, hogy valami foglalkozása lehetett s el tudta terelni gondolatait a munka felé.

A királyi ügyészesség vezetője, a közvetlenségéről híres, népszerű Sch., volt abban az időben. Nála is történt hivatalvizsgálat néhanapján, megjelent az igazságügyminisztérium egy osztálytanácsosa s föltekintett mindent. Hogyan dolgoznak az urak, van-e restancia, a nivó, a tudás helyén találhatók-e?

Hát annyira helyén találtatott minden, hogy szinte fölöttes bátóságtól szokatlanul el volt ragadtatva.

— Nagyszerű, pompás! Hiszen itt fel vannak dolgozva már a tegnapi beérkezett ügyek is.

Sch. táti ravaszul hunyorgott a tanácsos felé.

— Van ám annak, aki meg nem issza.

— Kitűnő tisztviselői kara, kétségtelenül.

— Hát az is — felelte rá csöpp fanyarsággal Sch. táti, majd felragyogott a szeme.

Most már egészen közel húzódott a vizsgálódó férfihoz:

— Van itt nálunk a Csillagban egy megtévedt, szegény ember. X. Pártaan jogász. Azzal csináltattam a vádiratokat.

— Rabbal? — hült el a vér a tanácsosban.

— Azzal hát. Mi van abban? Meltóztatik látni, milyen tökéletes munkát kapok tőle?!

... A következő napon már megvonta a miniszter Sch. tátitól az ügyészi megbízást. Azt hiszem, sürgönyileg vonta meg, annyira sürgős volt.

Öreg riporter.

Fix fizetések Amerikában

A fix-fizetések arányilag Amerikában sem nagyok. Newyork polgármestere például egy esztendőre 15000 dollárt kap, ami mástól millió dinárnak felel meg — átszámítva; de eltekintve attól, hogy a polgármester nem átszámítva költi el fizetését, a 15000 dollár fizetés nem tulajdonképpen sok, hiszen Newyork, lakosságának száma szerint, tulszárral akárhány európai államot és a newyorki polgármester kezébe nagy hatalom va letéve. A hivatalnokai hierarchiában igen magasan áll az Egyesült Államokban a bíróság, és a bírák kivételesen magas fizetéseket huznak. A bírói fizetés 7500 dollárnál kezdődik és 15.000 dollárig emelkedik. 15.000 dollárt azonban alig két-három magasrangú bíró kap, így például az állami főtörvényszék elnöke. Az egyetemi tanárok fizetése nem egységes. Az egyetemeken nagy része társadalmi eszközökből tartja fenn magát, alapítványokra és birtokaira támaszkodik, az államtól pedig legfeljebb szubvenciót kap. A gazdag egyetemeken jobban fizetik tanáraikat, mint a szegény egyetemeken, azonfelül az egyes egyetemeken jóval magasabb fizetést adnak híres tanáraiknak, mint azoknak, akik kisebb díszít és súlyt jelentenek az egyetem számára. De 15000 dollárnál nagyobb fizetése nincsen egyetemi tanárnak Amerikában és 7—8000 dollár fizetés már a gazdag egyetemeken is eléggé jelentékeny. Ez 35—40000 békekorona és vásárlóereje szerint kétötöde, vagy a fele annak, amennyi nálunk volt ez az összeg a háború előtt. De az egyetemi tanárok egy része ennél is kevesebbet kap. Pedig az egyetemi tanárok fizetését alig egy esztendőre javították meg, amikor a kedvezőtlen fizetések miatt egyre nagyobb méreteket öltött a professzorok elvándorlása az egyetemekről. A súlyos novíu professzoroknak egész sora mondott le katedrájáról és újságíró lett, orvosi praxist kezdett, bankoknál helyezkedett el, ügyvédi

irodát nyitott, a gyáraknál keresett állást, a szerint, amilyen tudományos szakmája volt. Ekkor nagy gyűjtés indult meg az egyetemi tanárok gazdasági helyzetének javítására és az egyes államok sorjában évi segélyeket szavaztak meg főiskoláiknak.

A nagy stárok kivételével szerényen fizetik a színészeket is. A fizetési listák élén a komikusok szoktak szerepelni, mert nekik van a

legnagyobb vonzóerejük az amerikai közönséggel szemben. De azért a nagy színházak vezetőkomikusai sem kapnak többet havi 3000 dollárnál és van akárhány színház, ahol a legnagyobb fizetés 800, vagy 1000 dollár havonként. Igen használható színésznők, akik szükség esetén a nagy szerepeket is eljátszák, 200—300 dollárt kapnak egy hónapra. Ez, a vásárlóereje szerint nem több mint 400—500 békekorona.

Páris felé

Insbruck, december.

A bécs—párisi gyors, amint elhagyja Linzet, befut a régi Ausztriába. Itt kezdődik Tirol, Ferenc Jóska kedvenc tartománya. Trabális, pirosarcu parasztok laknak erre, a hó már régen leesett, de ők félig mezelen lábszárrakkal, kalap, mellény nélkül járkálnak a földeken. Nem tudom, mit tennelhetnek, csupa sziklás vidék, néhol egy-egy erdőfolt, a vonat magasan a sziklafalba épített pályatesten rohog. Baloldalt sziklafal, jobboldalt két-háromszáz méteres mélység, legalul tengerszintű, ragadó folyású hegyifolyó, az Inn. Ötpercenként alagút jön, a svájzi határig legalább kétszáz, van köztük négyöt kilométer hosszú is.

Tirol sűrűn lakott hely, a falvak, kisvárosok egymást követik, szinte láncsort alkotnak. A vonatból jól belátni, példás rend mindenütt, gazdagság, jólét, parasztnyugalom. Egy-egy falu legfeljebb negyvenötven házból áll, a legkisebb egyemeletes villany a tanyákra is be van vezetve. A házak tetején aranyozott kereszt vagy bádogkakas díszleg, katolikusok és evangélikusok laknak erre, itt még fontosak ezek a különbözőségek.

A köztársasági Ausztria Linznél megszakad. Névleg Tirol is a köztársasághoz tartozik, a lakosok nem törnek ki nyílt lázadásban Bécs ellen, respektálják a hatalmat, de evülölik. A papok erősen összefog-

ják a népet, a tiroli sokat jár a templomba és vasvillával veri ki falujából a bécsi agitátort. Az ágya felett, a Mária-kép mellett, aranyos rámból tekint rá vizkép szemével az öreg császár, tiroli ruhában és szemrehuzott kis, tollas vadászkalapban. Ezeknek Ferenc József az ideáljuk, a hitbuzgó, öreg nyárspolgár, aki szintén szerette a söröskorsót és a hósapkás tiroli hegyeket.

Tirolban nincs város, itt nem szeretik a zárt egységeket; Bécsét régen sem szerették, most úgy néznek rá, mint Szodomára. Meredek hegyeken mászkálnak reggeltől napestig, itt minden az övök, hetenként egyszer magas szekereken lemennék a városba és mezőgazdasági termékeiket uszoraáron adják el a gyűlölt, agyondolgozott proinak. A köztársasági Ausztria fantasztikus gazdasági jólétet jelent nekik, háború előtt jelentéktelen földturók voltak, de valami érthetetlen vérségi átöröklés mégis a multhoz huza őket. Gögösek, büszkék, a kevés hivatalnokot, tanítót, papot maguk termelik ki, nem türik az idegent, még a szomszéd megyéből sem és ezelőtt hatvan esztendővel cséphadarókkal ostromolták meg az épülő insbrucki egyetemet. Szegény nincs köztük, ha van kimariák, pántos ládaik tele vannak ezüstpénzekkel és külföldi valutával. Nyáron a hegyeket, ezeket a véletlen adottságokat, három hónapra kikölcsonözik a gazdag kül-

földieknek sok-sok pénzért. Ilyen esetben nem kíváncsiak a náciálékra és a golyvásznyaku, negyvennégyes lábú, pöffeszkedő parasztarisztokraták császárhü mosollyal tisztítják a kiránduló néger sáros turista cipőjét.

Visszavárják a császárt. Mikor Ferenc József meghalt, Tirol három hónapos mély gyászt tartott és egy félévig miséztek a templomokban. A katonaviseltek vasárnaponként kiaggatják polgári ruháikra a vitézségi érmeiket. A kiöregedett osztrák törzstisztek ide huzódtak vissza, itt megbecsülik még a levitézlett mérsárosokat, akik letargikus csökönységgel hordják kirottosodott, aranyzsinóros egyenruhájukat és szabályszerűen tisztelnek egymásnak. Napközben csendesen üldögélnek a sörtsarnokokban, a bünös bécsi pénzekből kifizetett nyugdíjat minden meditálás nélkül havonként előre pontosan felveszik és odahaza ripsz-garnitúrás, bírsalmaszagu lakásaikban a »Rendeleti Közlöny« és a »Fliegende Blätter« összekötött évfolyamait olvassák. Étkezés után az emésztés elősegítendő, pattogva szidják a szocivírcsajtót és a zsidókat, Bajorországból néhány rozsdás gépfegyvert csempésznek be, szerződéseköt kötnek Hitlerrel, Ulainnal és várják a napot, amikor Ottó vezetésével ismét Páris ellen vonulhatnak.

Insbruck előtt parasztok szállnak fel a szakaszba. Két család, sok gyerekkel; hangosan és szélesen elterpeszkednek. Telt szájjal beszélnek, nincsenek tekintettel senkire, felzavarják az alvókat és egy óra alatt kiürül a magukkal hozott tizliteres almaborral telt korsó. Vonatablakon át nézve érdekesekek voltak festői népviseletükben, közelről kellemetlenek. A szakaszban leginkább munkások, kishivatalnokok ülnek, kiéhezett, elkínzott emberek, kiálló ádámcsutkával, fénytelen, szenvedő szemekkel. Az új utításak leszedik nagy karos kosaraikat, felnyitják a tetejét, valóságos bőségszaru, szép piros, füstölt husok, vaj, sajt,

Éva szobor

Fáradt novemberi napsugarak pihentek a lila rokokószalon kényelmes foteljein, honnan lassu tempóban végigjárták az összes kényves bizléssel elrendezett butordarabot.

A szoba inkább egy agyonünnepeelt primadonna misztikus fészkére, mint egy járási orvos meleg hajlékára emlékeztetett. A sárga motívumokkal ellátott nehéz lila függönyök közelében, márvány talapzatán emelkedett a magasba az Éva-szobor. A lila függönyök és a rajta keresztül szűrődő sárgás napsugarak fényében úgy festett, mint egy képzeletbeli habléány junói termete naplemente alkalmával.

A szobor Évát kívánatos meztelenségében ábrázolta, amint az egyfa alatt a tiltott alma után nyul, a fa köré csavarodott, fullánkját kiöltő kígyó csábítására. A fa koronája egyébként öblös virágváza gyanánt szolgált, melyből állandóan vörös rózsák, borzas, szökefeji szegfűk kacagva árasztották kábító illatukat a szoba meghitt levegőjébe.

Edit, az orvos fiatal, szép felesége, a névnapjára kapott friss, még harmatos, hosszuszáru rózsákat próbálta a minden órában megcsodált kedvenc szobrának kelyhébe beleprésselni. Az itt-ott elszabadult virágszirmok halk, sejtelmes zizegessel hullottak a szépség primadonnájának lábai elé.

Edit szépségének sikereit bőségesen aratta, csak a külsőért epedő, átlagférfiak csoportjában. Csak a külső mez, az ifjuság tetszetős zománca adta meg az egyébként tartalmatlan asszony értékét. Éppen ezért azon nők csoportjába volt sorozható, kik egy férfi énjét teljesen

uralni, azt lekötöni sosem képesek, mindég csak pillanatnyi vagy rövid ideig tartó sugarak sütkezésében tobzódnak, de velük született könnyűvérűségük folytán csak ritkán is perzselődnek meg.

Edit megperzselődött. Már két hónap óta betegesen ragaszkodott egy jónevű, de egyébként igénytelen külsejű fiatal poétához. A poéta beszédének finom selyemfonalával teljesen magához kötötte az asszonyt.

Ma egy éve, épp a névnapjára érkezett anonim ez agyonyörű szobor.

Kutatott, járt utána, míg végre az anonim kódéből elébe toppant a poéta. Az asszony először kacagott bugyva, édesen, ahogy csak azok kacagnak, kiknek a lelkét még erős viharok nem érintették. A viharvert poétának fájt a kacagás, de kitartó, óvatos kezekkel ragadta magával az asszonyt, az önzés tengerének változó hullámjatekáiba.

Edit keze gyöngéden siklott végig a női márványfenoménon, miközben emlékeinek szárnycsapásai a mult gyönyörű zenéjét suhogtatták fülébe. Itt, az Éva-szobor előtt, állt a poétával, kinek lágy hangja, mint valami csábos melódia, ragadta magával:

— Nézze Évát, az asszonyt, amint az nőiességének tudatában, csábításra hajló természetének minden gyönyörével, megvonagló testének plaszticizmusával nyújtja ki karját először a bün után. Ez a legszebb szobor, amit emberi kéz alkotott. Nézzé a kéjtől átfarmált, bágyadt tekintetét, melyet csak akkor ölt asszonyi arc, ha velünk szemben gyöngül az akarata, ha kisiklik talpa alól a közvélemény morálörző tala-

ja, ha emelkedik föl-föl a magasba, az emberi üres szavak által szennyeinek nevezett, de a meggyőződés által tényé szentelt egyedüli emberi cél, öröm, földi boldogság, a bünös szerelem országába. Ahol ezt az almat, mint bünök erényét, tépi le ez a kar. Csak ott képes valódi szépségében megremegni ez a karcsu kígyóderék, melyen a két kis gyönyördomb mögött tizel legjobban, legforróbban az éltető nap — a sziv.

A gondok rengetegéből az egyedüli jóleső mámor tisztása csak ott válik ki. Csak ott, csak azon a földön aratod szépséged méltánylását, éned bimbója ott pattan ki legszínesebb virággá — ott, ahol ezen almatért nyújtódik ez a remegő kar, ahol igazán én vagy, ahol igazán asszony vagy.

Edit belsőizgalommal szivta magába a poéta meleg hangjával született kisérítő szavakat, szeméi erősen lecsukódtak — a kígyó fantáziájában óriási szörnyé fejlődve, csuszva közeledett felé. Ő a sejtések, a forró remények fája... a kígyó már kuszott föl... már csavarodott köré... a derekán... de nem hideg... nem... valami forró zuhany ömlött végig a testén... ő volt a poéta... és Edit karja emelkedni kezdett...

Azóta minden héten kétszer ott volt a poéta lakásán. Amint az est fekete fátyolat végighuzta a mindenségben, Edit a poéta karjaiban szüresülte teáját és hallgatta annak részegítő szavait.

Holnap lesz a napja ismét, gondolta Edit, és szeméit még mindég erősen letapasztotta, miközben örült iramban előtörő, sóvár gondo-

latait a várakozás gyöngülő gátjai alig tarthatták féken.

Addig te leszel velem, töprengett az asszony és a mindenkitől szinte patológiusan féltett Éva-szobor felé nyújtotta fáradt karját. De a karja megrándult, a szobor megbillent — ott volt segítség — ott hevert Éva a földön. A feje néhány lépésnyire gurult, — az arcán végighuzódó kéjt, mintha valami ismeretlen fájdalom váltotta volna fel. Eltört.

Edit kövé meredt tehetetlenséggel bámult a cserepekre, melyeknek éles széle fájo karcolást mért a szívében, — a zuhanás megrázkódtatta a lelkét.

Csak nézett, csak bámult hangtalanul, remegő kezét mellére kulcsolva, mint akit egy pótolhatatlan veszteség miatt nagy csapás ért.

A sok rózsza szanaszét hevert, mint egy frissen hantolt siron. Az állvány pedig a lábára dőlt, de azért csak állt, bámult tovább, fizikai fájdalmat nem érzett. Arcán forró könnyesepp futott végig.

— Meg kell neki mondanom még ma, holnapig nem birom ki, e mindkettőmet ért veszteség elhallgatását — tépelődött és nagy kék szeméit kétségbeesetten tapasztotta szeméimük szimbolumának, előtte heverő roncsaira.

Gyorsan ruhát cserélt és mikor az esti szürkület leereszkedett a városra, siető léptekkel haladt a poéta lakására. Messziről felütnék kivilágított ablakai s Edit elégedetten konstatalta, hogy barátja otthon van.

Mikor az ajtóhoz ért, fülét halk, susogó szavak zaja ütötte meg. Nem mehet be. Hiszen mára nem várták. Ki lehet? Ah, női hang! Talán... nem, nem lehet rokona, hisz a poé-

Az öreg harangozó

Irtta: Korolenko Vladimir

gyümölcs, turó és sok, fonatos fehér kenyér. Egy óra hosszat táplálkoznak, két kosár teljesen kiürül, egy bécsi munkásaládnak négy hétre elég lett volna, amit megettek. Szomszédaim mereven nézik őket, a szájuk gyors mozgását, erős sövényű habkó fogait, széles, állati alkalpusukat, nehéz, sűrű ételszag terjeng a kocsiban, a kezek ökölbe szorulnak a zsebekben és az ülés alatt. Az emésztő tiroliai nem törődnek senkivel, a férfiak megtöltik hosszuszáru porcellán pipákat, Hindenburg marcona képe van ráégetve és tízperc alatt fullasztóra füstölök a szakaszt. Az asszonyok meg édeségeket esznek, mézet, cukros süteményeket, közben szapora nyelven beszélnek az új tanítóról, aki Salzburgból került hozzájuk.

A férfiak politizálnak. Seypelt is szídják, nem hozta vissza a királyi családot, a szocikkal nem számolt le, nem egyesítette Ausztriát Németországgal, eladta magát Moszkvának, állítólag a pápa emiatt kitagadta az egyházból, de a lapoknak nem szabad erről írni. Ezeket egy bajor diáktól hallották a múlt héten, aki most végigjárja a tiroli falvakat és nyomtatott füzeteket osztogat a parasztoknak. Majd télen olvassák, mikor kevesebb lesz a munka a ház körül. Addig várjanak Ludendorffék.

Insbruck. Az állomáson horogkeresztes burschok, jóllakott falusi gyerekek, tüntetnek, egy nyugalmazott tábornokot várnak, aki a mi vonatunkkal érkezett. A tábornok valamikor az insbrucki helyőrség parancsnoka volt, vagy husz éve, egész öreg bácsi, az atillája tele kintetésekkal. Hangosan hurráznak, a diákzenekar a Gotterhaltét játsza, itt nem is az öreg a fontos, csak akkor a tüntetéshez. »Hoch! hoch! hoch! hoch der Kaiser! Gott straf Frankreich!« Lampionok, diszmenet, mennek sörözni a városba.

Délután fél hat óra. Este a szabad Svájcban leszek.

Lotis Loup.

Támad messze, nagyon messze élnek a nővérei... különben árva, más senkije sincs. De akkor? ... Nem lehet! Hallgatódzni kezdett. Éppen ő beszélt, a bűnről, mámorról... Éváról! ... Egy halk női sikoly, mely a hirtelen rablott csók páratlan gyönyörével lopózik az ajkakra... s utána hosszú csend.

Kezei önkéntelenül ragadták meg a kilincset. Az ajtó be volt zárva, mint amikor ő is... Hirtelen visszafordult.

Az utcán éles éjszakai szél söpörte maga előtt az elsárgult leveleket, belekapaszkodott a fák csupasz ágai-ba, belesüvöltött a sürgő-forgó élet zajába s rakoncátlan játékával mindenkit üzött, hajtott előre.

Edit erősen megrázkódott. Belsejében egy hirtelen támadt szélvihar hasonló kegyetlen játékkal söpörte el a remény elsárgult leveleit, hitének tördelt ágai, a csalódás és keserűség enyészetévé váltak.

Futásnak eredt a forgalmas utcán, mintha a mellészegődött fájdalmat akarná valahogy elhagyni.

Rémülten nyitotta ki szobája ajtaját, megroskadt testét fáradtan vonszolta át a lila szalonba.

Az est sötétjébe burkolt biztos pusztulás tudata és a hervadásra kész virágok bucsuzó illata, keserves kacagásra készítették. Olyan mélyen zengő kacagás volt ez, mely a végén erős zokogásba full.

Lépések zaja közeledett, majd elhalt — a villany gombja pattant s az erős világításban ott állt Edit férje, az orvos. Kérdő, fürkésző tekintetét az asszony meggyötört, könnyel áztatott arcára tapasztotta.

— Nézze — szólt Edit a szenvedéstől torzult vonásait sikertelen mosolyra kényszerítve — összetört az Éva-szobor...

K. Végh Vilma.

Alkonyodott.

A messze kanyargó kis folyó föltött, fenyőerdőben meghúzódó falut az a sajátságos homály borította el, amellyel megtelnek a tavaszi csillagos éjszakák, amikor a földről fölszálló finom köd sűrűbbé teszi az erdők árnyékait és a sík vidéket ezüstös-azurszínű füstbe burkolja... Minden csöndes, melázó és szomorú.

A falu csöndesen szendereg. A nyomoruságos kis viskók alig látszanak; itt-ott tűzfény pislogi néha-néha megcsikordul egy-egy ajtó, nagyot vakkant az éber kutya és elhallgat; majd a halkan suttogó erdő sötét föltjából gyalogjáró emberek ballagnak elő, lóháton jön valaki, csikorog a hordó kereke. A magányos erdei kis falucska lakosai gyülekeznek a templomba, a tavaszi ünnepre.

A templom kis dombon áll, éppen a falu kellősközepén. Ablakai tűzfényben ragyognak. A torony öreg, magas és sötét; csucsával az ég azurjában vesz el.

Recsegnek a lépcső fokai... Az öreg harangozó, Mihejics megy föl a toronyba és mécsese, mintha csillag repült volna oda, kigyullad a harangszobában.

*

Nehéz már az öregnek a kanyargós lépcsőt járni. Nem akarnak szolgálni az öreg lábak, — szokta mondani ő maga — és rosszul lát már a két szeme is... Ideje volna már pihenni, nyugodni, de a jó Isten nem küldi a halált. Eltemette fiát, eltemette unokáit, kikísért az örök hazába öregeket, kikísért fiatalokat, de ő még mindig él. Pedig nehéz... Sokszor üdvözölte már a tavaszi ünnepet, már nem is tudná megmondani, hányszor várta ezt az ünnepléses órát ebben a toronyban. És ime, Isten megint elhozta...

Az öreg kiment a torony erkélyére és lekönyökölt a korlátra. Lent, a torony körül, halaványan látszóttak a sötétben a temető sirdombjai; az öreg keresztet mintha kiterjesztett karokkal oltalmazná őket. Arrább nyírfák hajolnak feléjük, még meztelen ágaikkal. Fiatal rügyek illata árad fel Mihejicshez és az örök álom szomorú nyugalma integet felé...

Fog-e vele történni valami egy éven belül? Felmászik-e még egy év múlva ide, a harangszobába, a rézharangok alá, hogy zugó szóval fölriassza a félenken szendergő éjszakát, — vagy feküdni fog már... ott lenn, a temető sötét zugolyában, a kereszt tövében? Ajó Isten tudja... Készen van, de most még Isten elhozta számára az ünnepet. »Áldassék az Ur szent neve!« — suttogja öreg ajka a megszokott fohászzkodást, felhéz a tűzpontok millióitól izzó, csillagos égre és keresztet vet...

*

— Mihejics, hé, Mihejics! — szólítja alulról egy reszkető, már szintén öreg hang. Az elaggott sekrestyés néz föl, sötét tenyerét is oda-illeszti ugráló, könnyes szeméhez, de mégsem látja Mihelicsét.

— Mit akarsz? Itt vagyok, no! — feleli a harangozó, kihajolva az erkélyről. — Hát nem látsz?

— Nem látok... Nem kéne már ráhuzni? Mit gondolsz, hány óra?

Mind a ketten fölnéznek a csillagokra. Ezer meg ezer Istenszem pillant vissza rájuk a magasból. A »láng-szekér« már magasra emelkedett... Mihejics nekikésszül.

— Nem, váriunk még egy kicsit... Tudom ugyan, hogy...

Ő tudja. Nem kell neki óra: megmondják a jó Isten csillagocskái, mikor van itt az ideje... A föld és az ég, meg a fehér felhő, amely csöndesen uszik az ég azurjában,

meg a sötét fenyőerdő, a mely értelmetlenül suttog ott lenn, meg a homályban láthatatlan kis folyó csobogása — ismerőse neki mind, valamennyi édes rokona... Nem hiába élte itt le egész életét...

Megelevenedik előtte a régmúlt idő... Emlékszik, hogy kapaszkodott föl apjával először a toronyba... Uram-Isten, milyen régen is volt ez... és mégis... mintha tegnap történt volna... Látja magát, mint szöke kislit; szeme kigyulladt; a szél, — nem az, amely az utca porát emeli föl, hanem valami különös nesztelen szárnyaival magasan a föld felett lebegő — felborzolja hajfűrtjeit... Lenn, messze-messze, holmi apró emberkék járnak, a falu házacskái szintén aprók és az erdő a messzeségbe húzódott és az a kerek mezőség, amelynek közepén a kis falu áll, hatalmas nagynak, szinte határtalannak látszik.

— Hát itt van ma is, itt van mind! — mondta mosolyogva az ősz öreg, kitekintve a kis mezőségre.

Ilyen az élet is... Mi: fiatal vagy, nem látod a végét, a határt... De ő látja már az egészet, mint a tenyerét, elejétől kezdve ott ni, addig a sírhelyig, amelyet a temető zugában kiválasztott magának... Bizony, Istenem-Uram, — ideje már megnyugodni. A nehéz uton becsületesen végig jött, és a nedves föld — édesanyja neki... Csak hamar már, hamar!...

*

Hanem most már kezdeni kell. Még egyszer fölnézett a csillagokra, fölkelt, levette kalapját, keresztet vetett és kezdte lebontani a harangokról a kötelet... Egy pillanat múlva az éjszakai levegő megreszketett a zugó ütéstől... A második, harmadik, negyedik... egyik a másik után előtötte a félenken szendergő ünnep előtti éjszakát, ömlöttek a hatalmas, sulyos, zengő, daloló hangok...

*

A harangzugás elült. A templomban kezdődött a mise. Azelőtt Mihejics mindig lebotorkált a lépcsőn és megállt a templom sarkában, az ajtó mellett, hogy imádkozzék és meghallgassa az éneket. De most fönnmaradt az erkélyen. Már nekezőre esik a járás. Azután meg valami kimerültséget érzett. Leült a padra és a még himbálódzó harang elhalkuló zugását hallgatva, mélyen eigondolkozott. Miről? — ő maga alig tudott volna felelni erre a kérdésre... A toronyerkélyt halaványan világította meg a pislákoló mécs. A tompán bugó harangok elvesztek a sötétben; lentről, a templomból, időnként felmorajlott az éneklés és az éjszakai szellő himbálta a harangok vaszúvére kötött köteleket.

Az öreg mellére hajtotta ősz fejét, amelyben össze-vissza kavartak a gondolatok. A »Troparj«-t ütik most! — gondolja magában és ott látja magát lenn a templomban. A karzatban karének, tíz gyermek hang áhítata árad; a jó öreg pápa, a megdicsőült Naum atya reszkető hangon válaszol; száz meg száz muzsikifej, mint az érett kalászok a szélben, mélyen meghajolnak és újra felemelkednek... Muzsikók vetik magukra a keresztet... csupa ismerős arc, de már szintén megdicsőült valamennyi... Ott áll szigorú arccal az apja, amott a bátyja veti állhatatosan a keresztet és nagyot sóhajt. Amott áll ő maga, egészen erős, telve öntudatlan reményekkel az élet, az öröm és a boldogság iránt... Igen, hol van, hol van hát ez a boldogság?... Az öreg gondolata lobog, mint a kialvó láng, derűs, gyors lobogással és megvilágítja az átélt élet minden

rejteket... Erejét meghaladó munka, bubánat, gond... Hol van hát ez a boldogság? A nehéz sors ráncokat vés a fiatal arcra, meggyötört hatalmas hátát, megtanít nehezen sóhajtani, ahogy a bátyja sóhajtott...

De ime, amott balra, a falusi asszonyok között, fejét alázatosan lehajtva, ott áll az ő menyecskeje. Mennyei birodalom, micsoda jó asszony volt! És mennyi gyötrelmen ment keresztül, a drága... A szükség, meg a munka, meg a kifogyhatatlan asszonyi gond kiszárították a szép asszonyt; megtörök a szemfény és a fiatalság hatalmas szépségét fölváltja az élet ostoresapásaitól való örökös, tompa rémület kitejezése... Igen, hol van az ő boldogsága?... Egy fiuk maradt, egyetlen reménységük és örömük és ezt is hatalmába vette az emberi igazságtalanság...

És ott áll a gazdag ellenség, a földet veri homlokával, úgy hajlong, véres könnyekkel könyörögve bünbocsánatért, és térdre esve, homlokát veri... Fő, forr a Mihejics szíve és a szeniképek sötét orcái szigorúan tekintenek alá a fáról az emberi bánatra és az emberi igazságtalanságra...

Mindez elmúlt, mindez ott van, messze, hátul... És most számára az egész világ — ez a sötét harangszoba, ahol a szél bug a sötétben és himbálja a harangköteleket... »Isten megítél mindnyájukat!« — suttogja az öreg és lehajtja ősz fejét és csöndesen könnyek gördülnek végig arcán...

*

— Mihejics, hé! Mihejics!... Mi az, talán elaludtál? — kiáltják neki alulról.

— Ejnye no! — eszmél az öreg és gyorsan talpra szökik. — Uram-Isten! Talán bizony igazán el is aludtam? Ilyen gyalázat még nem ért!...

És gyakorlott kezével gyorsan megragadta a kötelet. Lenn, mint a hangyaboly, nyüzsög a muzsikók tömege; a templomi zászlók lobognak a szélben, csillog az arannyal himzett brokát... Már megindult a körmenet és fölhangzik Mihejicshez az örvendetes kiáltás: »Krisztus föltámadt halottaiból!«

És öreg szíve megindul az örömköltésre... És úgy tetszik neki, hogy a viaszgyertyák lángja fényesebben lobog a sötétben és erősebben hullámszik a tömeg, lelkesebben lobognak a templomi zászlók és a feltámadó szél a hangokat fölkapja és széles hullámokban röpti föl, föl a magasba, ahol a hatalmas, ünneplő harangszóval összevegyülve száll följebb, az ég felé...

*

Még sohasem harangozott ilyen szépen az öreg Mihejics. Mintha túlradó öreg szíve a holt ércbe szállt volna; a harang hangjai valósággal daloltak és remegtek, kacagtak és sirtak és csodás harmoniába olvadva repültek föl, föl, egészen a csillagos égi. És a csillagok fényesebben ragyogtak, fölgyulladtak, a hangok reszkettek és ömlöttek és szerető kedveskedéssel szálltak le a földre...

A vastag basszus harsányan szól és hatalmas erős hangokat ontott, betöltve az eget és a földet: »Hrisztosz voszkresze!«

A két kis tenor, rezegve a vastag hangok szakadatlan ütéseitől, vidáman és csengően kísérték: »Hrisztosz voszkresze!«

És a két kis szoprán, valósággal sietve, hogy el ne maradjon, belefonódott a nagy harang szavába és vidáman fürgén énekelte, versenyezve, mint a kis gyermekek: »Hrisztosz voszkresze!«

És mintha az öreg torony remegne és ingana és a szél, amely a harangozó arcát körülsimogatja, hatalmas szárnyaival csapkodva utánuk ismételné: »Hrisztosz voszkresze!«

És az öreg szív egészen elfelejtet-

te a gonddal, sértésekkel telt életet... Elfelejtette az öreg harangozó, hogy az élet ránézve ide zsugorodott ebbe a szűk és komor harangszobába, hogy teljesen, egyedül áll az életben, mint az öreg kóró, amelyet a zord vihar kettétört... Hallja ezeket a hangokat, melyek dalolva, sirva repülnek föl a magasságos égbe és hullanak alá a nyomorúságos földre és úgy tetszik neki, hogy körülveszik fiait és unokáit, hogy ezek a hangok, a nagyok és kicsinyek hangjai, az ő vidám énekük, egy karba folynak össze és boldogságról, örömről énekelnek, amit ő életében sohasem ismert... És huzza a harangot az öreg harangozó, könnyek árasztják el arcát és szíve a boldogság csalóka látszatától erősen dobog...

És lenn az emberek, amikor a harangszót hallották, azt mondták egymásnak, hogy még sohasem harangozott ilyen szépen az öreg Mihajics...

Egyszerre azonban a nagy harang bizonytalanul kezdett kongani és elhallgatott... A zavart kondulások nem fejezték be a harangszó ütemét, félbemaradt a sor, mintha a harang is hallgatná azt a szomorúan bugó dallamot, amely reszket és ömlik és sir, lassan elhalódva a levegőben...

Az öreg harangozó tehetetlenül hanyatlott le a padra és két utolsó könnye csöndesen gördült végig sápadt arcán...

Hej, küldjétek föl valakit! Az öreg harangozó nem bírja tovább... Fordította: Trócsányi Zoltán.

Kristály István (Srpski-Padej):

Ha megengednétek...

Ha megengednétek rózsákat ítélnék minden ucca soron és közéjük szép, karcsu lákat, amelyek — ha adnának is árnyat — csak hűsítő illatár lenne és ez arcotokon: mint eltűnt bánat vig árnya lebegne... Ha megengednétek!

Ha megengednétek, én oda még keskeny, fehér kis padokat ácsolgatnék; fája oly puha lenne, mint kedvestek lány-meleg keze; és úgy hívna, kér'elne benneteket, mint csak tavaszon tud az elhagyott szerető szemé... Ha megengednétek!

Ha megengednétek, öntözném a virágot, hogy oly friss legyen mindig, mint egy holdas nyári éj — melyben a vágyatok végtelent sejt, miközben a szív drága kincse: a remény — könnyű könnyet ejt... S ilyekor én is leülnék közétek — szólván így: Testvéreim!

Tunner Sándor (Novisád):

Valaki egyszer...

Valaki egyszer szépnek látott engem, neki adtam mosolyogva a lelkem.

Valaki hosszan a szemembe nézett, adtam neki egy régi, egy szent képet.

Valaki megsimogatta a hajam, Szép szőke hajam neki adtam.

Valaki egyszer megcsókolta a szájam, neki adtam csókom, sóhajom, a vágyam.

Valaki egyszer szépnek látott engem, neki adtam mosolyogva a lelkem...

Valaki egyszer a szívem akarta és mikor neki adtam — visszaadta.

Versek a „Széfa“ ciklusból

Beteg vagyok, beteg, beteg, beteg.
Körülfognak e bus, komoly hegyek,
Fehér-fejűek, némák, ormosok,
Ugy néznek rám, mint bölcs vén orvosok.

Nem gyógyít engem sem hegy, sem tavak
Se fenyvesek, se csókók, vagy szavak
S bár simogatnék orcám friss kezek,
Nem gyógyítanak engemet ezek.

Tavasz hídja pongyolái meleg
Szellők sejmébe, mint egy gyermeket,
A nap hídja csorgat aranyat,
Nem gyógyítanak meg engem a nyarak.

Tán eljön majd a gyógyító öreg-kor,
E bölcs, tapasztalt, régi-módi doktor.
S addig visellek, Széfa, vélem-egység:
Gyógyíthatatlan, boldog, szép betegség.

Tóth Árpád:

Őszi beszélgetés

Nézem a holdat,
Pulók és sárga,
Bánattal horgad
Az őszi tájra...
Fekete tarló,
Üres berek,
Főlé lehajló
Miopsz öreg,

Hej, égi testvér,
Didergő bolygó,
Tán fényt keresnél,
Vén, őszi golyhó?
Lehajta orcád
Földhöz közel,
Bámulod holtát
S nem hiszed el?

Vagy csöndes őszbe
Halkan leszállva,
Megbujni jössz te
A vén föld vállán:
Két hűlő csillag,
Két régi bu,
Egymáshoz ballag
S meghalni bu?

Mig hulló lombok
Rőt lénye rebben,
Óh, mit is mondtok
Egymásnak ketten?
A Hold szól: »Már csak
Jegem ragyog.«
A Föld szól: »Várj csak,
Fáradt vagyok.«

— Várj türelemmel,
Jövök már, meglásd,
Átkom: az ember —
Kürtja egymást,
És csend lesz aztán,
Mély, ősi csend,
S az égi pusztán
Porunk kereng...«

Nézem a holdat,
Pulók és sárga,
Bánattal horgad
Az őszi tájra:
Fekete tarló,
Üres berek
S öldöklő, gyarló,
Rossz emberek...

Schäffer Szilveszter

Somborban

technikai akadályok folytán az előadásait nem tarthatta meg, hanem azokat

december 10 és 11-én

tartja meg.

A 6-ra váltott jegyek 10-én, a 7-ra váltott jegyek 11-én érvényesek.

KÖZGAZDASÁG

Az új illetéktörvény

Díjjegezek 63. (új.) Az italmérés gyakorlására való képességre nézve kiállított bizonyítványokra (személyes jog) 200 dinár.

Ezeket a bizonyítványokat a rendőrhatalóságok állítják ki.

Díjjegezek 64. Kertekben való italmérési jog gyakorlására a taksa a díjjegezek 62. tét. szerint fizetendő.

Díjjegezek 65. A barakokban való italmérési jog gyakorlására a taksa a díjjegezek 62. t. szerint fizetendő.

Díjjegezek 66. tét. Nagyobb vállalatok és gyárak mellett emelt ideiglenes barakokban gyakorolt italmérési jog a díjjegezek 62. tét. a. említett szőlőbirtokosok által fizetendő taksa alá esik.

A díjjegezek 61., 62., 63., 64., 65. és 66. t. a. taksa nem fizetettik akkor, ha az illető helyiségekben alkoholtartalmu italok ki nem méretnek.

Kivándorlási irodák

Díjjegezek 70. tét. Kivándorlási ügynökségek nyitásának engedélyezéséért 30000 dinár.

Ezt a taksát a most már létező ügynökségek is tartoznak megfizetni és pedig a törvény életbeléptétől számított 30 nap alatt.

Bizonyítványok

Díjjegezek 71. tét. Kereskedői bizonyítványok kiadásáért vagy megerősítéséért 60 dinár.

Mesteri bizonyítványért vagy megerősítéséért 20 dinár.

Segédi bizonyítvány kiadásáért vagy megerősítéséért 5 dinár.

Névváltoztatás

Díjjegezek 72. tét. Névváltoztatás jóváhagyásáért 50 dinár.

Aktiv katonák ezt a taksát nem fizetik és az ez iránti kérvényeik is bélyegmentesek.

Kereskedelmi és ipari üzletek nyitása

Díjjegezek 93. tét. Likőrüzletek vagy más, spiritust ital céljára való feldolgozásával foglalkozó üzletek nyitásának engedélyezéséért 2000 dinár.

Díjjegezek 94. tét. Cukorgyár, ipari szeszgyár és sörgyár engedélyezéséért 10000 dinár.

Mezőgazdasági szeszgyár vagy élesztőgyár engedélyezéséért fizetendő 3000 dinár.

Az engedély bármely változtatásáért, amely a fél kérelmére történik, a fenti taksa fele fizetendő. Ezen engedélynek más személyre való átvétele esetén a fenti taksa kétszerese fizetendő.

Ha a meghatározott időpontban nem él a fél ezen engedéllyel és később annak megújítását kéri, a fenti egész taksát újból tartozik fizetni.

Szesz-, sör- vagy élesztőgyár építésére az engedélyt a pénzügyminiszter adja meg a közvetett adók főigazgatóságának és a kereskedelmi minisztérium előzetes meghallgatása mellett.

Mulatságok engedélyezése

Díjjegezek 98. tét. Biliárd tartásának bejelentéséért fizetendő 20 dinár és azonkívül még évente 200 dinár. A be nem jelentésért vagy az évi taksa nem fizetéséért háromszoros büntetés fizetendő.

Díjjegezek 99. tét. Tánccengedélyekre, mulatságokra, koncertekre, zenés- és ének-estélyekre vagy bármilyen előadásokra, cirkusi és akrobata mutatványokra, túzijátékra, bioszkop előadásokra és mulatságokra — kivéve az állami és államilag engedélyezett színházakat — a rendőrhatalósági engedély után fizetendő 5 dinár. Ez a taksa minden előadás után 24 órai időtartamra fizetendő, ha tovább tartatnak, az illetékes hatóság több napra is adhatja az engedélyt és akkor minden napra további 5 dinárnyi taksa fizetendő.

Aki ezt az engedélyt 24 órával az előadás megkezdése előtt nem kéri és a taksát ki nem fizeti, a taksa tiszteresét, és az a tisztviselő, aki ezt az engedélyt a taksa lefizetése nélkül kiadja, a taksa ötszörösét fizeti büntetés fejében.

Díjjegezek 99. a) tét. A belépési jegyek után fizetendő:

a) színházi előadások, színházi koncertek és lóversenyeknél az előadások belépési jegyek értékének 10 százalékát;

b) bioszkopok, mulatságok, cirkuszi, akrobatai, atlétikai, spiritistai előadások, panoptikumok, menažeriák, más kiállítások, panorámák, fotoplasztikumok, versenyes (kivéve a lóversenyeket) és egyáltalában minden olyan hely után, ahol a lakosság mulatság céljából összegyűl, fizetendő az eladott belépési jegyek értékéből 20 százalék.

Ez a taksa az a) alatti mulatságok után is fizetendő, ha táncsal egybekötte rendeztetik.

Jegyzet. Ha ezen mulatságok alkalmával nincsenek belépési jegyek, hanem tetszés szerinti összegek fizetendők, vagy a belépési jegyek mellett felülfizetések is elfogadhatók, a befolyt összegek után szintén a fenti taksák fizetendők. Azért ily esetekben a rendezőségnek pontos jegyzéket kell vezetni az adományozókról és az adományozott összegekről. Aki ezt a jegyzéket nem vezeti vagy rendesen nem vezeti az adományozókat és adományozott összegeket, az első ízben 500—2000 dinárig és minden újabb esetben 2000—5000 dinárig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik.

Megjegyzem, hogy a díjjegezek tételek azért nem jönnek számsorrendben egyfolytában egymásután, mert az 1911. évi március hó 30-iki szerb illetéktörvény nem összes tételei, hanem azok a felsoroltak lettek az egész királyságra kiterjesztve, természetesen a régi díjjegezek tételszáma megtartásával.

III. díjjegezek 99a) tétel 2 jegyzete következőképen hangzik:

Ha belépési jegyek értéke valamely klub tagsági díjában vagy időnyegyekben, illetve bérletjegyekben foglaltatnak, akkor ezt a taksát a fenti mértékben, a befizetett összeg után percentualiter lesz megállapítva. Ha belépési díj nincs és a helyiségben és a helyiségben ételek és italok szolgáltatnak ki és a közönség mulatság céljából összegyűl, hogy bioszkopot nézzen, vagy zenét és éneket hallgasson, ilyen esetben a taksa pausaliter lesz megállapítva naponként vagy előadásokként.

Ezt a taksát a vállalat tulajdonosa előre tartozik megfizetni és fizetik ezt a taksát a nyilvános éjjeli mulatóhelyek is.

2. jegyzet. Ezen taksa fizetése alól senki sincs felmentve, bárki, bármilyen helyen és bárkinek a javára lesznek is a belépőjegyek eladva.

4. jegyzet. Egyházi és nemzeti ünnepek, ha arra rendelt helyeken tartatnak, ugyszintén koncertek és mulatságok, amelyeket iskolai hatóság vagy az iskola növendéke, az iskola tanulói javára, az iskola helyiségeiben tartatnak, a taksa fizetése alól fel vannak mentve.

Hasonlóképp nem fizetik ezt a taksát a tudományos előadások, tudományos vagy mezőgazdasági kiállítások, a sokoli és gimnáziumi sportegyesületek mulatságai. De ha ezek a mulatságok táncsal vannak egybekötte, fizet taksát ezen díjjegezek 2. pontja szerint.

Önkéntes tűzoltóegyesületek, akik maguk tartják fenn magukat, egyáltalán nem fizetik ezen taksát, ha kizárólag felszereléseik beszerzésére rendeznek koncerteket vagy mulatságokat.

Ugyszintén fel vannak mentve ezen taksa fizetése alól, a hazai vöröskereszt egyesület és fiókjaink összes mulatságai. 5. Barokk, kabarék, orfeumok, variéték, santanok, éjjeli kávéházak és ehhez hasonló üzletek taksa fejében fizetik 20 százalékát a helyiségben elért bruttó bevételnek.

Az ilyen helyiségek tulajdonosai kötelesek hatóságilag hitelesített könyveket vezetni és azokba mindennap a bruttó bevételt bevezetni. Akik ezt nem teszik, vagy nem pontosan teljesítik, vagy hamis adatokat vezetnek be 1000—10000 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak.

Kötelesek ezen tulajdonosok összes

Délutáni és estélyi ruhák Bundák Fehérműek Szörmék

a leggyorsabb útból a legfinomabb kivittel

Holzer

dívatárában Budapest IV., Kossuth Lajos u. 9.

Fájdalmak? Arcában? Végtagjaiban? Kísérlelje meg a valódi Feller-jéle...

Az egész világot bejárta a hír, hogy Eöcsben hivatalosan bemutatott minden idők legszebb legnagyobb remekműve

Amerika, Anglia, Franciaország filmplacának legtekintélyesebb képviselőit...

Az ifju Medardus

Várkonyi Mihály, Eszterházy Ágneshercegnő és Hegyessy Mari főszerepében látható a LIFKÁBAN január 3-ától kezdve.

Foltmentes fehér tüköröket fekete és kék árnyalat nélkül, garancia mellett készít csakis VITRUM NOVISAD...

Pyram

carabandus, legelsőrendű terpentinből készült cipőkrém, a békebelinél is jobb minőségben. Gyártja: PYRAM VEGYÉSZETI GYÁR

Benes Testvérek és Társai Velika-Kikinda.

könyveiket, blokkjaikat az illetékes hatóságnak bármikor előmutatni és akik ezt megtagadják, fenti büntetéssel sújthatnak.

Ezen taksákat az üzletek tulajdonosai tartoznak fizetni, egyetemlegesen felelősek érte a helyiségek tulajdonosai is.

6. jegyzet. Az ezen díjjegyzék 2. pont és 5. jegyzetben említett pausális taksák megállapítása ellen 2 nap alatt felelősséget van helye a közvetett adók főigazgatóságához; ehhez nyújtandók be ugyanazon határidő alatt a büntetések elleni panaszok is.

7. jegyzet. Éjjeli szolgálatért ezen szabályok betartásának ellenőrzésénél, a miniszter a kirendelt tisztviselőknek jutalmat is adhat és ezen céra a díjjegyzék 99a) és 99b) a taksán felül 5 százalékos ellenőrzési illeték fizetendő.

8. jegyzet. ez el nem adott belépési-jegyek után fizetett illeték 5 nap alatt visszatéríthető; az 5 napi határidő az utolsó előadási naptól számítva.

9. jegyzet. Minden más eddig fizetett állami pótlék fizetése megszűnik.

Illetékek a járművek és az utazás után.

Díjjegyzék 99b. tét. A sportversenyek, lövészversenyek, regatták stb. alkalmával eszközölt fogadók után a tétek összegének 10%-a fizetendő.

A lövészversenyek, a melyek a jövedelmeiket kizárólag a loállomány javítására fordítják, a 10%-os illetéket csak az egyetlen jutott jövedelem után fizetik.

Díjjegyzék 100. tét. Automobil, fiaker és félfiaaker tartási engedélyekért 200 dinár, azonkívül fizetnek évenként még:

1. automobilokért 3000 dinár, 2. fogatu fiakerért 500 dinár, 3. 1 fogatu fiakerért 200 dinár, tekintet nélkül arra, hogy a fiakert használják vagy használhatják. Biciklik után nem jár semmiféle illeték.

A taksa fizetendő: a szerzés időpontjától és pedig ezen időponttól számított 15 nap alatt. Azoknak a tulajdonosoknak pedig, akiknek már előbb voltak ilyen szállító eszközök, minden év január 1-étől kezdve és pedig fizetendők Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Novisad, Osijek, Sarajevo, Split és Subotica városokban minden év február hó végéig, más helyeken január végéig.

Fel vannak mentve ezen taksa fizetése alól: a) a teherautomobilok, b) automobiloc, fiakerek és félfiakerek, ha utazók szállítására szolgálnak és ezen ipar után adó fizetődik.

Ha kocsisoknál, sofföröknél nincs meg az ezen taksa fizetését igazoló nyugta, a tulajdonos esetenként 100 dinár pénzbüntetést fizet.

Díjjegyzék 101. tét. Vasutaknál, hajókánál és tranvajoknál fizetődik: a) vasuti és hajójegyekért az érték után 15 százalék; b) a közúti vasuti jegyekért 10 százalék; c) a málya és minden podgyász szállításért a fizetett szállítási díj 10%.

Az utánfizetési jáegyekért az utánfizetett összeg után fenti taksa kétszerese fizetendő.

A vadászati illetékei.

Díjjegyzék 101a. tét. A vadászjegyek után fizetendő:

- a) ha kutya nélkül vadászik 30 dinár, b) ha egy kutyával vadászik 40 dinár, c) ha két kutyával vadászik 50 dinár, d) ha három kutyával vadászik 60 dinár.

A ki vadászjegy nélkül, vagy lejárt vadászjeggyel vagy másnak vadászjeggyel vadászik, büntetésképpen fizeti az ötszörös taksát.

Az ellenőrzésre minden állami közeg jogosult.

Ezt a taksát nem fizetik: a) az uralkodóház tagjai; b) a diplomáciai és konzuli tisztviselők, kivéve a tiszteletbeli konzulok; c) az állami erdészeti tisztviselők általában, állami főerdészek, erdészek és minden esküt tett vadőr.

Az erdőiskolák hallgatói a fenti díjak egynegyed részét fizetik.

Illeték a jászlok után.

Díjjegyzék 110 tét. Marhalevelek után az illeték hivatalos úrlapokon rovandó le és pedig: 1. aprómarháért, juhokért, kecskéért és disznókért 20 para Ezek a marhalevelek több darabról is kiállíthatók, amely esetben minden darab után 20 para bélyegjegyekben lerovandó a marhalevélen; 2. két éven aluli lovak és szarvasmarhákért vagy szamarakért tekintet nélkül a korra, 50 para; 3. két éven felüli loért vagy szarvasmarháért 1 dinár; 4. a paszusz átírásáért a vevő nevére fizetendő: a) az aprómarhánál darabonként 1 din, b) a nagy marháért darabonként 5 dinár; 5. fordítás hitelesítésért, a marhák állapotáról kiállított bizonyítványokért 10 dinár.

A nagy marhánál minden darabra nézve külön marhalevél állítandó ki, de ha az anyafállattal együtt a csikó, borju, vagy számár hajtatik ki a vásárra, ez is bevehető egy és ugyanazon marhalevéltre, de akkor minden darab után még 50 para bélyegjegyekben a marhalevélen lerovandó.

Szabálytalanság esetén az illeték tizszerese fizetendő.

Marhalevél nélkül a vasuti és hajózási társaságok nem szállíthatnak marhákat, az ez ellen vétő társaság minden esetben 100 dinár pénzbüntetéssel sújtatik.

Díjjegyzék 113. tét. Magánszemélyek részére ásványviz kitermelésére nézve kiadott engedélyek után fizetendő 1000 dinár.

Díjjegyzék 114. tét. Fürdőhelyeken és ásványviz telepeken:

- a) építkezési engedélyek után 500 dinár akár egyesek, akár társaságok részére adatnak ki; b) egyesek vagy társaságok részére kiállított azon engedélyek után, hogy szállító eszközökkel kizárólag ők szállítsák a fürdőszезон alatt a vendégeket, fizetendő évenként 500 dinár; c) magánorvosok részére adott engedélyek után, hogy a szezon alatt orvosi gyakorlatot folytassanak, évenként 500 dinár.

Díjjegyzék 115. tét. Gyógyszertárnyitási vagy drogérianyitási engedélyekre, akár új akár már létező ily üzletre nézve:

- a) Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Osijek, Novisad, Subotica, Split és Maribor városokban 6000 dinár; b) 50000 lakosnál nagyobb helyeken 4000 dinár; c) 20000-50000 lakossal bíró helyeken 2500 dinár; d) 5000-20000 lakossal bíró helyeken 1500 dinár; e) a többi helyeken 1000 dinár.

Díjjegyzék 116. tét. A gyógyszerár helyének megvizsgálásáért 200 dinár.

Díjjegyzék 117. tét. A gyógyszerári épület vizsgálatáért 500 dinár.

Díjjegyzék 118. tét. Valamely gyógyszerárnak vagy drogériának más személy nevére való átviteléért a díjjegyzék 115. t. a. taksa egy negyed része fizetendő.

Díjjegyzék 119. tét. Azon engedélyekre, hogy a gyógyszerár vagy drogéria bérbe adható vagy adminisztrátornak átadassék kivéve azt az esetet, amikor a törvény rendelkezése következtében teszi, fizetendő 1000 dinár.

Díjjegyzék 120. tét. Magánosoknak kiadott azon engedélyek után, hogy üzleteikben mérges anyagokat tarthassanak és eladhassanak 1000 dinár.

Díjjegyzék 121. tét. Azon ítéletekre, melyek következő vizsgálatok befejeztével hozatnak: ha állatorvosok embereket gyógykezelnék; ha bábasszonyok csecsemőket gyógykezelnék; ha gyógyszerészek vagy gyógyszeres eladásával foglalkozó magánszemélyek gyógyítással foglalkoznak; mindanyian, akik gyógykezelnék anélkül, hogy engedélyük volna rá; ha magisterek gyógyítanak engedély nélkül; továbbá, akik engedély nélkül tartanak és eladnak gyógyszereket, mérgeket és mérgezett dolgokat; fizetendő elítéltetés esetén 500 dinár.

Díjjegyzék 122. tét. Olyan ítéletek után, melyeket az orvosok és gyógyszeres elvon az vizsgálatok eredményeként

FOLTMENTES, TISZTA TÜKÖR ALBA

VÁROSI JODÓS GYÓGYFÜRDŐ NOVISAD PENZIÓ RENDSZER

ERYSITON A legfőbb jelenlegi borotvapenge

HA ELEGÁNSAN AKAR ÜLTÖZKÖDNI Őszi és téli szöveteimet!

AZ ÚJ VILÁGLÁGER A BAJKÁL KERINGŐ

Ha 1 fuvarlevelén 10 dinár többlet van 100 fuvarlevelén 1000 dinárt mentünk meg Önnek

Mindennemű új és használt zsákok, zsinegek, ponyvák, lótakarók, jutaszövetek, szalmatollzsákok Schossberger i Hered

MOZI NAPTÁR

December 6—12-ig

A két arva

(Griffith filmrekeke Lillian és Dorothy Gish) Balkán film.

December 13—16-ig

Twist Olivér

(Jackie Coogan) Bosna film.

December 13—19-ig.

Arabiai éjszakák

(Jelenetek Ezeregréjszaka meseiből) 2 részben, főszerepő a világ legszebb asszonya Natalia Kovanko. Balkán film.

December 25—26-ig

Bohéme

(Murger regénye Maria Jakobini) Balkán film.

December 25—26-ig

A Bécis Nánán

(Carl de Vogt és Muzsnyai Béci) Balkán film.

December 27—30-ig

Trón és szerelem

(Lóth Ila, Fenyő Emil) Balkán film.

December 27—30-ig.

Bigamia

(Tolstoj Elő halottja után, Barnai Margit és Reinhold Schümmel) Balkán film.

1924 jan. 3—6-ig

Sj Medardus

(Várkonyi Mihály, Eszterházy Ágnes hercegnő) Bosna film.

Január 3-tól

Három testőr

Orient film.

hoznak, hogy összejatszanak a publikum megkérőítésére, fizetendő elítélés esetén 500 dinár.

Díjjegyzék 123. tét. Gyógyszerészek ellen engedély nélkül gyógyszernyitás és bezárás miatt hozott ítéletek, elítélés esetén 500 dinár.

Díjjegyzék 124. tét. A díjjegyzék 121., 122. és 123. t. a. ítéletek ellen beadott panaszokra 20 dinár.

Díjjegyzék 125. tét. Ügyvédi vagy közjegyzői vizsga letételéről kiállított bizonyítványokra 150 dinár.

Díjjegyzék 126. tét. Ügyvédi vagy közjegyzői vizsga újbóli letételére való engedélyek után 50 dinár.

Díjjegyzék 127. tét. Az ügyvédi vagy közjegyzői gyakorlat üzésére nézve kiállított okirat után 500 dinár.

Ha a közjegyző ügyvédi gyakorlatot is folytat, külön 250 dinár fizetendő.

Díjjegyzék 128. tét. Az ügyvéd vagy közjegyző áthelyezésére való kiadott határozat után 250 dinár, újbóli kinevezés esetén a 127. díjtételben említett illeték fizetendő.

Díjjegyzék 129. tét. A bírói vizsga letételét igazoló bizonyítvány után 30 dinár.

Díjjegyzék 130. tét. A bírói vizsga utólagos letételére nézve kiadott engedély után 20 dinár.

Díjjegyzék 131. tét. Bíró ellen hivatalos eljárása közben elkövetett vétség vagy kártérítés miatt magánszemély által benyújtott panasz 50 dinár.

Díjjegyzék 132. tét. Ügyvéd ellen benyújtott minden panaszra 20 dinár.

Díjjegyzék 135. tét. Nagykorúsítás iránti kérvényekre 500 dinár.

Díjjegyzék 136. tét. Holttanyilvánítási kérelmekért 50 dinár, elmebeteg vagy gyengeelméjűség miatt gondnokság kéréséért 100 dinár.

Díjjegyzék 137. tét. Kérvényre, melyben kéri, hogy elvesztett vagy elszakított okiratnak pótlását vagy érvénytelennek nyilvánítását kéri 1000 dinár értékig fizetendő 20 dinár, azután minden további száz dinár érték után 50 para. Ha nincs rajta érték kimutatva, akkor 50 dinár.

A halál illetékei.

Díjjegyzék 147. tét. Végrendelet megőrzéséért a bíróságnál 50 dinár.

Díjjegyzék 148. tét. Végrendelet készítéséért: a) bíróság előtt 100 dinár; b) bíróságon kívül 200 dinár.

Díjjegyzék 149. tét. Végrendelet felbontása és kihirdetése iránti kérvényre 50 dinár.

Díjjegyzék 151. tét. Örökfoglalási okmány megerősítéséért fizetendő 50 dinár.

Cégjegyzési illetékek

Díjjegyzék 152. tét. Valamely cég vagy cégváltozás bírósági bejegyzéséért a díjjegyzék 1. tét. a. bélyeggel ellátott kérvényen kívül fizetendő még:

a) részvénytársaságok, bankok, hitelintézetek, takarékpénztárak és egyáltalán pénzüintézetek, kereskedelmi és ipari intézetek által 3000 dinár;

b) ipari szövetkezetek Ó-Szerbiában és Crna Gorában, szövetkezetek a többi országrészekben, ha nincsenek felmentve törvényileg az illeték fizetése alól 20 dinár.

Ezen társaságok és szövetkezetek jóváhagyott alapszabály változásának bírói kihirdetése után, fenti taksa együttesen fizetendő.

Díjjegyzék 154. tét. A nem részvénytársasági alapon szervezett cégek bírósági bejegyzése után a kérvényre az ill. díj. 1. tét. szerint járó illetékek felül fizetendő:

- a) banküzletknél 4000 dinár;
- b) váltóüzletknél 3000 dinár;
- c) zálogintézetknél 5000 dinár.

Hogy ha ezek a cégek nem jegyeztettek be személyre, hanem olyan nevekre, amelyeket részvénytársaságoknál szokás adni, akkor a bírói cégjegyzésért a fenti taksa ötszöröse fizetendő.

Díjjegyzék 155. tét. Cég bejegyzések illetéke:

a) Export bizományi vagy ügynöki cégeknek 1000 dinár;

b) Import bizományi vagy ügynöki cégeknek 1500 dinár, ezt fizetik a vámkövetítők is.

c) Export és import bizományi vagy ügynöki cégeknek 2000 dinár;

d) ügynökségeknek (censaloknak), melyek csakis a föltermények eladását és vételét közvetítik 100 dinár.

Többféle ilyen üzlet cég bejegyzése után, fenti illeték illeték kétszerese fizetendő.

Díjjegyzék 156. tét. Kereskedelmi és ipari cégek bírósági cégbejegyzése után a díjjegyzék 1. tétel szerinti kérvényi illetékek kívül fizetendő:

a) Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Osijek városokban 500 dinár;

b) más városokban 300 dinár;

c) mezővárosokban és községekben 150 dinár.

Spektator.

(Folytatjuk).

VAJDA SÁGI MAGYAR IRÓK ALMANACHJA

Szerkesztették:

DETTRE JÁNOS és RADÓ IMRE

Tartalma: Az 1924. évre szóló rom. kath. gör. kel. református és izraelita naptár, Ambrus Balázs, Anzslányi Dezső, Borsódi Lajos, Császár Géza, Csuka Zoltán, Dettre János, Diószeghy Tibor, Farkas Géza, Fenyves Ferenc, Gráber László, György Mátya, Haraszti Sándor, Havas Károly, Juhász Ferenc, Láng Árpád, Lányi Ernő (dal énekhangra, zongorahangzóval), László Ferenc, Milkó Isidor, Pál Tamás, Radó Imre, Semjai János, Stern László, Szabó János, Szántó Róbert, Szenteleky Kornél, Tamás István, Vider Imre novellája, verse, cikkek versfordítása

Az írók és szerkesztők nagyalku vaszkó kötetnek (312 oldal)

Ára 50 dinár

Diszkrétan fontos papírra 150 kézelt számozott amatőrpéldány is készült, melyi könyvtári forgalomba nem kerül.

Az amatőrpéldány ára 100 dinár.

Megrendelhető a szerkesztőknek a Bácsmegyei Napló szerkesztőségében Suboticán.

Miért használja mindenki a Szent György fluidot?

Mert sokkal jobb mint a vizes sóbor-szeszek, mert nem svindli és hatása biztos. Próbálja meg: megfázásnál, felfázásnál, derekfájásnál, fogfájásnál. Dörzsölje be: csuszánál, rheumánál, kéz-, láb- és inrandulásnál, ütődésnél, zuzodásnál. Vegye be: étvágytalanságnál, gyomorgörcsöknél, hányinger-nél, hasmenésnél, mindig utasítás szerint és bámolni fog a gyors hatáson.

Készíti:

Zeta d. d. gyógyszer- és tápszergyár Sombor.

Ára 1 üvegnek 10 dinár egy speciális nagy üvegnek 20 dinár. Viszonteladók nagy engedmény. A pénzt előre kell beküldeni. 7085

Hat üvegnél kevesebbet nem küldünk.

PATRIA

szérumtermelő

intézet

Subotica

Telefon 60.

Szállít mindennemű

szérumot

2393

és oltóanyagot.

Díjmentes körmegállapítás és helyreállítás.

SILD JÓZSEF

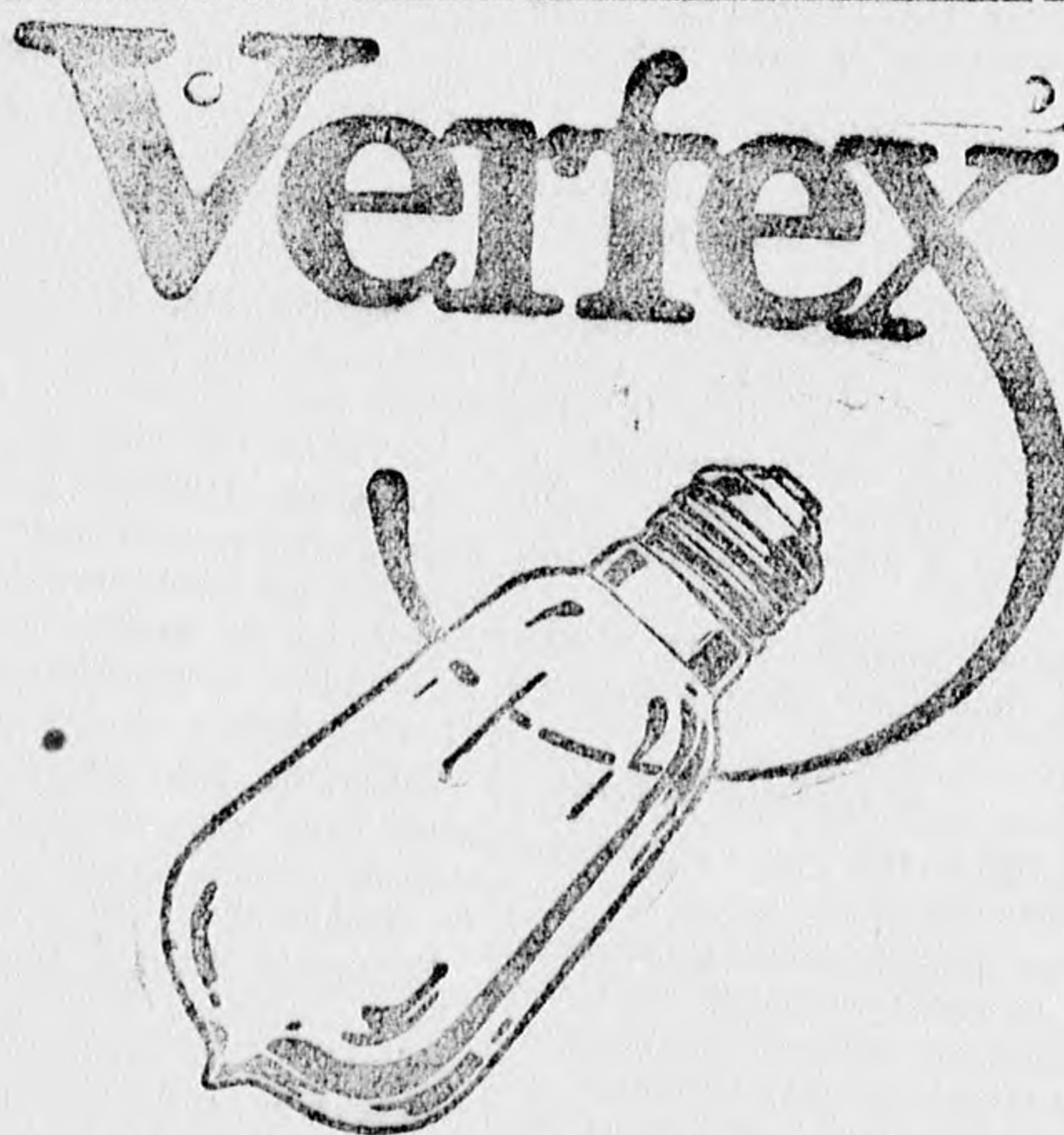
férfi és női kalapipar

SUBOTICA

Családipar

Mindennemű kalapokat fest, tisztít és átalakít a legújabb divat szerint.

A téli idény újdonságai szövetek, selymek, bársonyok, vásznak, zefirek, óriási választékban érkeztek és a legjutányosabb árban kaphatók:

MAMUZZSICS és ARADSZKI DIVATÁRUHÁZÁBAN SUBOTICA

BÁLI, ESTÉLYI és ALKALMI RUHÁK DUS VÁLASZTÉKBA

SAKK

Rovatvezető: **Maróczy Géza**

110. számú főladvány.

Shinkman W.-tól.

Sötét: Kc6; gy: c5 és d6 (3).

Világos: Kb1; Vd1; Bf6; Hd5; gy: c2 és c4 (6).

Matt három lépésben.

110. számú játszma.

Játszották a londoni nemzetközi mesterversenyen 1922 augusztus havában.

Világos:	Sötét:
Yates	Atkins
1. e2-e4	c7-c5
2. Hg1-f3	Hg8-f6
3. Hb1-c3	e7-e6
4. d2-d4	c5xd4
5. Hf3xd4	Ff8-b4

A futólépés nem a legszerencsésebb, a futóra szüksége van sötétnek s így annak lecserélése okozója a bekövetkezett bajoknak.

6. Ff1-d3	Hb8-c6
7. Hd4xc6	
Igen jó volna 7. Hd4-e2! is.	d7xc6

Jobb volt a gyalogok erősítése szempontjából b7xc6.

8. e4-e5	Hf6-d7
9. Vd1-g4	Dd8-a5
10. elsáncol	Fb4xc3
11. b2xc3	Va5xe5

A gyalognyerésben nincs köszönet, világos támadása tulerős.

12. Fc1-a3	c6-c5
13. Ba1-b1	elsáncol
14. Bf1-e1	Ve5-c7
15. Be1-e3	f7-f5
16. Vg4-h4	e6-e5
17. Vh4-e7	e5-e4
18. Fd3-c4+	Kg8-h8
19. Bb1-d1	Vc7-c6

Sötétnek nagyon nehéz védekezést találni, a szöveglépés azonban teljesen hibás, valamivel jobb volt aránylag Vc7-d8.

20. Bd1-d6	Vc6-a4
21. Be3-g3; sötét főladvány, erőlyesebb befejezés volt 21. Bd6-g6!	

Szerkesztői tizenetek

M. M. Csóka. A magyarországi rokkantgyógyosulotnak nincs már fiókjá Jugoszláviában. Az itteni fiókok önálló szövetséget alkottak.

Sz. Stari-Bečej. A konvencionális illemszabályok szerint nemcsak hogy nem sértős, de a legmegengedettebb. Lehet, hogy annak a fiatalabbnak nem kellemes, ha a beszélgető partnerét táncba viszik, de hát táncoljon ő is.

S. I. Orosziámos. Köszönjük, fel fogjuk használni. Kérjük továbbra is értesítést.

B. S. Novisad. Más lapban megjelent cikked nem igazíthatunk helyre a Bács-megyei Naplóban. Ha annak a lapnak szerkesztősége nem teszi közzé a helyreigazítást, módjában áll a bíróság utján köteleztetni erre.

B. F. Senta. Külföldi fizetési eszközt (devizát) bejegyzett kereskedő vásárolhat devizakereskedelemben feljogosított pénzintézetnél, de köteles a vásárlástól számított hat hónapon belül igazolni, hogy az összegért tényleg árut hozott be külföldről. Ön tehát megveheti valamelyik banknál a líracsekket, ezt küldje el a szállító cégnek és hat hónap múlva igazolhatja az illető banknál eredeti számlájával és vámhivatali deklarációval, hogy az összegért könyveket hozott be. Devizakereskedelembel bármelyik nagyobb pénzintézet foglalkozik.

Merkantil, Novisad. A kontremín keltekezése a tőzsdéjáték keletkezésével egyidejű. Azt nevezik kontremínálásnak, ha valaki olyan részvényeket ad el a tőzsdéi ültetben, amely részvények tulajdonképpen nincsenek is meg a bíróságban, hogy azokat később olcsóbban visszavásárolhassa. Ha a hétfői tőzsdénapon eladok például huszonöt darab Magyar Hitel-részvényt — bár ilyen részvényem nincs — 660.000 koronás árfolyamon és én azt pénteken 620.000 koronáért visszaveszem, akkor kontremínáltam. Kontremínálással sokan rendszeresen foglalkoznak és egyes nagyobb cégek tervszerűen szokták a szilárdabb irányszatu tőzsdénapiakat felhasználni arra, hogy ilyen fedezetlen eladásokat végezzenek, abban a reményben, hogy eladott részvényeiket olcsóbban visszavásárolják. Ezeket a játékokat hívják kontremínálásoknak. Hogy a kontremínálás néha milyen nagy hasznot hajthat, arra éppen az elmúlt budapesti

tőzsdéhaték története a legjobb példa. Ha figyelemmel kísérté a budapesti tőzsdé eseményeit, megállapíthatja, hogy az utóbbi három hónap alatt ugyanis a tőzsdéi részvények ára a budapesti tőzsdén állandóan csökkent s így a kontremínálóknak igen kényelmes dolguk volt, mert az ugynevezett lefelejtésszással — így is nevezik a kontremínálást — minden héten milliókora menő összegeket szerezhettek. A kontremínálás természetesen igen sokszor nagy kockázattal jár, mert megtörténik, hogy az áruk időközben ahelyett, hogy csökkennének, megdrágulnak. A jól megszervezett kontremínálók ilyenkor újabb eladásokkal igyekeznek csökkenteni az árakat hogy az árszorítást felhasználva, csendben megkezdhesse fedező vásárlását. Kontremín a világ minden tőzsdéjén van és ha tisztességes keretek között mozog, szükséges tényezője a tőzsdéi forgalomnak, mert szabályozza az árakat. A kontremínálást az európai tőzsdéken különböző rendszabályokkal korlátozzák és csak kevés tőzsdén lehet a kontremínálnak megtennie azt, amit Budapesten például megtehet, hogy fedezővásárlását — további áresésre számítva — elhalasztassa és anélkül, hogy a megállapított hivatalos tőzsdéi hét letelte előtt visszavásárolná eladott részvényeit, kölcsönkérhessen részvényeket és kölcsönrészvényekkel teljesítse fedezetlen eladásainak kötelező szállításiát. A tőzsdéforgalomban ugyanis mindenki köteles akár eladásból, akár vásárlásból álló üzletkötését egy meghatározott időn belül — a budapesti tőzsdén egy hét alatt — oly módon rendezni, hogy az e célra felállított hivatalos szervnél e hét utolsó napján a vásárló a pénzt, az eladó pedig a részvényt beszovalgaltatja. Ezt a beszovalgaltatást nevezik tőzsdéi nyelven szállításnak. A kontremín természetesen, ha ez alatt az egy hét alatt nem vásárolja vissza eladott, de meg nem lévő részvényeit, nem képes szállítani és így a tőzsdéi rendszabályokkal ellenkezésbe jut. Ilyenkor szokott a kontremín részvényeket kölcsönkérni, hogy szállítási kötelezettségének eleget tehesse. Természetesen a kontremín visszaélései lehetetlenek lennének, ha nem akadnának olyanok — akár bankok, akár tőzsdébizományosok — akik a kontremint a szállítási napon zavarából oly módon segítik ki, hogy a kontremínorokot kölcsönrészvényekkel látják el.

Legszebb karácsonyi ajándék egy művészi fotográfia Reményi fotoszalonnájából, Rudičeva 4.

M. de Brousse nemzetközi szállítmányozó cég vajvodina igazgatóságára arról értesít, hogy a kivitel a német megszállt területekről (Köln, Düsseldorf, Remscheid stb.) most már lehetséges. — Kiviteli engedélyeket fentnevezett cég megszerzi. — Felvilágosítással szolgálnak az M. de Brousse vajvodina fiókjai:

Subotica: Park Kralja Petra 11.
Novisad: Laze Kostića 32.
Vel-Bečkerek: Kralja Petra trg 4.

Székrokedés. Krafft-Ebing professzor, az idegyógyítás világhírű kutatója, a »Ferenc József« keserűvizet sok esetben kipróbálta, s hatásával mindig meg volt elégedve. (11)

Füzkülföldiségét hölgyek figyelmébe ajánlja *Dimitrijevič Juliska* füzterme. Subotica, Skotus Viator ulica 10.

Amerikai irrodabutor. nagy raktár, Krausz Edénél, Novisad.

A Cserogyerekek és Terike. Vasárnap, 9-én délután 3 órai kezdettel kerül színre a »Cserogyerekek«, ez a kiváló zenéjű 3 felvonásos operett, teljes zenekari kísérettel a Legényegylet színpadán. — 13-án este pedig a nagyszerű »Terike« kerül ezuttal másodsor színre, Nyári Rezső és Harangozó Ginával a főszerepben. Mindkét előadást Szabó Márton színész rendezi. Jegyek a Reitter drogériában kaphatók.

A jó óra sok ember kívánsága, hiszen nincs annál kellemesebb, mint a pontos időt tudni. H. Suttner ismert óras, Ljubljana 976 annak köszönheti jó hírét, hogy órai a legtekélyesebb szerkezettel vannak ellátva. Aki Suttner-féle órát vesz, az a javításal járó költséget és kellemetlenséget megtakarítja. A Suttner cég nagy árjegyzéke mindennemű arany, ezüst és szükségleti tárgyat a legnagyobb választékban tartalmaz.

Mindennemű férfi- és nőikalap átalakítás és vasalás a legújabb divat szerint készül

SILD KALAPIPAR

Subotica, Csirke-piac. 9284

Műszaki gummicikkok a minőségek csak nagyban

részv.-társ. ZAGREB Boškovićeva ulica 8. szám

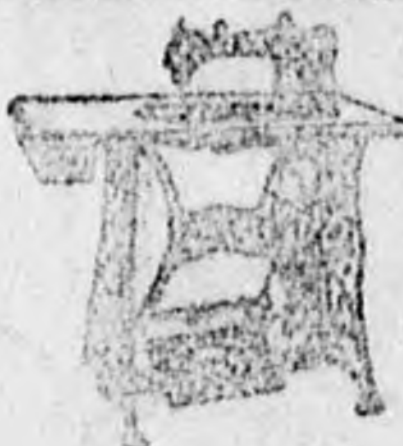

Palma

A minőségre ügyeljen és ne az árra, ha gummisarkot vásárol!

Kérje cipészétől kifejezetten a valódi »Palma« kaucuk sarkot és kaucuk talpat s utasiison vissza olcsóbb utánzatot!

Szebb, értékesebb, praktikusabb karácsonyi és újévi ajándékot

vehető, mint egy

KAISER, NEUMANN, VESTA

Central Bobbin vagy bármilyen rendszerű elismerten legjobb, elsőrendű német VASRÓGÉPET?

Kapható legolcsóbb gyári áron

EM. FISCHER ZAGREB

Jurističeva ulica 6. vezérképviseleténél, de a legjobb bácskai varrógépkereskedőnél is, aki szíves helyez arra, hogy vevőjét valóban a legjobb minőségű áruval lássa el. Nagy választék mindentéle varrógépalkalmazásban. Seidt és Neumann, »Germánia«, Puch és egyéb kiváló német kerékpárokban.

Nem szorul reklámra, de kipróbáltan legjobb pneumatik a »GOTHANIA« — Footballabdák és footballkellékek nagy raktára.

NAGYSÍN és KICSINYBEN!

NAGYSÍN

NAGY RAKTÁR

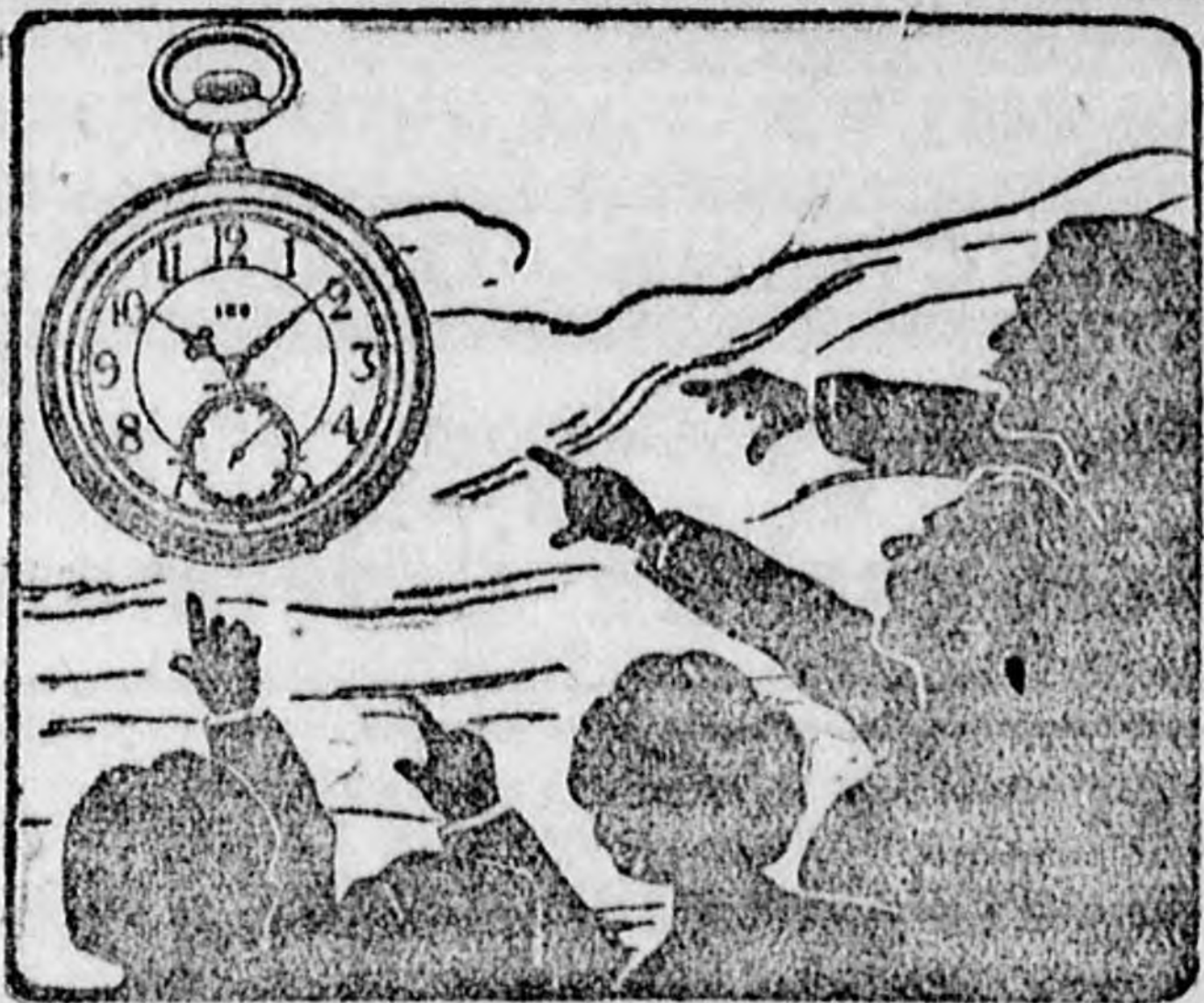
plüssök, mokettek, batorszövetek, afrik lőszőr, rugók, ágybetétgrádlók, roletták, jutta, vászon, szőgek és minden egyéb, kárptoskellékek legolcsóbb áron.

I. Omerzo i Drug, Zagreb

Petrinska ul. 3., az udvarban. Tel. 21-83.

7907

KICSINYBEN

Az óra

vásárlás bizalom dolga, mert a vásárlásnál nem lehet tudni, hogy a javítások mennyiben drágítják meg az óra árát.

Csak akkor védekezhet veszteségek ellen, ha az óramű teljes megbízhatóságára meg van a garancia. A Suttner-cég, mint saját svjci óragyárainak jugoszláviai lelakata, állandóan csakis elsőrendű órákat tart minden áron raktáron. A legjobb az »HO« jéggy! A svájci gyár szavatol az óramű íóságáért. Kérje a gazdagon illusztrált árjegyzéket. Postaköltségre küldjön be mindössze 2 dinárt.

H. Suttner Ljubljana 976. sz.
óraszótküldési ház, Szlovénia.

Olesó karácsonyi vásár!

Férfi- és női divatcikkok, HARISNYÁK férfi ingek, nyakkendők, gallérok, feltűnően olcsó árak mellett kerülnek eladásra.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN GYŐZŐDJÖN MEG!

Krausz Béla és Társa divatáruháza

SUBOTICA, RUDIČEVA ULICA 2. SZÁM.

9214

Mit vásárolhat olcsón karácsony előtt?

PUBLIK-REKLÁM KOLLEKTIV HIRDETÉSEI

Ne törje a fejét, hogy mit vesz!
Régi matrácából, paplanából diványából ujat csinál
Kis Torma János
kárpitósmester (Csirke-piac)

KALAPOT
Menezel és Rittaynál

SMYRNA SZÖNYEGET!
Beőkereki gyártmány
Egyedárusítója:
Hoffmann Mihály özvegye
Butorárház - Aleksandrova ul.

DEL-KA CIPŐT!!
Nagy választék uri, női és gyermekcipőkben
JOSIP HEISLER
ALEKSANDROVA UL. 5

Karlsnyái - Inget - Nyak- kendőt és mindenemű rövidáru cikket
Kraus Bela i Drug
Rudičeva ulica broj 2.

Mindennemű **SZÖRMEMUNKÁT** legolcsóbban készít
Zsulyevits Tivadar
Subotica, Sokolska ulica 15

Tizifa / Koks / Szén
PÁLdrvara - PÁLfatelepe
Subotica Antunovičeva ul. 13
Telefon broj 417

Női konfekció
Férfi és fiuruhák
Strapa cipők
EISLER IZSÓNÁL
Barátok temploma során

SZÖRMÉT!
KARÁCSONYRA!
Legszébb, legjobb kivitelben
MLINAREVIĆ BOŽIDAR
szücsáruházában, Városháza

Kalapot - Sapkát
HENRIK WEIS
trgovina šešira
Jelašičeva ulica

Jó **PARFÖMÖK**
MELKAY-nál
Subotica, Agina ulica 6

Jó bornak nem kell cégér!
A jó bort **GÁLNÁL** kapja!!
Zmaj Jovina u. 6 (volt Jókai u.)

MATRACOT SEZLONT BÖRGARNITURÁT
és minden e szakmába vágó dolgokat legolcsóbban készít
HIRSCH LÁSZLÓ
Subotica, Paja Dobanovački ul. 51

VADÁSZ-fegyvereket felszerelési cikket
FOOTBALL-labdákat
Különbféle sportcikkeket
V. BATA SIN
SUBOTICA, ALEKSANDROVA 7

Bevásárlás után? Hol találkozunk?
PÉTERNÉL!
vendéglős, Jelašičeva u. 3
(Kiskápolna mellett)

NARANCS
CITROM, MANDARIN, FÜGE
DATOLYA, HALKONZERVEK
WARCHANEK-OROSZHAL
Tel. 769. legolcsóbban Tel. 769.
Heiduschka i Hermann

Mikulás-hét
Decembert 1-től december 6-ig
ILIJA SÁGI
Fűszer- és csemegé kereskedésben SUBOTICA, Huspiac
TELEFON 448.

FIGYELEM! KARÁCSONYI ÁRAK!
Női- és férfiszövetek, barchetok, flanelok, zephírek, vásznak és minden szabókellékek nagy választékban
PAJO WOLFRAM
SUBOTICA, Bene Sudarevičeva ulica 2
Tisztviselők árkedvezményben részesülnek

OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR
130 széles tiszta gyapjuszövet — Din. 75.—
140 széles finom kamgarn — Din. 100.—
140 széles tiszta gyapju velour — Din. 150.—
Színes kreppdechinek — Din. 160.—
és az összes raktáron lévő cikkek leszállított áron kaphatók. — CSAK KARÁCSONYI!
SÁR SÁNDORNÉ
divatáruházában SUBOTICA (Városház)

Uj zongorák megérkeztek. Angol és bécsi szerkezettel, remek hanggal. Wirth, Arszte, Produktiv, Stingl, Dör Lira, Lauberger gyártmányok kaphatók. Olcsóbban, mint bárhol. Részletfizetésre is.
KAIN HANGSZERÉSZ városi székház.

PAPRIKA ELADÁS
Az Országos Hitelbank horgosi fiókjánál mindenfajta spanyol és szegedi paprika állandóan kapható a legjutányosabb áron.
8991

Deutsche Korrespondentin
perfekt versiert in allen Bureaurarbeiten wird mit guten Gehalt bei der Damindustrie A. G. Subotica acceptiert. Selbstgeschriebene Gesuche. 9265

Karácsonyfavásár megmutat e hét folyamán
Strossmajerova ulica 14.
Huspiac (Macskovič-féle kert.)

Karácsonyfadiszek
Üveggolyók, arany- és ezüstszalak, ezüst girlandok, csodagyertya gyertyatartók, játékarak, babák és bazár-árak. Viszontelárusítóknak legolcsóbban beszerezhetőek **KOHN SIMON** játék-, díszmü- és rövidárunaggykereskedőnél Subotica, Pašičeva ulica 4. sz. Edény piac. Vidékre postai szállítás

KORZÓ MOZI dec. 13-16-ig, csütörtöktől - vasárnapig
TWIST OLIVER
MARK TWAIN világhírű regénye után 7 felvonásban. — Főszereplő JACKIE COOGAN. 9245

LIFKA MOZI
Arabiai éjszakák
(Jelenet az EZERECY ÉJSZAKA MÉSÉIBŐL) 2 részben. Főszereplő a világ legjobb asszonya Nathalia KOVANKO

TEMPLOMHARANGOK MEGÉRKEZTEK METALLUM dioničarsko društvo ZAGREB

BELLÁN MÁTYÁS rt., ČIB

mech. kendergyár és kötéláru ipartelep

Karácsonyra

viszonteladókna ajánl:

Gyermekhintákat puha és kemény fából, tornakészleteket, bevásárlási hálótáskákat, stb.

ELŐNYÖS BESZERZÉSI FORRÁS:

Fonási és tömítési célra alkalmas kender- géptisztító, kötéláru, zsinetek- és zsinórokban, stb.
Távíratí cím: BELLAN, ČIB — Telefon szám: 3

Rejtvény.

A múlt vasárnap számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Magánkiüli“

Helyesen fejtették meg 260-an. Könyvjelmét nyertek: 1. Martos Boriska Subotica, 2. Gani Károly áll. főnök Zednik, 3. Reich Margit Subotica, 4. Hegedüs Péter Mol, 5. Wächer Kató Novisad, 6. Horváth Károly Topola, 7. Táborczy Ilonka Subotica, 8. Nagy Gabi Subotica, 9. Gállik Katóka Veprovac, 10. Szobonya Péter vasuti hiv. Zednik.

borszky Ilonka Subotica, 8. Nagy Gabi Subotica, 9. Gállik Katóka Veprovac, 10. Szobonya Péter vasuti hiv. Zednik.

PRVA GENERALNA BANKA, NIŠ

árlejtést hirdet a következő állomásokra szállítandó

ZABRA:

15 vagon Osijek, 11 vagon Virovitica, 3 vagon Bjelovar, 2 vagon Požega és 3 vagon Slav. Brod. A szállításnak frankó leadóállomás kell történni.

Fizetés helye a Jugoszláv Bank fiókjainál.

KÖTŐ- és SZÖVŐGÉPEK

valamint a Wilhelm Barfuss, Apolda, Felix Lederer-Wien, Fritz Schuster-Chemnitz, Sandefr & Graff-Chemnitz gyártmányu gépekhez mindennemű tartalékalkatrész nagy választékban és mérsékelt áron beszerezhető az S. H. S. királyságbeli vezérképviseletnél:

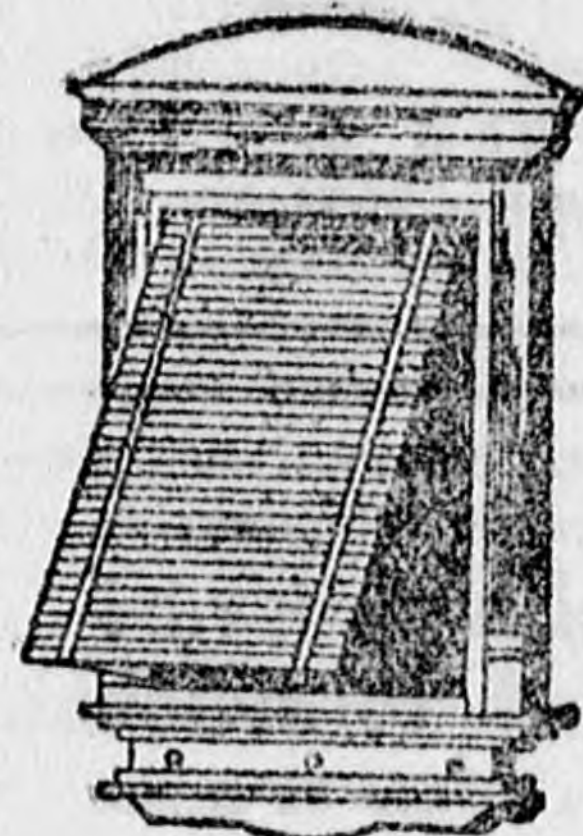
ALFRED KOZMA OSIJEK I.

Županijska ulica 42.

Tük minden számban állandóan raktáron

REDŐNYÖK

minden nembn ugymint ACÉL

„Esslingen“-féle fa zsaluablak és vászon továbbá az összes mű- és lakatosáru valamint TEHERFELVONÓK gyártása
BERNOLD SZILVESZTER
NOVISAD, gázgyárral szemben. Alap: 1885. Telef.: 234.

Trifajli kőszentet vagon-tételekben minden mennyiséget promtra szállít „MAJDAN“ veletrovina ugija, drva, koksa i inozemnog ugija. Subotica, Boška Vujića 21.

Kereskedők figyelmébe!

Karácsonyfagyertya, 1 dobozban 30 és 50 drb. sodrott, színes, csillagszóró kapható, csak viszonteladókna

ROSENTHAL ZOLTÁN

rövidáru nagykereskedőnél Subotica
Zrinjski trg 4. (Zsidó templom mellett.)

SZÁLLITUNK

prompt napi áron ab zagrebi raktárunkról mindenféle

GÉPET és SZERSZÁMOT

asztalosok, butorgyarak, bognárok és fűrésztelepek részére lakatosok, műszerészek és javítóműhelyek részére, bádgosok, bádog- és fémáru gyarak részére. Gazdag raktár transmissziókban, nyersolajban és benzínmotorokban, forrasztókészülékek és csapágytémek.

SZERSZÁM és GÉP R. T.

KARL JETZBACHER
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 25.

FAKERESKEDŐK

VÁSÁROLJANAK faragott és fűrészelt fát: gerendát, I-a fihtadeszkát, lécet, stafilít minden méretben továbbá mindennemű keményfát

BRAĆA MILETIĆ, ZAGREB

Ulica 199. — Fiók: CELJE. — Tojásládagyár.

EXPORT-CIPELÁ-nál

NOVI-PADÉJ (BÁNÁT)

Cipők és harisnyák rendkívül olcsó áron

továbbá babakelengye, férfi- és női ruhanemű 40%-kal olcsóbb, mint bárhol másutt.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

OLCSÓ

PRIMA

PETROLEUM

Olajgyárnál Veliki-Bečkerek

Vadászok!

vadászfegyverüket és löszerszükségletüket legolcsóbban

V. Bata Sin

cég Subotica Kralja Aleksandra ulica 7. vadászati cikkek nagykereskedésben szereshetik be

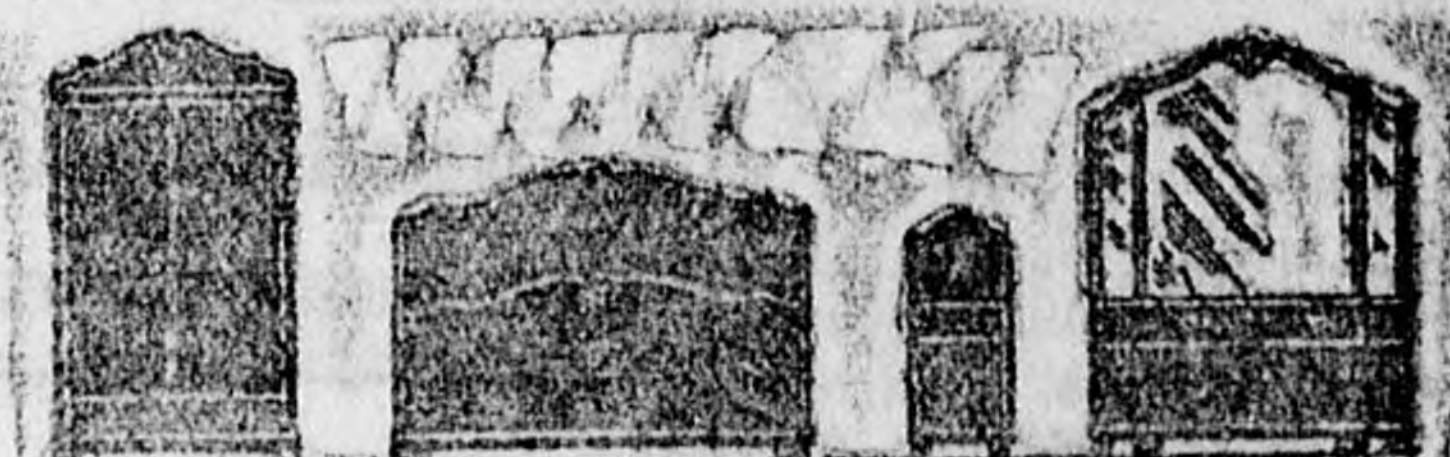
Nagy raktár: Fabrique Nationale, Bayard, Ferlach és Suhl fegyverekben világhírű Jannsen Fils & Co. belga fegyvergyár lerakata

Raktáron minden kaliberben. — Óriási választék. Lőpor eladás! Árjegyzék ingyen!

Nagy raktár még:

Vadásztöltényekben és vadászfelszerelésekben, valamint revolverekben és browningokban. Vojvedina legelső és legjobban felszerelt vadászati szaküzlete. Tessék próbarendelést tenni! Nagyban és kicsinyben!

Edler és Erdélyi MŰBUTOR ASZTALOSOK ÉS LAKBERENDEZÉSI VÁLLALATA

SUBOTICA IV. SUDAREVIČEVA-U. 4. HARAMBAŠIČEVA 15.

Egy 8—12 lóerős

Lokomobil

megvételre kerestetik.

Ajánlatok „Lokomobil“ jelige alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek.

UTAZÓK KESESTETNEK

magas jutalékkal fényképnagyítások aquirálásához, privát megrendelők felkereséséhez

Ajánlatok: VAJDA fényképnagyító intézethez küldendők. NOVISAD

Litografált részvények, betétkönyvek, csekk-könyvek, címkék stb. Üzleti könyvek, irkák, noteszok. Dobozgyáram készit dobozokat minden kivitelben, legizlésesebben és legjutányosabban

FISCHER ERNŐ

litografiai műintézete Subotica, Pašičeva ulica 9. Telefon 62. Üzleti-könyv, dobozgyár és dombornyomda Karadžičeva ulica 26. Telefon 431. Kérjen árajánlatot. Legalkalmasabb karácsonyi ajándék dombornyomású levélpapír és névjegy.

Mélyen leszállított árak!

December hó 4-től dec. 16-ig.

P. C. HABIG, BORSALINO és PLESS

gyártmányu KALAPOK

minden színben és választékban kaphatók

250—275 dinárért.

BRAĆA LENER

Subotica, Aleksandrova ul. 5.

**NŐI és FÉRFI
ALSÓRUHÁK
FEHÉR NEMŰ
KELLÉKEK
KÉSZÍTÉSE**

CSILLAG
fehérnemű varroda.
Paja Kujundžić ulica 3.

Gyenge férfiak.

nek 10 dinár beküldése esetén
bérmentve küldöm szabadalma-
zott szencziós találmányomat
ismertető könyvemet. — Cim

„Patent 608”

Cluj (Kolozsvár)
1.sz. postafiókbérlés. 9022

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

MEGJELENT

Ginette a senki leánya

Kalandor történet 5 részény-
ben. Rendezte: Lajos Fenil-
ladi. Főszerepben: Sandra
Milovanoff és Bimbiula „Kis
hazátlanok fészereplői” —
Előjegyzéseket elfogad a
„METEOR” filmvállalat Su-
botica, Sokolska ulica 1.sz.
Telefon 834.

**Ha jó és olcsó
KÁRPITOS**

munkát akar, forduljon

Nagy Gyula kárpitoshoz

Sokolska utcában, aki a leg-
jobb kárpitos munkát, javítá-
sokat és paplanokat készít!

Eladó egy antikgyöngyház-
betétes szalon garni-
tura, — további gyöngy új
ebédő, moket divány, székek
és egy használt bőr bluzgar-
nitura. 00000000000000 8974

Száraz tűzifa

házhoz szállítva legol-
csóbban beszerezhető

Löwinger

fakereskedésében

Save Tékeliye 23.

(volt Hársi út)

Telefon 376.

FOGORVOSOK

és dentistáknak legjón-
nyasabban és legponto-
sabbban készítik min-
dennemű székba vágó
munkákat, aranykoro-
na, hidak, öntött vagy
stancolt munkák úgy
aranyból mint randol-
ból. Ugyanott egy ügyes
állomilag vizsgaolt —
dentist vagy dentislin
felvétlik. Tóth Kálmán
fogtechnikai laborató-
riuma Nova-Kanjiža,
(Bánd) 9171

FORMAN-UATTA

legjobb nátha elleni szer.
Kapható minden gyógy-
szertárban és gyógyszer-
kereskedésben. Főlerakat
Jugoszlávia részére:

„FARMACENCIJA” NOVI-SAD.

Ó V Á S

Az évtizedek óta bevezetett és törvényileg védett

SIDOL

fémtisztítószer az illojális konkurencia ujabban hamisítja.

Néhány hónap óta azt tapasztaljuk, hogy egy zagrebi cég a megtévesztésig ha-
sonló névvel és etikettekkel hoz egy fémtisztítószer forgalomba, amelynek egyedüli
célja a fogyasztók megtévesztése és a cég ezt a hamisítványt különböző kifogásokkal
ráerőszakolja a viszonteladókra.

ÓVUNK leghatározottabban mindenkit ily hamisítványok vásárlásától,
mert a törvény alapján az eladó is büntetésnek teszi ki magát.

A védjegyjegyzékbe bevezetett védjegy a védjegybitorlás vétségét nem zárja ki,
ha az új bejegyzés egy régebben bejegyzett védjeggyel egyező.

A SIEGEL & Co. cég
kizárólagos gyártási joga az
S. H. S. területére.

„SIDOL”
kémiai készítmények gyára
ZAGREB
Palmotićeva ulica 25. Telefon 25-30.

Figyelem!

Vaskereskedők!

Partie-vasáru. — Alkalmi vétel.

Hogy meggyőződjék az olcsó árakról, néhány cikket felsorolok:

Tefőlemez, fekete
20, 22 szám teljes ár 1 kg. 8 50 din.
Tengely végtok, nyors
31—36 m/m teljes ár 1 kg. 20 25 din.
Ajtópánt bevéső
15 16 17 18 19 20 cm.
1 drb 5 75 5 90 6 40 8 20 9 50 10 50 din.
Ajtózár bevéső 2/2 7, 8, 9, cm. 1 drb 24— Din.
Hosszupánt, surolt 15—20 25—30 35—45 cm.
1 kg. 12 40 11 40 10 60 din.
Létrapánt, szabadalmazott 1 2 3 számú
1 pár 13 00 14 25 15 75 din.

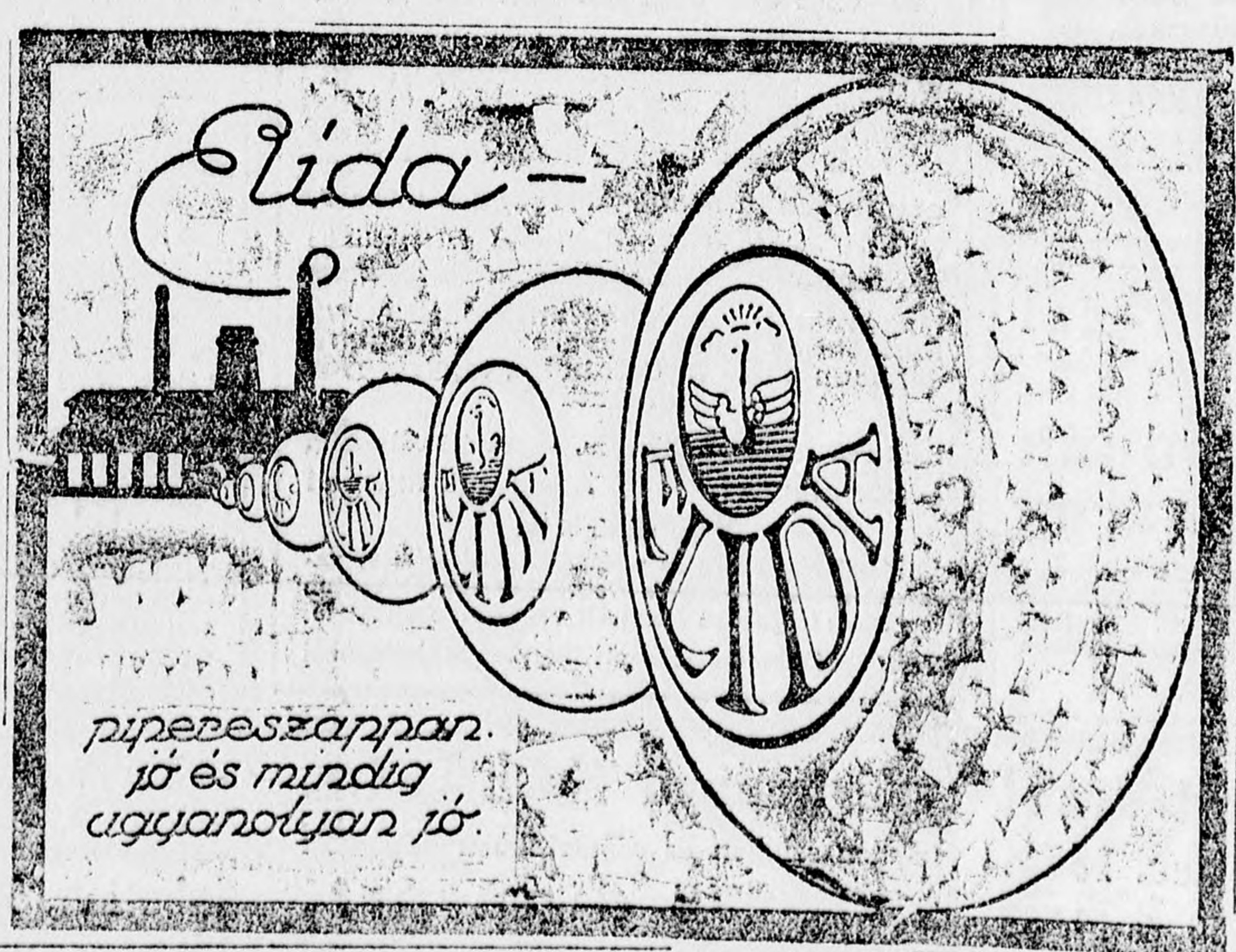
Szijszegecs tárcsával
12 14 16 18 20 számú
100 drb 28— 29 70 33 75 36 45 41 85 din.
Félfordító becsavarható
6 7 8 9 10 számú
100 drb 28— 32— 36— 40— 45 60 din.
Utóbbi két tételennél 10% engedmény!
Rudvasat, fekete lemezeket, horgonozott lemezeket, fehér bá-
dogot, tűzhely öntvényeket és egyéb vasárakat helyt gyár is
szállítok a legolcsóbb gyári árak mellett.
Gyári lerakat csavararuban, épület és bútortárolásban, lán-
cés reszelőáruban s egyéb cikkekben, idénycikknek nagy vá-
lasztékban raktáron a legolcsóbb árak mellett.
Saját érdekében kérje új rendkívüli árajánlatomat.

Kuszli Gyula vaskereskedése, Novisad, Temerini utca 8.

»HARANG«
mosószappan a legjobb!

Gyártja:
Első Novisadi Szappangyár

*pipezeszappan
jó és mindig
ugyanolyan jó.*

Karácsonyi vásár!

A legszebb karácsonyi
ajándékok mélyen le-
szállítottáron kaphatók
**Rosenthal Porcellán-
gyár** egyedarsítója. —
Eredeti gyári árak.
Üveg és porcellán készletek.
TABLA ÜVEG.
S. WEISZ
üveg- és porcellán nagyke-
reskedés. — Subotica, Kraj
Aleksandrova ulica 7. szám

**BÁLAKRA
ESTÉLYEKRE**

SZÓDAVIZET

gyári áron szállít
„UNION” szilkvizgyár.
Megrendeléseket felvevő
Herr Jolánka
kalapüzlete (Városház)

Irógépjavitó műhely!

Szakzerű javítás, jókarbantar-
tartás, átalakítás latinról ciril-
betűre vagy megfordítva. Az
összes írógépekhez eredeti boltik
kaphatók. — Legolcsóbb árak!
Rihard J. Fíler
írógépmester **NOVISAD**, Željez-
nička ulica 80. szám. — 9202

Eladunk azonnali szállításra
apatini települnkről:

**piisvörösvári
granit törmelékét.**

I-2 fichte és tanne
fagyapotot,
füz-, nyár- és jegenye
deszkát és rönköket. Fenyő
telefon- és villamos
oszlopokat.

Kiss Pál és Tsai

Sombor 9075

**Iparvállalatok
figyelmébe!**

Az ismert 5250 kalóriát
tartalmazó

diószén

és

grízszén

a vrđniki bányából azon-
nali szállításra kapható

**Rudarsko Trgovačko
Društvo, Ruma.**

9061

KALAPOK

legolcsóbban

Weisz Henriknél

Subotica
Jelašićeva ulica 5.

6 HP. benzín, 8 HP., 10 HP.
és 12 HP nyersolaj (Fahr-
bar und liegend)

MOTOROKAT

azonnal szállít raktárról
ISTOČNO EVROPSKO DRUŠTVO
Novisad, Jevrejska ul. 11.
Telefon: 464. 8832

Eredeti
perzsaszőnyegek

néhány gyönyörű példány
olcsó áron eladó.

Legalkalmasabb és legértékesebb
karácsonyi ajándék

Megtekinthető

Weitzenfeld és Társa cégnél
Subotica, Városi-bérpalota.

Abeogradi Officirska Zadruga

keres cipésműhelye részére ahol, ötven munkás van állandóan alkalmazva

szakképzett vezetőt és szervezőt.

Előnyben részesülnek azok, akik nagy cipésműhelyek vezetői voltak. — Szerb nyelv ismerete feltétel. A megválasztott munkavezető állása végleges és nyugdíj-képes. Ajánlatok okmányokkal felszerelve lehetőleg személyesen legkésőbb december 20-ig adandók át az 9278

Officirska Zadruga elnökének Beograd

GOLDSTEIN & GREBLIČKI
kézműárunagykereskedés

ZAGREB — SAJMIŠTE — RAČKOVA UL.

Állandóan nagy választékban raktáron
LILIO M gyártmányok
GOLDBERGER - DRUCK
és ABELLES kanavászok
a legolcsóbb napi áron.

FELELŐSSÉGGEL ÁTJAVITOTT LOKOMOBILOK

LANZ-WOLF — ÉPITESI év 1914-22.

HP	HP	HP	Ujak	HP
10-15	60-70	170-230	40-65	HP
15-20	70-85	200-300	50-80	"
20-25	80-100	300-400	70-100	"
20-30	90-120	400-500	100-140	"
30-40	100-130	500-600	120-170	"
40-50	120-170	ujak	130-190	"
50-60	130-190	26-42	170-210	"
55-65	150-200	30-50	200-300	"

Elsőrendűen átjavítva. Kipróbálva. Egyévi gyári jótállás. Komplet szerelés. Tekintse meg állandó raktárunkat. Nyersolaj-benzin-motorok 5—50 PS-ig Transzmissziók. — Komplet szerelések.

Braća Fischer D. D. Zagreb
Pantovčak 5. 9247

MIDER CÉRNA

mindennemű harisnya, kötött- és gyapjúárú

KAPHATÓ

ALBERT POLLÁK

nagykereskedése Zagreb, Gajeva ulica 1.
(az udvarban)

SZÉP BIRTOK

Szerémmegyében, Martinci községben, paljevini pusztán, fél kilométer a Száva parttól, eladók 88 és fél kat. hold prima földet egészben vagy két tagban 47 és fél és 41 holdasat a szükséges épületekkel és fundussal vagy anélkül. Ugyanott eladom a számfeletti épületeket, egy Stock motortekét egy cséplőgarnitúrát, más gazdasági gépeket és eszközöket, egymint lovakat is. Mind jutányos áron.

HORVÁTH ALADÁR SREMSKA-MITROVICA

Prva

Osječka Tvornica za Preradbu Drva d. d. Osijek

Első Osijek-i Fajmunkáló Gyáripár R. T. Osijek

Telefon 58. — Sürgőncim „Drvorad Osijek“

Gyárt mindennemű butorokat
a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig. Iroda-berendezések, amerikai íróasztalok és redőnyös szekrények, továbbá különféle eszközök asztalosok és pintérek részére.

SÖRÖSHORDÓK

valamint hordók raktározáshoz és szállításhoz, kádak a legprimább szlavonai tölgyfából, továbbá különféle zsiros és olajshordók.

VESZ és ELAD

különféle keményfaanyagokat.

ALAPITVA 1854.

Braća Frank

ZAGREB, SAJMIŠTE TRG. N. 2.

kézműárunagykereskedés

Josef Wagner junior Mährisch-Rotwasser (Crvena-Voda)

színes gyapjúárú gyára és

Fröhlich & Winterberg, Rumburg

pokróc-, asztalterítő- függöny- és butorszövetek gyára
vezérképvisellete és lerakata

Telefon: 22—70.

PAPÍR ÉS IRÓSZER **JADRAN** PAPÍR ÉS IRÓSZER

DANE SINGER I DRUG ZAGREB

FRANKOPANSKA 8. ÉS PRILAZ 31.

Papír és írószer nagyban. Saját gyári-
mányu üzleti könyvek, noteszok, átiró-
könyvek, iskolafüzetek, számológöny-
vek, rajztömbök, korlendelek, ser-
pentin, regisztrátor és lerakó-
fascikulások. Karácsonyi-
dísz nagy választékban.

RITKA ALKALOM!

December 15-diki leltár előtt egy hónapig az összes rak-
táron levő férfiszöveteket és bélésárukat jóval a napi-
áron alul kaphatják viszontelárusítók és szabók

PRESSBURGER SÁNDOR férfiszövet- és bélésáru gyári-
raktár Subotica, Trg Sloboda.

Az őszi és téli saisonra ajánljuk mindennemű legfinomabb csemegével dusan felszerelt raktárunkat.

Érkezett: friss füge, malaga, kütönféle tea, Koestlin tea-sütemény, Heller-cukorka, portugál- és francia sardínia, bel- és külföldi liqueur és cognac, francia pezsgő, ementali, roquefort- és kütönféle csemegésajt, caviar, hollandi és svájci cacao. Allandóan kapható főtt prágai sonka, füstölt hus, füstölt nyelv, császárhús és paprikás szalonna stb. stb. — Elvállaljuk lakodalmakra, jóirokra és estélyekre sandvichek, hideg talak, giardinettok szállítását, halak kifőzését és majonaise-sauce készítését. — Ajánljuk különlegességünket, az „Ideál pörköltkávét”. — Allandóan a legjobb buffét áll a közönség szolgálatára.

WEIDINGER
CSEMEGE-ÜZLETE SOMBOR

Eladó jutányos áron 1 db. 50 HP. Schrantz féle
STABIL GÖZGÉP

kondenzátorral, magas és alacsony nyomásra. Kiűnő állapotban. Azonnal átvehető.

ALEKSANDER SAPONJAC Gornji-Kovilj (Bačka). 9246

ROSSIJA-FONCIÈRE
BIZTOSÍTÓ és VIZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
ELVÁLLAL: Tűz-, baloset-, kettérés-, szállítvány- és életbiztosításokat.
Főigazgatóság Subotićán, Aleksandrova ulica 4. (Rossija-Foncière palota) 9193

HEIRAT

Mangels Bekantschaft in der Vojvodina wird für meine Schwägerin, gebildetes, schönes Mädchen, 19 Jahre alt, häuslich erzogen, wirtschaftlich, vermögend, ernster Bewerber gesucht. Reflektiere auf Grundbesitzer, selbständigen Kaufmann oder Arzten, nicht über 28, vermögend, gesund, jüdischer Konfession, wömmöglich ungarisch sprechend, jugoslav. Staatsbürger. Anonymes unbeachtet. Ausführliche Anträge an V. G. Zagreb I. Postrestante. Schadhens werden sehr gut honoriert.

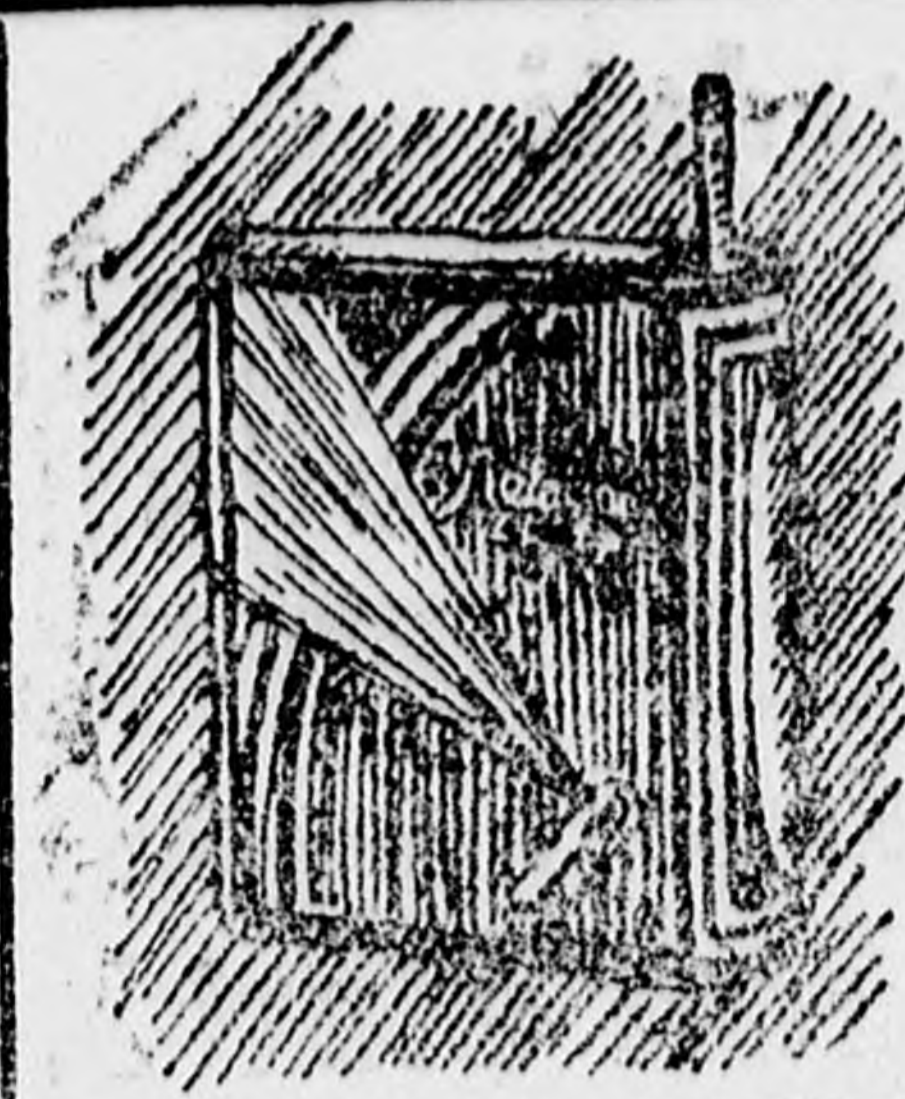
Zsákok jutából, lenből és kenderből.

Szalmazsákok vizontelárusítóknak gyári áron. — Lisztes-, só-, szilva-, komlós-zsákok. — Jutahessianok minden minőségben. — Használt zsákok.

Kocsi- és vagon-takaró ponyvák minden méretben, rendelésre azonnal elkészítetnek. Zsinegek minden vastagságban és minőségben. Kötél-árak és halászati cikkek. — Takarók legjutányosabban be szerezhetők:

AVRAM SCHIFF
zsák-, zsinég- és ponyvanagykereskedő zsák- és ponyvakölcshözönél

Központ: Novisad Fiók: Beograd
Futoški put 4 Kralj. Marka 7
Telefon 402 FIOKOK: Telef. 29-25
Sürgönycim: Zagreb, Wien, Budapest. Sürgönycim: JUTEŠIF — Kérjen árajánlatot! — KANAPIA

METALLUM-ZSEBLÁMPAELEM
frissen, állandóan gyáriárban kapható
Zwirschitz Károly
villamosági vállalat
Sombor
Párisi u. 10.
Telefon 250.
8633

UNITED STATES LINES

NEWYORKBA

Southampton-Cherbourgól LEVIATHAN
október 30, november 20, december 15.
GEORGE WASHINGTON
október 24, december 29.

Amerika	okt. 31.	—	dec. 1.
President Roosevelt	nov. 7.	—	dec. 12.
President Harding	nov. 14.	—	jan. 16.
President Fillmore	nov. 21.		
President Arthur	dec. 22.		

Indulás Southampton és Cherbourgól 1 nappal később. Minden közlekedési az alanti cínnél megtudható.

UNITED STATES LINES

BEOGRAD: Beogradska Zadruga palotája, Hotel Bristol szemben
ZAGREB: Središnje Savez Horvatskih Seljačkih Zadruga, Mihunovića ul. 2. Pályaudvarral szemben.
LJUBLJANA: Brodarstvo Sjedinenih Amerikskih Držav. Dunajska čenta št. 29.
SARAJEVO: Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga za Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.
SUŠAK: Banka za Pomorstvo. 6888

FRIEDRICH & HAAGA

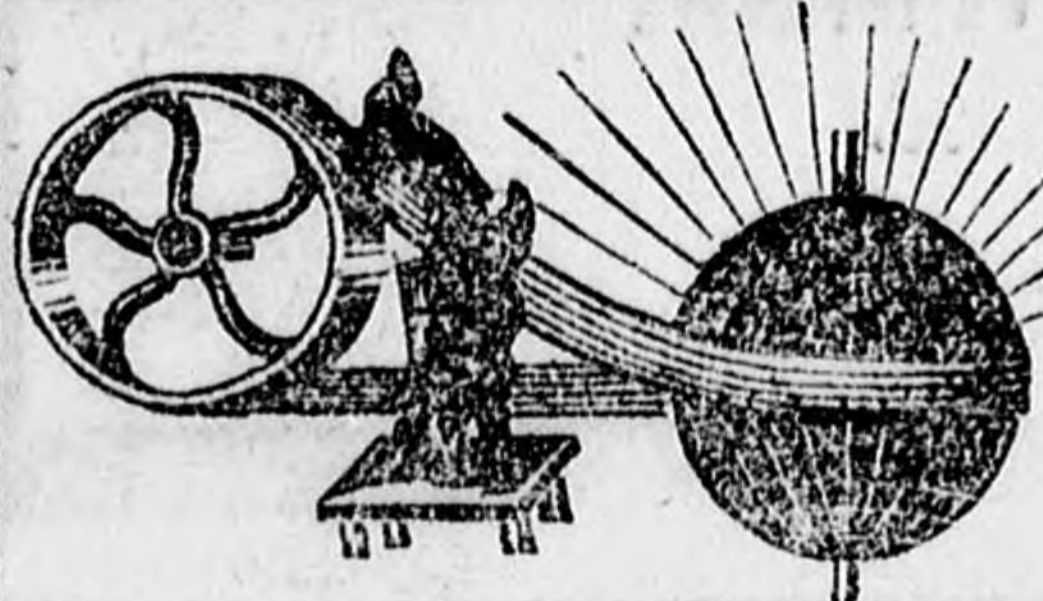
GÉPGYÁR — WIEN

Kolbász- és szalámigépek

és azok alkatrészei

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR

Zagreb, Račkoga ulica 7a. 6486

„OROSZLÁN” VÉDJEGYŰ GÉPSZIJAK

GARANTÁLT MINŐSÉG!!

NAGY GYÁRI LERAKAT:

BÁRDOS és BRACHFELD

NOVISAD 12. 7879

SLAVEND.D.

ZAGREB ILICA 52.

KÖNYVKERESKEDÉS

KÖNYVNYOMDA

PAPIR- és

IRÓSZER-

NAGYKERESKEDÉS.

Ajánlja a t. ügyvéd uraknak, községi-, állami- és magán-hivataloknak rendkívül nagy raktárát: mindennemű írószert, író-gépszallag, karbon- és indigópapírt, schapirográf-készülékeket és hengereket, fogalmi-, irodai- és gépiópapírt, íratós, regisztrátorok, tömbök és fascikulosok. Vállal mindennemű nyomdai munkát legolcsóbb áron

Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva d. d. 4187

Osijek vasöntőde és gépgyár t. t.

Táviratcim: OLT.

OSIJEK

Telefon szám 63.

Vasöntőde

Gépműhely

Csavargyár

Szivógáztelepek 10-100 HP Faárugyár

Mindennemű gazdasági gépek

Kérjen árajánlatot

„JUTE” GESELLSCHAFT PRAG II.

M. B. H.

STEPANSKA 32. — POSTAFIÓK 740.

A cseh szlovák jutagyárak: Arnau, Eipel, Jaromér, Königinhof, Oberhohenelbe, Trautenau, Troppau, Würbenthal központi eladási irodája.

Jutazsákok, jutaszövetek, (csomagolóvászon) szalmazsákok, jutafonalak stb.

7996

nagyban való eladása.

LIEBMANN STEIN, ZAGREB

Boškovića 29. a. (Sajmište)

Sürgönycim: „BAGGING” ZAGREB. — Telefon: 17-10 mellékállomás

Ha karácsonyra ajándékot akar venni, forduljon bizalommal

KESZLER DEZSŐ

Órák, ékszerész és vésnökhez, Nr. Aleksandra ul. (Fő-u.) 4

ahol a legnagyobb választékban és legolcsóbban vásárolhat briliáns ékszereket, arany és ezüst árut, zseb- és falórakat, valódi és kina-ezüst disztárgyakat, evőeszközöket.

5836

Saját ékszerkészítő és javító műhely. — Sombor — Aranyat és briliánsot a napi áron felül veszek